

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

19.YY. GELENEKSEL
KONYA KONUTLARINDA
İŞLEV DÖNÜŞÜMÜ VE ETKİLERİ

Beyza YAZICI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

KONYA 2010

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

19. yy. GELENEKSEL KONYA KONUTLARINDA
İŞLEV DÖNÜŞÜMÜ VE ETKİLERİ

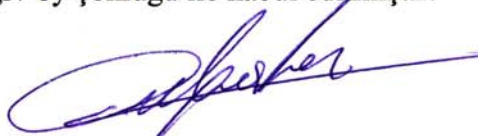
Beyza YAZICI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

KONYA, 2010

Bu tez 13./01./2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Osman Nuri DÜLGERLER
(Jüri Başkanı)

Yrd. Doç. Dr. Bahtiyar EROĞLU
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin BAŞAR
(Danışman)

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

19.Y.Y. GELENEKSEL KONYA KONUTLARINDA İŞLEV DÖNÜŞÜMÜ VE ETKİLERİ

Beyza YAZICI

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin BAŞAR

Konya 2010, 166 sayfa

Jüri: Yrd. Doç. Dr. Osman Nuri DÜLGERLER

Yrd. Doç. Dr. Bahtiyar EROĞLU

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin BAŞAR

Tarihsel ve kültürel varlıklarımızın korunması ve çağdaş kullanım amacı ile değerlendirilmeleri sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarda çok büyük öneme sahiptir.

Bu doğrultuda “19.Y.Y. GELENEKSEL KONYA KONUTLARINDA İŞLEV DÖNÜŞÜMÜ VE ETKİLERİ” konulu tezin, birinci bölümünde konu ile ilgili genel bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde; koruma kavramı ve yeniden kullanım kavramları üzerinde durulmuş ve tanımlanmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde; geleneksel Konya evleri hakkında bilgi verilmiş, teze konu olan Akçakonak, Kültür Evi, Koruma Kurulu ve Mimarlar Odası örneklerinin rölöve ve restorasyon çalışmaları incelenmiş, yapıların plan şeması, yapım tekniği ve yapı malzemeleri hakkında bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde hem sürekli kullanıcılara hem de değişken kullanıcılara uygulanan, yeniden kullanım hakkında görüşlerinin ve memnuniyetlerinin tespit edilmesini amaçlayan anketler ve tez değerlendirilmiştir.

Beşinci bölümde ise; bütün yapılan çalışmalar ve değerlendirmelerin sonucu olarak tespit edilen durumlara karşı öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

SUMMARY

Graduate Thesis

**THE FUNCTIONAL REVOLUTION AND ITS EFFECTS OF 19th CENTURY
TRADITIONAL KONYA HOUSES**

Beyza YAZICI

SELÇUK UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCES

Major Field of Study Architecture

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin BAŞAR

Konya 2010, 166 pages

Jury: Yrd. Doç. Dr. Osman Nuri DÜLGERLER

Yrd. Doç. Dr. Bahtiyar EROĞLU

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin BAŞAR

The assessment of preserving historical and cultural assets with the aim of contemporary usage is socially, culturally and economically highly important.

In this context, general information about the thesis which's topic is “**THE FUNCTIONAL REVOLUTION AND ITS EFFECTS OF 19th CENTURY TRADITIONAL KONYA HOUSES**” is given.

In the second chapter, protection notion and reuse notions are evaluated and studied to be defined.

In the third chapter, informations about traditional Konya houses are given, as a fresh topic the plan drawings and restoration works of exemplifications of The Akçakönak, Culture House, Preservation Committee and Chamber of Architects are analysed. Informations are given about the plan schemas of constructions, construction techniques and materials of constructions.

In the fourth chapter, thesis is evaluated with surveys which aims to determine the aspects and contentments about reuse topic. Surveys applied to both continuous users and changeable users.

In the fifth chapter, proposals tried to be made against the cases detected as a result of whole study.

ÖNSÖZ

Gonsiour(1972) ‘ a göre rehabilitasyon; bina ve kent ölçeğinde bir mekanın sağlıklı yaşam koşullarına kavuşturulması, tekrar hizmet verebilir, verimli, kapasiteli hale getirilmesidir. Yenileme gereksinimi, insanın yaşadığı fiziksel çevresini, çağdaş malzeme ve yapım tekniklerini kullanarak, yeniden düzenlenmesi ve günümüz standartlarına ulaştırabilme isteğine dayanmaktadır. Bu iyileştirme çabalarını bir parçası da işlevsel olarak eskimiş yapıların yeniden kullanımlarıdır. Konya da bu anlamda işlev dönüşümü geçiren (ve hatta buna ihtiyacı olan) birçok yapı vardır. Bu dönüşüm sonucunda yapılara bir çok müdahalelerin yapılması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu müdahalelerin yapısal etkileri çalışma konumuz kapsamında, işlev dönüşümü yapmış olan Konya ’daki 19 y.y. ‘a ait dört konutun üzerinde incelenmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana yardımcı olan, bilgilerini ve deneyimlerini esirgemeyen, beni yönlendiren danışman hocam Yrd. Doç. Dr Mehmet Emin BAŞAR’a, ve hocam Arş.Gör. Esra YALDIZ’ a, çizim ve resim arşivini açarak desteğini esirgemeyen M. Argun KOCADAĞISTAN’ a, ve Kültür İnş. Proje Ekibinde yer alan S. Ahmet BİÇER, Gökçen GÖKMENOĞLU, M.Ali SÜNDÜS, Turgut BAŞ, Erkan AYGÖR , Ayşe ARSLAN’a ve Tuğba DEMİRKIRAN’a çok teşekkür ederim.

ÖZET	i
SUMMARY	ii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	
1. GİRİŞ	1
1.1 Konunun Tanımı ve Önemi.....	2
1.2 Çalışmanın Amaç ve Kapsamı.....	2
1.3 Çalışmada Kullanılan Materyal ve Metod.....	3
1.4 Literatür Çalışması.....	3
2. KORUMA VE YENİDEN KULLANIM KAVRAMI	
2.1 KORUMA KAVRAMI.....	6
2.1.1 Koruma Gereği	7
2.1.1.1 Kültürel Değerler.....	9
2.1.1.2 Morfolojik Değerler.....	10
2.1.1.3 Duygusal Değerler.....	10
2.1.1.4 İşlevsel Değerler.....	11
2.1.1.5 Kullanıma Ait Değerler.....	11
2.1.2 Koruma Yöntemleri.....	11
2.1.2.1 Yapısal Yaşatma.....	11
2.1.2.2 İşlevsel Yaşatma.....	13
2.1.2.3 Yasal Düzenlemeler.....	15
2.1.3 Tarihi Yapıların Yeniden Kullanımı	17
2.1.3.1. Tarihi Yapıların Yeniden Kullanıma Açılmasının Faydaları.....	17
3. 19 Y.Y. KONYA EVLERİNİN YENİDEN KULLANIMI VE YAPISAL ETKİLERİ	
3.1 TÜRK EVİ GENEL ÖZELLİKLERİ.....	19
3.1.1 Türk Evinin Plan Tipleri.....	20
3.1.2 Türk Evinin Yapı Malzemesi, Yapı Elemanları ve Yapım Tekniği.....	20
3.2 GELENEKSEL KONYA EVLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ	
3.2.1. Konya Evlerinin Plan Sistematiği.....	21
3.2.2.Konya Evlerinin Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi.....	23

3.3 19 y.y. GELENEKSEL KONYA EVLERİNDEN SEÇİLEN AKÇAKONAK,
KÜLTÜR EVİ, KORUMA KURULU VE MİMARLAR ODASI KONYA ŞUBESİ
ÖRNEKLERİ

3.3.1 Akçakonak.....	24
3.3.1.1. Yapının Tarihçesi	24
3.3.1.2. Yapının Plan Özellikleri.....	26
3.3.1.3. Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi.....	44
3.3.2. Kültür Evi	49
3.3.2.1. Yapının Tarihçesi.....	49
3.3.2.2. Yapının Plan Özellikleri.....	51
3.3.2.3. Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi.....	64
3.3.3. Koruma Kurulu.....	67
3.3.3.1. Yapının Tarihçesi	67
3.3.3.2. Yapının Plan Özellikleri.....	69
3.3.3.3. Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi.....	82
3.3.4. Mimarlar Odası Konya Şubesi.....	88
3.3.4.1. Yapının Tarihçesi.....	88
3.3.4.2. Yapının Plan Özellikleri.....	90
3.3.4.3. Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi.....	105
4. DEĞERLENDİRME.....	111
5. SONUÇ.....	130
6. KAYNAKLAR.....	132
7. ÇİZİMLERİN LİSTESİ.....	135
8. RESİMLERİN LİSTESİ.....	136
EKLER.....	142

" Yalnız bir öğretmenim var, geçmiş, Yalnız bir eğitimim var;
geçmişin incelenmesi" Le Corbusier

1. GİRİŞ

Günümüzde hızlı kentleşme olgusuyla başlayan ve giderek artan düzensiz, plansız ve karmaşık yapılaşmalar sonucu, fiziksel, sosyal kültürel ve dolayısıyla bunların ayrılmaz bir parçası olan Tarihi Çevreler olumsuz yönde etkilenmektedir¹.

İnsanların çevrelerine kattıkları her türlü davranıştan etkilenen tarihi kent dokuları, hızlı kentleşmenin ortaya çıkardığı toplumsal değişim, yabancılaşma, bilinçsizlik ve yanlış politikalar sonucu kimliklerini yitirmektedirler. Geleneksel konut alanlarının, yaşayan mekanlar haline dönüştürülmesi, kültürel ve ekonomik kazanç elde etmek açısından da ayrıca önem taşımaktadır.

Tarihi kent dokularının yalnızca müze ve turistik mekanlar olarak değil, onarılıp yeniden kullanılarak, gelişen çağdaş şehirlerin tamamlayıcı birer parçaları olmaları sağlanmalıdır². Bunu yaparken çağdaş koruma çerçevesinde tarihi yapının özgün ölçek ve dokusuna saygılı olmak, yeni eklenen yapılarda var olan dokuya zarar vermeden onunla beraber yaşamasına olanak sağlamak, daha güzel ve yaşanabilir tarihi dokular oluşturmak açısından da önemlidir. Bu anlamda tarihi yapılarda yeniden kullanım sağlanırken doku bütünlüğünün bozulmamasına dikkat etmek ve eğer yeni işlev gereği ek yapı yapılması gerekiyorsa görsel uygunluk sağlanıp bir öz oluşturacak şekilde yapılması gerekmektedir.

Tarihi dokuların içerdikleri sanatsal ve yapısal özellikleri kavrayarak, onların doğru bir şekilde yeniden kullanıma sunulmasının, kültür tarihimizin gelecek nesillere miras olarak aktarılmasında önemi büyüktür.

¹ YILDIRIM, H. , **Tarihi Kent Dokularının Çağdaş Koruma İle Canlandırılması ve Yeni Yapı Tasarımları**, İstanbul, 1996.

² YILDIRIM, H. , **Tarihi Kent Dokularının Çağdaş Koruma İle Canlandırılması ve Yeni Yapı Tasarımları**, İstanbul, 1996.

1.1 Konunun Tanımı ve Önemi

Tarihi anıt ve binaların, eski kent dokularının, taşınır taşınmaz bütün kültürel varlıklarımızın hızla yok oluyor olması, bu eserlerin korunup yaşatılması gereğini ortaya koymaktadır. Korumanın kalıcı olabilmesi için yapılan girişimlerin hem teknik hem de işlevsel olarak iyi ve doğru yapılmış olması da ayrıca gerekmektedir.

“19. yy. Geleneksel Konya Konutlarında İşlev Dönüşümü ve Etkileri” başlıklı çalışmamızda, Konya da bulunan konutlardan 4 tanesi ele alınarak mevcut durum incelenmiş, rölöve çalışmaları ile restorasyon çalışmaları karşılaştırılmış ve yapılarda ne gibi değişiklikler olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra değerlendirme bölümünde bu konutları kullanan kullanıcılara bazı anketler yapılarak yeniden kullanımın, bu yapıları kullanan insanlar açısından da önemi ve gerekliliği tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca değerlendirme bölümünde 19. y.y. a ait dört adet konut daha incelemeye alınmış ve genel özelliklerine değinilmiştir.

1.2 Çalışmanın Amaç ve Kapsamı

Günümüzde tarihi dokularda yer alan kullanılabilir durumdaki tarihi yapıların değerlendirilip, kent merkezleri ile doğrudan ilişkili yeni ofis, eğlence merkezleri, dükkanlar, alışveriş merkezleri, konutlar vs. yapmak, çoğu terkedilmiş ve bakımsızlıktan çürümüş kentsel mekanları yeniden keşfedip kullanılabilir hale getirmek ihtiyacı artık kaçınılmazdır. Bunu yaparken insanların tarihi bölge ile bütünleşmesi ve tarihi kültürden etkilenmesi gerekir. Bunun yanında sahip olduğumuz tarihi kent dokusunun korunması ve yeniden kullanıma açılması oradaki halk kültürünün yeniden canlandırılması ile mümkün olacaktır.

Bu anlamda günümüzde çağdaş kullanıma uyarlanan bir yapı türü de konutlardır. Ancak konutlardaki fonksiyon değişimi, işlevlerinin eskimiş olmasından değil, çeşitli konulardaki gelişmeler nedeniyle oluşan sorunlar neticesinde gerçekleşmektedir.

Çalışmamızda, Konya tarihi kent merkezinde yer alan tarihi ve mimari özellikler açısından değerli; restorasyon projesi sonucunda biri nargile cafe olarak kullanılan Akçakonak, ikincisi hem restorasyon hem de rekonstrüksiyon projesi hazırlanmış Kültür Evi olarak kullanılan ve diğer ikisi de restorasyon projeleri sonucunda Koruma Kurulu ve Mimarlar Odası olarak kullanılan 19 y.y.'a ait dört

konutun işlev dönüşümleri ve bu işlev dönüşümlerinin yapılara getirdiği yapısal etkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca yapıların sürekli ve değişken kullanıcılarına yapılan anketlerle, kullanıcı memnuniyetleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Değerlendirme bölümünde 19. y.y.a ait, restoran olarak kullanılan Köşk Konya Mutfağı, nargile kafe olarak kullanılan Gülizar Kafe, internet salonu ve kıraathane olarak kullanılan Araboğlu Konağı ve fahri konsolosluk olarak kullanılan Fuar Dedeler evi de irdelenmiştir.

1.3 Çalışmada Kullanılan Materyal ve Metot

Çalışmamızı iki aşamada gerçekleştirmeye çalıştık. İlk olarak koruma kavramı, koruma yöntemleri ve yeniden kullanım kavramı hakkında kaynak taraması yapılmıştır. Kaynak araştırması yaparken kütüphane, tez tarama merkezi, Koruma Kurulu arşivi, ve konutların çizimlerini yapan firmanın arşivinden yararlanılmıştır. Kütüphane araştırması yapılırken öncelikle koruma kavramı ve yeniden kullanım kavramı hakkında bilgiler edinilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Türk evi ve geleneksel Konya evleri hakkında araştırma yapılmış bazı kitaplara ve tezlere ulaşılmıştır. Tez tarama merkezinden alınan tezlerden tarihi dokularda koruma yöntemleri, konut sıhhileştirilmesi, Anadolu Selçuklu medreselerinin yeniden işlevlendirilmesi hakkında yazılmış olanlardan faydalanılmıştır. Koruma Kurulunun ve projeleri çizen firmaların arşivlerinden alınan çizimler, resimler ve raporlar incelenmiştir.

Sonraki aşamada yeniden kullanımını incelediğimiz örnek yapıların fotoğrafları çekilmiştir. Bu arada rölöve çizimleri ve restorasyon çizimlerine ulaşılmış ve fotoğraflama yardımı ile yapısal etkiler tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.4 Literatür Çalışması

Konu ile ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve kitap olarak;

- Koruma Onarım
- Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon
- Binaların Yeniden Kullanımı
- Mimarlık Sözlüğü' ne ulaşılmıştır.

Ayrıca ;

- Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme

- Tarihsel Sit Alanlarında Koruma-Geliştirme- Yenileştirme Tasarım Programları İçin Bir Yöntem Denemesi,

- Korunması Gerekli Bina ve Çevrelere Yapılan Ek'lerin Değerlendirilmesi,

- İşlevsel ve Fiziksel Eskimeye Uğramış Binaların Değerlendirilmesi ve Yeni İşlev Seçimi: Bir Bilgisayar Modeli,

- İstanbul' da Eski Yapılar ve Restorasyon,

- Tarihi Kent Dokularının Çağdaş Koruma İle Canlandırılması ve Yeni Yapı Tasarımları,

- Zaman İçinde Çevreye Bağlı Olarak Fonksiyonel Değişime Uğrayan Bir Yapı Grubunun Eski ve Yeni Fonksiyonlarının Karşılaştırılarak İncelenmesi,

- Konya Evleri, konulu yüksek lisans ve doçentlik tezleri de incelenmiştir.

Bunun yanı sıra; Konservasyon, Restorasyon ve Rövitalizasyon Sergisi konulu ve Çevre ve Yapı Korunmasının Gereği konulu makaleler de incelenmiştir.

BEKTAŞ, C. , Koruma Onarım, İstanbul,1992, s.9:

Bektaş bu eserinde koruma ve onarım hakkında bilgiler vermektedir. Korumada etkin, resmi kurumların yetki ve durumlarına değinilmiştir. Kültür varlıklarının korunması ile ilgili yasal çerçeveden söz edilmiştir. Ayrıca Bektaş kendi yaptığı onarım, tasarım ve uygulamalardan örneklere yer vermiştir.

AHUNBAY, Z. ,Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, İstanbul, 1996:

Zeynep AHUNBAY bu eserinde koruma hakkında genel bilgiler vermektedir. Koruma düşüncesi temelden ele alınarak gelişimi irdelenmiştir. Korunacak olan değerler ve anıt kavramı üzerinde durulmuştur. Restorasyon çalışmalarına da değinilmiş, bir restorasyon projesinin nasıl olacağı ve restorasyon teknikleri hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. Tarihi çevre koruma kavramı ele alınarak ayrıntılı olarak incelenmiştir.

ALTINOLUK, Ü. ,Binaların Yeniden Kullanımı, İstanbul, 1998:

Bu çalışmasında Altınoluk, zemin ve zaman koşulları içerisinde araştırma amacına ve mekanına uygun olarak; İstanbul' da ki tarihi yapılara ne tür bir çağdaş işlev verilebileceğini, binanın önceki işlevinin neler olduğu hakkında bilgiler vermiştir.

HASOL, D. ,Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, İstanbul, 1988, s. 274:

Hasol bu eserinde, mimari terimler, kavramlar ve sözcüklerin kapsamlı açıklamalarını yapmıştır. Ayrıca pek çok kavramın açıklamasını kolaylaştırmak için açıklayıcı çizim ve fotoğraflara da yer verilmiştir.

POLAT, Y.,Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme, Trabzon, 1996, s.14-15,(K.A.T.Ü. Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans Tezi):

Polat bu çalışmasında, Anadolu'da XI. ve XIII. yüzyıllar arasında yapılmış örnekler üzerinden, koruma yöntemlerinden biri olan ve diğer yöntemlerin amacını teşkil eden yeniden kullanıma dair öneriler getirmiştir.

ÖZKARAGÖZ, K., Tarihsel Sit Alanlarında Koruma-Geliştirme-Yenileştirme Tasarım Programları İçin Bir Yöntem Denemesi, İstanbul, 1990, (İ.T.Ü. Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans Tezi):

Özkaragöz bu çalışmasında, tarihi çevre koruma, geliştirme, değerlendirme kavramlarından bahsetmiştir. Ayrıca Haliç ve Fener çevresinin tarihsel gelişimini ve güncel sorunlarını toplumsal, çevresel ve mimari açıdan ele almıştır. Fener kentsel sit bölgesinin korunarak geliştirilmesi için yapılan tespit ve sonuçlardan söz etmiştir. Ayrıca bu bölgenin korunarak geliştirilmesi için yeniden kullanım ve tasarlama ilkelerine değinmiştir.

ULUŞAHİN, H.,Korunması Gerekli Bina ve Çevrelere Yapılan Ek'lerin Değerlendirilmesi, İstanbul, 1990, (İ.T.Ü. Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans Tezi):

Uluşahin tezinde korunacak yapı ve koruma kavramları hakkında açıklamalar yapmıştır. Ayrıca korumanın gerekçeleri, korunacak yapının sahip olduğu özellikler ve yapının korunması ve değerlendirilmesi için gerekli yöntemlerden bahsetmiştir. Tarihi yapılara ek yapmanın gerekliliği ve bu eklerin nitelikleri hakkında örneklemelerle açıklamada bulunmuştur.

TOKMAN, Z.O.,İşlevsel ve Fiziksel Eskimeye Uğramış Binaların Değerlendirilmesi ve Yeni İşlev Seçimi: Bir Bilgisayar Modeli, İstanbul, 1989, (İ.T.Ü. Mimarlık Bölümü Yüksek Lisans Tezi):

Bu çalışmasında Tokman, bilgisayar yardımı ile bina değerlendirme modellerini anlatmıştır. Eski binaların yenilenerek korunması ve uygun fonksiyon

seçimine değinmiştir. Ayrıca sadece tarihi değeri olan binaların değil, fiziksel yaşamını yitirmemiş binalarında korunması gerektiğinden bahsetmiştir. Yenilenen binalarda bilgisayar yardımı ile plan düzeni üretilmesi ve değerlendirilmesi için geliştirilen bilgisayar modelini de tanıtmıştır.

BAKKALOĞLU, A., İstanbul' da Eski Yapılar ve Restorasyon, İstanbul, 1989,(İ.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

Bakkaloğlu bu çalışmasında, tarihi mirasın önemi, yaşatılabilmesi için izlenmesi gereken yollar ve eski yapının tanıtımını yapmıştır. İstanbul'daki eski yapılara uygulanan çağdaş kullanım amaçlı restorasyon çalışmalarından söz etmiştir.

YILDIRIM, H., Tarihi Kent Dokularının Çağdaş Koruma İle Canlandırılması ve Yeni Yapı Tasarımları, İstanbul, 1996,(Y.D.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

Yıldırım bu çalışmasında, insan ve çevre ilişkilerini göz önüne alarak yaşanabilir çevre ögesi üzerinde durmuştur. Tarihi kent dokularının korunması ve canlandırılmasında önemli rol oynayan kültürel süreklilik ve kültürel duyarlılık ilkeleri üzerinde durmuştur.

2. KORUMA ve YENİDEN KULLANIM

2.1 KORUMA KAVRAMI

Genel anlamı ile koruma, bir kişi veya nesneyi tehlikeden ve zor bir durumdan uzak tutmak anlamına gelirken, mimarlıkta çok geniş bir kavram olarak birçok işlemi ifade etmektedir.

Bektaş'a göre, "*Neyi korumak isteriz*" sorusunun cevabı; *Bizim için değerli olanı, anıları olanı, tarihsel olanı. Bize dek yaşayarak gelebilmiş olanı, ön açmış, ön açan geleneği*" dir³. Korumanın başka bir tanımı ise; "*Tarih ve sanat değeri taşıyan yapıların ya da kent parçalarının yaşamlarını sürdürdürebilmeleri için gerekli önlemleri almaktır*"⁴.

Koruma Kavramının tarihçesine kısa bir göz atacak olursak; 19. yüzyıla gelinceye kadar tarihi yapılar estetik, işlevsel ve simgesel değerleri ile korunuyorlardı. Böylece sanatsal değeri yüksek binalar, belli bir amaca hizmet eden dini ve sosyal yapılar, toplumun yaşatmak istediği anılarla yüklü yapılara bakılıyor, onarımları yapılıyordu⁵.

³ BEKTAŞ, C. , **Koruma Onarım**, İstanbul, 1992.

⁴ HASOL, D., **Mimarlık Sözlüğü**, İstanbul, 1988.

⁵POLAT, Y. , **Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir**

20. yüzyılda ise tarihi yapılar, estetik, işlevsel ve simgesel değerlerine ek olarak yeni yorumlar kazanmış, daha önce sahip olmadıkları anlamlar yüklenmişlerdir. Çağdaş toplum bilincinin bugün eriştiği noktada tarihi çevreye insanlığın ortak geçmişinin bir parçası olarak kültür varlığı niteliği ile bakılmakta ve bu özellikler bütünü ile koruma kapsamında ele alınmaktadır. Bu anlamda, önceki değerlere ek olarak tarihi belge değeri de eklenmektedir⁶.

Korunması gereken yapı ve çevrelere birer anlam kazandırmak için; yapılması gereken, onları bir müze alanı gibi kullanmak yerine, onları toplumsal bir fayda ve eğitim aracı olarak, mimari çevrenin var olma sebebini teşkil eden insanla birlikte yaşayan birer varlık durumuna getirmektir. Yani tarihi çevreye ve yapıya, toplumun onda yaşamasını, bütünleşmesini ve ondan kültürel, morfolojik ve işlevsel olarak yararlanmasını sağlayacak yeni bir fonksiyon verilmelidir.

2.1.1 Koruma Gereği

Tarihi ve mimari değeri olan yapıları ve çevreleri toplumu etkileyici, onları eğitici, yüceltici birer varlık konumuna getirme gerekliliği vardır⁷. Bu da ancak insan ile birlikteliği sağlanarak mümkün olabilir.

Fiziksel çevre insan için, insanlar tarafından oluşturulur. Çünkü insanlar hep daha mutlu yaşam için ortam sağlamaya çalışmışlardır⁸.

İnsan yaşam süresi içinde fiziksel çevre, kişiye ve topluma yabancılaşmaktadır. Beşeri, sosyal ve çevresel değerler hızla köhneleşmekte, değişmekte ve yeni toplumsal, biçimsel olaylar eskilerinin yerini alamamaktadırlar⁹.

⁶ÖZKARAGÖZ, K . , **Tarihsel Sit Alanlarında Koruma - Geliştirme Yenileştirme Tasarım Programları İçin Bir Yöntem Denemesi, Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, 1990(İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

⁷POLAT, Y. , **Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme**, Trabzon, 1996. (K.A.T.Ü. Y. Yüksek Lisans Tezi)

⁸POLAT, Y. , **Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme**, Trabzon, 1996. (K.A.T.Ü. Y. Yüksek Lisans Tezi)

⁹ULUŞAHİN, H. , **Korunması Gerekli Bina ve Çevrelere Yapılan Ek'lerin Değerlendirilmesi**, İstanbul, 1992(İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

Bu sebeple eski ile yeni arasında bağ kurulmalı ve sanatsal yapıları korumak, kollamak, yüceltmek pek önemli bir amaç olmalıdır. Üstelik bu, toplumsal bir görevdir. Çünkü bu gibi sanat yapıtları yılların hatta asırların gerisindeki yaratma ve geliştirme fikrinin görkemli yüceliğini, bugünün ve yarının kuşaklarına eğitim, görsel gelişim, ruhsal yücelim açılarından yararlı bir mesaj olarak iletirler¹⁰.

Ekonomik yapının değişmesine neden olan, sanayi devrimiyle başlayan 1950'li yıllardan sonra makineleşme çağı başlamış ve bu başlangıçla birlikte insanlarda, toplumlarda, sosyal ve çevresel değerlerde makineleşme, yıpranma başlamıştır. Bunun bir çeşit görsel yansıması olan fiziksel çevre toplumlardan, insanlardan uzaklaşmakta ve soğuk bir görüntü vermektedir¹¹. Yeni değerler ve kavramlar oluşurken, eski değerler tekrar elde edilemeyecek şekilde yok olmaktadır. Gittikçe daha kötü bir hale gelen bu süreç, olanaklar el verdiğince belirli değerleri bünyesinde barındıran anıtları ve kentsel siteleri koruma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Tarihi binaları, yaşayan birer yapıya, çevreye dönüştürmek, işlevsel bir içerik kazandırmak, onu topluma yararlı kılmak, toplumun ve çevrenin onunla bütünleşmesini, onunla yaşamasını sağlamakla mümkün olacaktır¹².

Tarihi binaları pasif bir anlayış içerisinde korumaya çalışmak, belli bir dönem sonunda tekrar bu binaları, kaderi ile baş başa bırakmak anlamına gelecektir. Koruma kavramı ile birlikte yaşatmayı, kamu yararına sunmayı amaçlayan yaklaşımlar, çok daha başarılı sonuçlar vermişlerdir.

Korunmaya değer, tarihi ve mimari önemi olan yapıların korunma nedenlerinin bir takım genel değerlerle oluştuğu saptanmıştır. Yapıların sahip olduğu ve koruma gerekliliğini ortaya çıkaran bu değerler; beş ana başlıkta toplamak mümkün olacaktır¹³.

¹⁰ALTINOLUK, Ü. , Eski Yapılarda Yeni Fonksiyonlar, İstanbul, 1991.

¹¹POLAT, Y. , **Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme**, Trabzon, 1996. (K.A.T.Ü. Y. Yüksek Lisans Tezi)

¹²ÖZKARAGÖZ, K. , **Tarihsel Sit Alanlarında Koruma - Geliştirme Yenileştirme Tasarım Programları İçin Bir Yöntem Denemesi, Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, 1990(İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

¹³ULUŞAHİN, H. , **Korunması Gerekli Bina ve Çevrelere Yapılan Ek'lerin Değerlendirilmesi**, İstanbul, 1992(İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

2.1.1.1 Kültürel Değerler

Tarihsel Değer

Tarihi yapılar, tarihte yeni olan uygarlıkların, tarihi olaylarda aldıkları rol itibarıyla, kültürlerinin, gelişimlerinin göstergesi durumunda olduklarından, mimarlık tarihi, arkeoloji, sanat tarihi bakımından önem taşıdıklarından koruma gerekçelerinden birini teşkil ederler.

Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmesinin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar¹⁴.

Belgesel Değer

Tarihi yapılar, gösterdikleri özgünlük, özellik ve tarihsel geçiş zincirinin bir halkasını teşkil etmesi, belge niteliğini ortaya çıkarır.

Venedik tüzüğünde anıtların korunmasında ve onarılmasındaki amaç, onları bir sanat eseri olduğu kadar, bir tarihi belge olarak da korumaktır¹⁵.

Simgesel Değer

Tarihi yapıların evrensel ölçekte, ülke ve bölge ölçeğinde bir etki alanı vardır. Bunlar, bina şekli, mekansal şekiller, malzemeler, aydınlatma, renk ve dokusal olmak üzere beş mimari değişkenden oluşur. "Simgesel Değer" bir olayı, geçmiş veya günümüzde oluşmuş bir yaşayış biçimini simgeleyen anıtları içerir.

Sanat Değeri

Tarihi yapılar tek yapı olarak belli bir dokunun veya şehrin parçası olup farklı alanlarda sanatsal değer ifade eder.

Eğitim Değeri

Tarihsel yerleşmeler, günümüz yerleşmelerinde alternatif seçenekler üretme konusunda eğitici değerlere sahiptir.

¹⁴ ÇEÇENER, B. , **Çevre ve Yapı Korunmasının Gereği**, Yapı, 1976.

¹⁵ POLAT, Y. , **Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme**, Trabzon, 1996. (K.A.T.Ü. Y. Yüksek Lisans Tezi)

2.1.1.2 Morfolojik Değerler

Tarihi binaların insanlar üzerinde bıraktıkları yapısal, simgesel ve anlamsal etkilerdir.

Anlam Değeri

Tarihi binaların bir dönem veya alanın içerisinde, taşıdığı yer itibarıyla, verdiği mesajlarla bir anlam değeri vardır.

Özgünlük Değeri

Teklik, benzerlik, özgünlük ve değiştirilemezlik gibi yapısal nitelikleri gösteren tarihi yapılar bu yönleriyle özgünlük değerine sahiptirler.

Homojenlik Değeri

Homojenlik, bir bölgede mekan ve dokuyu belirleyici değerlerin, yapılarında ve görünüşlerinde aynı ana ilkelere sahip olmalarıyla açıklanabilir.

Ölçeklilik Değeri

Bir tarihi yapı veya doku, ait olduğu bütüne göre değerlendirilmeli, yerel ölçüğe göre büyüklüğü saptanmalıdır.

Denge Değeri

Bütün içinde yer alan öğelerin, kendi arasındaki denge ve hiyerarşisini gösteren değerlerdir.

Estetik Değer

Sanat ve estetik kavramları bir bütündür . Estetik değerler, tarihi yapılar boyutunda şöyle değerlendirilebilir: Malzeme, biçim ve renk uyumluluğu, ışık altındaki etkisi, bir denge olan uyumu, geçmişin bu kavramlara etkisi yapının estetik değerini ortaya koymaktadır.

2.1.1.3 Duygusal Değerler

İnsanlığın geçmişi ile ilgili hissettiği, kendine özgü duyguların göstergesi olan değerlerdir.

Ortam Değeri

Bir kişi veya topluluğun çevresel, yapısal, sosyal ve ekonomik yaşam koşullarıyla ilgili izlenimleri algısı ortam oluşturur. Bir belgenin bu kavramlarla ilgili göstergesi, ortam değerini ortaya çıkarır.

Mesaj Değeri

Yerel ölçekte yerleşmenin morfolojik özelliklerinden kaynaklanan yöre halkı yaşantısı, geçmişin bugüne yansımaları ve uzun geçmişe sahip ayrıntıların varlığı, mesaj değerinde önemli rol oynamaktadır.

2.1.1.4 İşlevsel Değerler

Yerleşme, bölge ve kent ölçeğinde ele alınarak, ait olduğu bütün çerçevesinde değerlendirilerek, yapıların işlevi bütüne kazandırdığı değerler ve anlam koşutunda belirleyici olmaktadır. Bu fonksiyonun özellikli bir görüntüye sahip olmasında önem taşır. Yani sadece bir amaca hizmet etmiş olması için değil, tarihi ve simgesel kimliğine saygılı bir yaklaşım içinde olunmalıdır.

2.1.1.5 Kullanıma Ait Değerler

Fayda Değeri

Tarihi yapıların faydasal değerleri, bir organizma şeklinde olan kent dokusunda belli ihtiyaçları karşılayıcı parçalar olarak gösterdikleri fayda açısından da korunmaları gerekir¹⁶.

Maddesel Değeri

Bir yapının ender olma durumu, sağlayacağı gelir, ulaşımında ve işletilmesinde ortaya çıkacak koşulların değerlendirilmesinde göz önüne alınır. İşlevsel açıdan eskiyen yapıların, bir kaynak olarak yeniden değerlendirilebilir olması ise korumanın başlıca ekonomik nedenidir.

Malzeme Değeri

Tarihi yapıların, yapısal değerinin yanında ulaşım, pazar yeri ve kapasitesinin, ekonomik açıdan da değerlendirilmeleri mümkündür.

2.1.2 Koruma Yöntemleri

Anıtların eskime türleri ve koruma gereklilikleri başlıkları adı altında incelenen durumlarına göre, farklı müdahale yöntemleri ile korunmaları gerekmektedir. Koruma kararları yapısal ve işlevsel yaşatma diye sınıflandırılabilir. Bu yöntemler birbirlerini tamamlayıcı yöntemlerdir.

2.1.2.1 Yapısal Yaşatma

Konservasyon; Türkçe'ye genellikle koruma olarak aktarılan, gerçekte muhafaza ya da saklama terimlerinde daha doğru bir karşılığa kavuşan bu kavram, en önemli karar dönemini ifade eder. Nitekim, herhangi bir anıtın restore edilip edilemeyeceğini ya da hangi restorasyon yöntemi ile

¹⁶ ÇEÇENER, B. , *Çevre ve Yapı Korunmasının Gereği*, Yapı, 1976.

ayakta tutulacağını saptanmadan önce, söz konu yapının korunmaya değer olup olmadığını belirlemek gerekir¹⁷.

Korunacak yapı olarak belirlenmiş ve sonuçta yeni bir işlev ile koruma kapsamına alınacağı belli olan yapı; belli yapısal yaşatma, restorasyon ve bakım aşamalarını içerir.

Pratikte anıtların iki türlü saklandığını görmekteyiz:

1-Herhangi bir bilinçli müdahale olmaksızın anıtların kendiliğinden saklanmaları, muhafaza edilmelerine Spontane Konzervasyon denilmektedir.

2-Bilinçli olarak, belirli amaç ve gerekçelerle saklanmaları, yani koruma bir dış müdahaleyle sağlanıyorsa buna da Bilinçli Konzervasyon denilmektedir.

Yapısal yaşatma, restorasyon ve bakım aşamalarını içerir.

- Restorasyon (Restoration): Herhangi bir anıtın saklanması gerektiği kararına varıldıktan sonra, onu hangi yöntemlere başvurarak en özgün haliyle sağlam bir şekilde ayakta tutmanın mümkün olabileceği hususu araştırılır. Restorasyon aslına bozmadan onarma, düzeltme, yeniden yapma, yeni güç aşılama anlamlarına gelir.
- Sağlamaştırma(Consolidation): Yapının strüktürünü, temelini yada malzemeye yönelik bozulmalar ile daha radikal çözümlere kadar varolanı sağlamaştırmak. Yeni eklenen elemanlarla orjinal bölümler arasındaki dengenin, belirli ilkelere cevap verebilecek şekilde sağlanmasıdır¹⁸.
- Açığa Çıkarma (Liberation): Yapıyı kaplayan ve onun orijinaline ait olmayan amorf tabakalarını temizleyip ayıklamaktır.
- Tamamlama (Reintegration): Yapının orijinaline göre eksik olan bölümleri tamamlayarak bütünü yeniden elde etmeye çalışmaktır. Önemli olan eski kısımlardaki malzeme ile eklenen yeni malzemenin farkının belirtilmesidir.
- Yeniden Yapma (Reconstruction): Tamamı ya da önemli bir bölümü kaybolmuş veya yıkılmış, kentsel bir bütünün veya bir parçasının ya da herhangi bir yapı veya bileşenin , belgelere dayanılarak orjinal haliyle yeniden inşasıdır. Ancak bu tür uygulama ile yaşatılan yapılar, yerine yapıldığı anıtın tarihi dokusuna, özgün malzeme ve işçiliğine sahip değildir¹⁹. Örnek yapılardan şuan da Kültür Evi olarak kullanılan yapı, rekonstrüksiyon projesi hazırlanarak yeniden işlevlendirilmiş bir eserdir.
- Yenileme (Renovation): Anıtın bazı kısımlarının yeni bir niteliğe kavuşturularak korunmasıdır²⁰.

¹⁷ ÖZER, B. , **Konservasyon, Restorasyon ve Rövitalizasyon Sergisi**, 1979

¹⁸HASOL, D., **Mimarlık Sözlüğü**, İstanbul, 1988.

¹⁹ AHUNBAY, Z. , **Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon**, İstanbul, 2007.

²⁰ ÖZER, B. , **Konservasyon, Restorasyon ve Rövitalizasyon Sergisi**, 1979.

Bir başka deyişle, zamanla değişen yaşam biçimi ve ona bağlı istekler nedeniyle, birçok tarihi yapı özgün işlevini yitirmekte, ve başka bir fonksiyona cevap verebilmek için yeniden işlevlendirilmektedir. Örneğin hamam, kervansaray, tekke, manastır gibi tarihi yapı türleri özgün işlevlerini sürdüremedikleri için bu yapı türlerini farklı amaçlarla kullanma zorunluluğu doğmaktadır. Konut, otel gibi işlevleri hala devam etmekte olan yapı türleri ise modern hayatın getirdiği konforlar karşısında yetersiz kaldıkları için işlevsel olarak eskimiş, terk edilerek harap duruma düşmüşlerdir. Yeniden işlevlendirme tarihi yapıların yıkımdan kurtarılması için bir araçtır. Ayrıca Venedik Tüzüğü'nün 5. maddesinde de "Anıtların korunması her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu çeşit bir kullanım arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı yada süslemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içerisinde yeni işlevin getirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir." denilerek yeniden kullanımla ilgili temel yaklaşım ana çizgileri ile belirtilmiştir²¹.

Anıtların korunmasında kullanılan bu yöntemler, anıtların yıpranma derecelerine göre tek başına ya da birkaçı kullanılarak bakım ve onarımı yapılabilir.

2.1.2.2 İşlevsel Yaşatma

İçinde bulunan kullanıcılarla yeni bir işlev verilerek yaşatılmasıdır. Yapının sürekliliği ve gelecek kuşaklara korunarak aktarılması sağlanmış olacaktır. İşlevsel yaşatma sorunu iki şekilde çözümlenmektedir.

Edilgen Yaşatma (Pasif Rovitalizasyon): Bu tutum, anıtların ya çatı ve duvarlarıyla, dondurulmuş bir maket, bir mumya niteliği ile saklanmalarını, ya da daha ileri bir anlayışla iç mekanların da sanat ve zanaat dallarını barındıran müzeler halinde yararlanılmasını mümkün kılacak şekilde korunmalarını öngörür²².

Etkin Yaşatma (Aktif Rovitalizasyon): Bu tutum da, kentsel parçaya, yapıya çağdaş bir fonksiyon vermek ve çağdaş yaşama etkin olarak katmak söz konusudur. Bu nedenle, yeniden yaşatmayı başarıyla gerçekleştirebilmek amacıyla, restorasyonun gerektirdiği çeşitli işlem ve yöntemler uygulanır²³.

²¹ AHUNBAY, Z. , **Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon**, İstanbul, 2007.

²² ÖZER, B. , **Konservasyon, Restorasyon ve Rövitazasyon Sergisi**, 1979.

²³ ÖZER, B. , **Konservasyon, Restorasyon ve Rövitazasyon Sergisi**, 1979.

Yeniden işlevlendirme de tarihi dokuyu, mimari değerleri ve insan varlığını gözeterek korumak önem taşımaktadır. Tarihi çevrelerin içleri boşaltılmış kabuklar, film setleri, tiyatro dekorları gibi değerlendirilmeleri, içerikten yoksun bir koruma anlayışıdır²⁴.

Dünyada değişik yer ve zamanlarda, koruma ile ilgili konferans ve toplantılarda anıtların yaşatılması konusunda kararlar alınmıştır. Bunlarda genel yapıların, yaşamlarını sürekli kılacak biçimde kullanımları önerilmekte; ancak bu kullanım, onların sanat ve tarihi kişiliklerine saygılı bir amaca dönük olmalı ve herhangi bir devire ait üslup yok edilmemelidir, denilmektedir.

Geçmişte kalan eserleri korumak, bunları bu günün koşulları ve gerekleri içinde en iyi şekilde değerlendirerek gelecek kuşaklara aktarmak çabası günümüzde evrensel bir ilgi alanı ve disiplin olarak gelişmektedir.

Tarihi ve mimari önemi olan bir yapıya, verilecek yeni işlevin seçimini yapmak oldukça zordur. Yanlış bir işlevlendirme, binanın tarihi ve mimari değerlerinin yok olmasına neden olabilir.

Binalara yeni işlevler vermek, binanın özelliklerini korumak için doğal bir yöntemdir. Eski fonksiyon devam ettirilecek olsa bile bir takım değişiklikler gerektirecektir.

Tarihi binalara verilecek fonksiyon eskisine tamamen zıt bir fonksiyon ise, bir çok yeni ihtiyaçlar ve mekanlar ortaya çıkacaktır. Bu yeni ihtiyaçlar tarihi binaya ekler gerektirebilecektir. Yeniden yapmak yerine mevcut binaları yeni işlev kazandırarak değerlendirmenin enerji, işgücü, malzeme ve ekonomik açıdan tasarruf sağladığı açıktır. Yapıların fiziksel olarak ölmeleri, ya da kullanım dışı kalmaları önlenmelidir. Eski binaların yerine daha ekonomik, daha uygun binalar yapılarak, binaları kaynakların tükenmeye başladığı günümüzde bir tüketim malı olarak düşünmek yanlış bir tutumdur.

Henüz yapı kapitalini yitirmemiş binaların onarım ve tamir edilerek çağdaş konforlarla donatılması, bu eski binaların oluşturduğu sağlıklı kentsel yerleşim ölçüsünün de gelecek kuşakların fiziksel ve moral sağlığı açısından korunması anlamını taşımaktadır²⁵.

²⁴ GÖRGÜLÜ , İ. , **Zaman İçinde Çevreye Bağlı Olarak Fonksiyonel Değişime Uğrayan Bir Yapı Grubunun Eski ve Yeni Fonksiyonlarının Karşılatırılarak İncelenmesi**, İstanbul, 1989.(Y.Ü Yüksek Lisans Tezi)

²⁵ TOKMAN,Z.O.,**İşlevsel ve Fiziksel Eskimeye Uğramış Binaların Değerlendirilmesi ve Yeni İşlev Seçimi: Bir Bigisayar Modeli**, İstanbul, 1989. (İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

2.1.2.3 Yasal Düzenlemeler

Anıtsal mimari eserler, daha önceleri de, günümüz ‘koruma’ anlayışının dışında kalan tutumlarla; örneğin insanların geçmişlerine duyduğu ilgi nedeniyle ayakta kalmışlardır²⁶.

1789 Fransız Devrimi sırasında eski eserlerin aristokrasinin simgeleri olarak yıkılmasına duyulan tepki, kapsamlı ve sistemli koruma çabalarının başlamasını sağladı. Sanayi devriminin tanımladığı yaşantı ve fiziki çevrelerden kaçıp tarihe sığınan düşünce akımlarının da beslediği bir tarih sevgisi ve bilinci içinde, eski eserler onarılmaya başlandı²⁷.

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren tarihi dokulara, çevrelere olan ilgi artmıştır. Bunun başlıca nedeni, sanayi devriminden sonraki hızlı şehirleşme sırasında tarihi dokunun ortadan kalkması ile eskiyi reddeden planlama kararlarına olan tepkilerdi. Böylece bazı şehir ve kasabaların korunması plan kararlarındaki duyarlılıkla sağlanmıştır.

1. Dünya Savaşı sonrası milli kültüre duyarlılığın artmasıyla, bilimsel onarım çalışmaları yapılmış, eski eserlerin onarımında izlenecek ilkeler saptanmıştır. İtalya’da 1931 tarihli Carta del Restauro tüzüğü, 1931 Atina Konferansı ve 1933 Atina Anlaşmasında kabul edilen ilkelere tarihi anıtların kentsel ve doğal çevreleriyle birlikte düşünülmesi gerektiği, ilk defa, dile getirilmiştir. Ancak buradaki kaygı, tarihi anıtlara fon oluşturan kentsel ve doğal çevrenin korunmasıdır. Tarihi dokunun, tarihi anıtlar yerine, kendi özelliklerinden ötürü korunması düşüncesi henüz gelişmemiştir.

CARTA DEL RESTAURO - 1931

Madde 6- *Anıta ve geçirdiği dönemlere olduğu kadar çevresine de saygılı olunmalıdır. Anıtın çevresindeki yapıların yıkılarak uygunsuz bir biçimde yalnız bırakılmasına veya çevresinin niteliği, kütlesi, rengi, üslubu ile rahatsız edici yapılarla sarılmasına engel olunmalıdır*²⁸.

²⁶AYDIN,E.,**Tarihi Çevre İçindeki Yeni Yapılaşmaların Uygulama Sonuçları** , İstanbul, 1998. (M.S.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

²⁷AKÇURA,N.,**Yabancı Ülkelerde Eski Eserlerin Korunması** , İstanbul, 1973.

²⁸AHUNBAY, Z. , **Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon**, İstanbul, 2007.

ATİNA KONFERANSI – 1931

...Yapılar yapılırken yerleşmelerin kişiliğine ve dış görüntülerine, özellikle çevreleri özel itina isteyen tarihi anıtların etrafına saygı göstermesi önerilir. Hatta bazı yapı kümeleri ve bazı özellikleri olan güzel görünüşlü manzaraların oluşumu korunmalıdır²⁹.

ATİNA ANLAŞMASI – 1933

Madde 65- *Mimari değerler korunmalıdır.*

Madde 66- *Eğer onlar geçmiş bir kültürün anlatımı iseler ve bir genel çıkara cevap veriyorlarsa korunmalıdırlar.*

Madde 67- *Eğer korunmaları, sağlığa aykırı koşullar içinde bırakma biçiminde kamudan fedakarlık gerektirmiyorsa korunmalıdırlar.*

1964 yılında Venedik'te toplanan İkinci Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri Kongresinde kabul edilen Venedik Tüzüğü ile tarihi anıt kavramı genişletilmiş, kentsel ve kırsal yerleşimlerin de korunması şartı getirilmiştir.

VENEDİK TÜZÜĞÜ – 1964

Madde 1- *Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar. Bu kavram yalnız büyük sanat eserlerini değil, ayrıca zamanla kültürel anlam kazanmış daha basit eserleri de kapsar.*

Madde 6- *Anıtın korunması, ölçeği dışına taşmamak koşuluyla çevresinin de bakımını içine almalıdır. Eğer geleneksel ortam varsa, olduğu gibi bırakılmalıdır. Kütle ve renk ilişkilerini değiştirecek hiçbir yeni eklentiye, yok etmeye, ya da değiştirmeye izin verilmemelidir.*

Madde 14- *Anıtların buldukları yerler, bütünlüğün korunması, sağlıklı kılınıp yaşanır şekilde ortaya konması için özel bir dikkat gerektirir. Böyle yerlerde yapılacak koruma ve onarım çalışmalarında, daha önceki maddelerde açıklanan ilkelerden esinlenilmelidir.*

²⁹ERDER, C. , **Tarihi Çevre Bilinci**, Ankara, 1975.

Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Mimari Miras Yılı ilan edilen 1975'te tarihi çevre üzerine çeşitli toplantılar yapılarak sorunlar tartışılmıştır. Aynı yıl kabul edilen Amsterdam Bildirgesi ile tarihi çevrenin korunmasında izlenecek yöntemler açıklanarak bu konudaki eksiklikler giderilmiştir.

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU-1983

Madde 1- *Bu kanunun amacı; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmektir.*

Madde 6- *Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları şunlardır:*

a) Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19. yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,

b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,

c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,

d) Milli tarihimizdeki önlemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihi olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler.

Böylece tarihi doku koruma uygulamaları hız kazanmış, oldukça başarılı çalışmalar yapılmıştır.

2.1.3 Tarihi Yapıların Yeniden Kullanımı

2.1.3.1 Tarihi Yapıların Yeniden Kullanıma Açılmasının Faydaları

İlk insandan günümüze kadar milyonlarca san'at yapıtı üretmiş olan insan; kuşkusuz en başta bu özelliği ile diğer yaratıklara üstünlüğünü kanıtlamış bulunmaktadır. Nitekim insan türünün herhalde, hiç yadsınmayacak tanımlarından biriside: "sanat yapıtı üretebilen yaratık" olmasıdır. Konuya "bu noktadan bakınca, san'ata ve sanatçıya, toplumsal işlevler piramidinin en üst katmanlarında yer vermemiz kaçınılmaz bir zorunluktur. O halde, toplumda böylesi saygın, kişiyi ve toplumu böylesi yüceltici bir yeri olan san'at yapıtlarına ne kadar önem verilirse, ne kadar saygı

gösterilse azdır, denilebilir. "Gerçek insan aç kalabilir? Ama san'atsız asla. Çünkü o zaman insan olma niteliğini yitirebilir"³⁰.

Durum böyle olunca, yeryüzünde insan zekasının ve yücelmiş insan ruhunun ortaya koyduğu, günümüze değin gelmiş, san'at yapıtlarını korumak, kollamak, yüceltmek çok önemli bir amaç olmalıdır.

Üstelik bu bir toplumsal görevdir. Çünkü bu gibi san'at yapıtları, yılların, hatta asırların gerisindeki yaratma ve geliştirme fikrinin görkemli yüceliğini, bugünün ve yarının kuşaklarına eğitim, görsel gelişimi ruhsal yücelim açılarından yararlı bir mesaj olarak iletilir.

Konuyu bu açıdan inceleyince görmekteyiz ki san'at yapıtları çok büyük bir titizlikle, önemle ve saygıyla korunması gereken varlıklardır. "En değerli bir yapıtı, ışıklama ve sergileme yöntemleri gözardı edilerek, Loure Müzesine Konulsa bile binlerce kişi, bunun farkına varmadan gelip geçecektir. Bu itibarla san'at yapıtlarına; toplumu etkileyici ve sonunda onları eğitici, onları yüceltici birer anlam kazandırmanın en etkin yolu onları; yaşayan birer varlık konumuna getirebilmektir"³¹. Hiç kuşku yok ki bu amaç, söz konusu yapıta fonksiyonel bir anlam kazandırmak, onu topluma yararlı kılmak, toplumun onda yaşamasını, çevrenin ondan yararlanmasını, özetle toplumun ve çevrenin onunla bütünleşmesini, onunla yaşamasını sağlamak olmalıdır.

³⁰ ALTINOLUK, Ü. , **Eski Yapılar Yeni Fonksiyonlar**, İstanbul , 1984.

³¹ BAKKALOĞLU, A. , **İstanbul da Eski Yapılar ve Restorasyon**" İstanbul, 1989.(İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

3. 19 Y.Y. KONYA EVLERİNİN YENİDEN KULLANIMI VE YAPISAL ETKİLERİ

3.1 TÜRK EVİ GENEL ÖZELLİKLERİ

Türk evi kavramının kökenlerinin göçebelik dönemine kadar uzadığı önerisi vardır. Türk evi çoğunlukla kadınların çalışması, dinlenmesi ve toplumsal ilişkiler kurabilmesini sağlayacak biçime girmiştir. Zemin kat duvarları bu nedenle içerisiyle dışarıyı kesin olarak ayırır. Kimi durumlarda bu duvarlar bir kale gibidir. Bu yüzden, doğa evin içerisinde oluşturulur³².

Türk evinin kuruluşunda, doğanın etkisiyle zemin kat 'gelişigüzel' olarak kurgulanmıştır. Oysa bu gelişigüzellik üzerinde kurulan 'kesin' düzen, çok özgün çözümlere ulaştırılmıştır. Böylece zemin kat, bir anlamda 'gerçek kat' olan üst katın doğal çevre ile bağlantılarını gerçekleştiren bir 'geçiş' düzeni olarak görülmektedir. Bu nedenle zemin katın plan açısından özellikleri ve biçimi, her doğal koşula göre değişiklikler taşır ve bu önemli özellik, her Türk evinde çok açık olarak izlenebilir³³.

Türk evinde iki temel ögenin yapıyı oluşturduğu görülür. Bunlar odalar ve odalar arası ortak alan olan sofadır.

SOFA

Sofa, odalar arası ilişkilerin sağlandığı bir ortak alandır. Bu alan, ev içindeki dolaşımı sağlamakla birlikte, bir toplanma alanıdır. Dolaşım dışında kalan kesimleri oturmaya ayrılmıştır. Zamanla bu kesimler daha da özelleşmiş ve eyvan, sekilik, taht, köşk gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Böylece Türk evinin kuruluş düzeni içinde sofanın en önemli öge olduğu görülür. Sofalar genellikle özenle biçimlendirilmişlerdir³⁴.

ODA

Türk evindeki odaların en önemli özellikleri kendi başlarına, yapı içinde belirli eylemleri karşılayan birimler olmalarıdır. Göçebelik dönemindeki çadırlar gibi, her oda oturma, yemek yeme, çalışma, yatma gibi eylemlerin gerçekleştiği bir

³² KÜÇÜKERMEN, Ö., "Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi" İstanbul, 2007.

³³ KÜÇÜKERMEN, Ö., "Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi" İstanbul, 2007

³⁴ KÜÇÜKERMEN, Ö., "Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi" İstanbul, 2007

ortamdır. Bu eylemler için gerekli olan çevre parçalarının bir araya gelmesiyle bu odalar biçimlendirilmiştir.

Türk evinde her odanın çevresinde bir hizmet alanı gerekir. Bu da ortak yaşam alanı olan sofa, yada diğer hizmet alanlarıdır.

3.1.1 Türk Evinin Plan Tipleri

Türk evi sofasız evler, Dış sofalı evler, İç sofalı evler ve Orta sofalı evler olmak üzere dört tiptir.

Sofasız Evler: Odaların avlu hayat etrafında yan yana dizilmesi ile elde edilmiştir. Bazen odalar arasında eyvan bulunmaktadır. Hayattan doğrudan odalara girilir. Diyarbakır, Hatay, Mardin, Urfa evlerinde bu plan tipine rastlanır.

Dış Sofalı Evler: Odalar bir dış sofaya açılmaktadır. Sofa revaklı bir galeri şeklinde bahçeye açılır. Alanya, Antalya, Bursa, Trabzon evleri bu plan tipindedir.

İç Sofalı Evler: Dış sofalı planın gelişmesiyle iç sofalı evler ortaya çıkmıştır. Bu planda odalar sofanın iki yanına yerleştirilmiştir.

Orta Sofalı Evler: Türk ev planlarının en gelişmiş safhasını teşkil eder. 19. y.y. da İstanbul'da çok yaygın uygulama alanı bulmuştur. Sofa evin ortasında yer almakta, dört tarafında odalar bulunmaktadır³⁵.

3.1.2 Türk Evinin Yapı Malzemesi, Yapı Elemanları ve Yapım Tekniği

Türk evinin mahalli özellikleri inşa edildikleri şehirlerin coğrafi özellikleri ile belirlenir ve yapım malzemesi ile tekniklerinde bariz olarak kendini gösterir. Kullanılan malzemeler bölgelere göre değişir. Taş en yaygın yapı malzemesidir. Taş duvarlar düzgün yonu veya moloz taş duvar şeklinde genellikle hatıllı olarak inşa edilir. Kagir olarak tanımlanan taş duvarlı evler her zaman değerli kabul edilmiştir. Ahşapta yaygın bir yapı malzemesidir. Sadece iç bölmelerde, kapı ve pencere doğramalarında değil ana duvarlardada kullanılmıştır. Ahşapla taşın birlikte kullanıldığı yörelerde mevcuttur. Ahşap karkas tekniğinde ahşaplar arasındaki boşluklara kerpiç doldurularak hımiş, taş doldurularak dolmagöz duvarlar elde edilmiştir. Ahşap dikmelerin içten ve dıştan çıtalanıp sıvanması ile bağdadi denilen

³⁵ KARPUZ, H., "Türk Evi, Osmanlı Evi" Konya.

hafif duvarlar elde edilmiştir. Bağdadi duvarlar daha çok iç bölmelerde kullanılmıştır³⁶.

Türk evinin cephesinde çıkma ve saçaklar göze çarpmaktadır. Bu elemanlar ile yapının manzaraya yönlendirildiği ve yağmur gibi dış etkenlerden kounduğu görülmektedir. Ayrıca bu elemanların yapıya kattığı plastik değerde göz ardı edilmemelidir.

3.2 GELENEKSEL KONYA EVLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

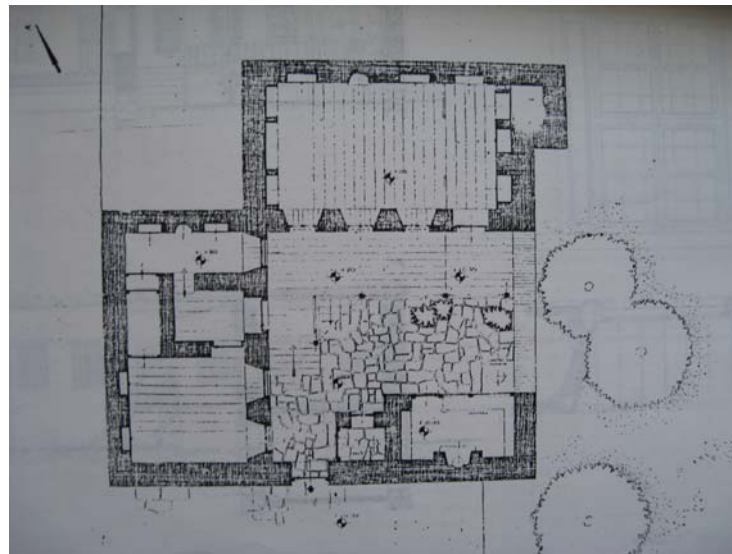
3.2.1 Konya Evlerinin Plan Sistematiği

Geleneksel Konya evlerini plan şemaları bağlamında iki kısımda incelemek mümkündür.

1.Hayatlı Evler

2.Sofalı Evler

1.Hayatlı Evler: Bu evler nispeten küçük, sokaktan bir hayat vasıtası ile girilen evlerdir. Genelde sokaktan hayat girilen yerde, mutfak ve tuvalet ihtiyaçları için planlanmış bir bölüm bulunur. Bu kütle evden tamamen kopuk, ayrı bir küttedir. Hayatlı evlerin planlaması da zamanla farklılıklar göstermiştir. Örneğin bu evlerin ilk yapılmış örneklerinde ev sokaktan bir hayli uzakta iken zamanla sokağı görecekle şekilde planlama yapıldığı olmuştur. Bu evlerin en belirgin özelliği bütün odaların yan yana sıralanıp hepsinin tahtaboşa açılıyor olmasıdır.

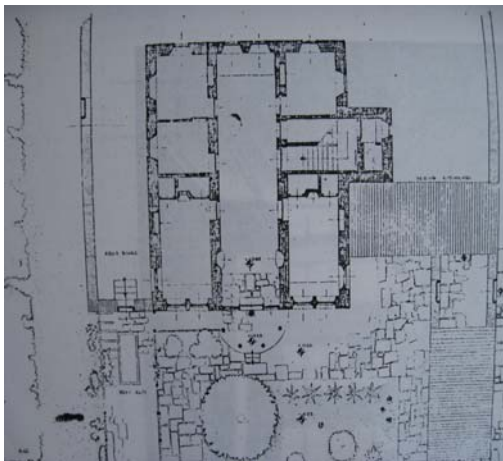
Resim 1- Hayatlı Eve Örnek (Celile Berk Konya Evleri Doçentlik Tezinden)

³⁶ KARPUZ, H. , "Türk Evi, Osmanlı Evi " Konya.

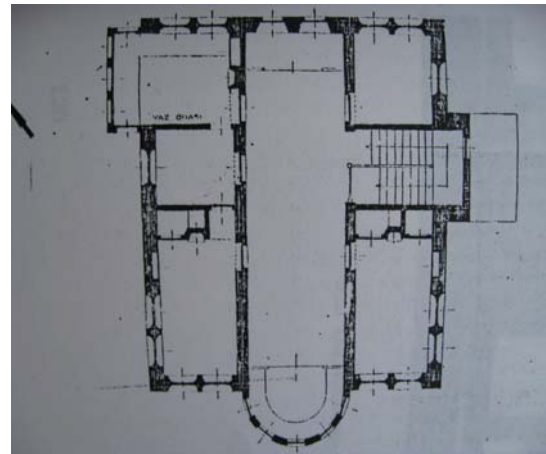

Resim 2- Tahtaboş(Celile Berk Konya Evleri Doçentlik Tezinden)

2. Sofalı evler: Bu evler hacimleri ve ebatları büyük olan evlerdir. Genellikle büyük bağlar ve bahçelerde yapılmış, Konya 'nın daha zengin sınıfına ait yapılardır. Bu evler plan şeması olarak simetrik bir planlama gösterirler. Bu evlerde mabeyn, giriş istikametinde ve bina boyunca uzanan sofalar halini almıştır. Sofalı evlerin en eski yapımlı olanlarında merdivene giriş aksında rastlanırken sonradan merdivenler yan tarafa alınmıştır. Böylece merdivenin karşısına da bir oda ilave edilmiştir. Yani genelde sofanın bir tarafında 2 oda bulunurken diğer tarafında 3 oda bulunur.

Resim 3- Sofalı ev zemin kat planı
(Celile Berk Konya Evleri Doçentlik Tezinden)

Resim 4- Sofalı ev 1. kat planı
(Celile Berk Konya Evleri Doçentlik Tezinden)

3.2.2 Konya Evlerinin Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi

Konya evlerinin yapımında dört çeşit malzeme ile karşılaşmaktadır. Bunlar ;

1. Taş	3. Ahşap
2. Kerpiç	4. Kamış

Yapılarda kullanılan taş genelde sille taşı veya gödene taşıdır. Konya evlerinde sille taşı genelde evin içindeki taşlıklarda veya hayatın döşemesinde kullanılmıştır. Temelde bu taşlara pek rastlanmaz. Temellerde genelde kullanılan, mukavemeti yüksek göden taşıdır. Bu taş bej renklidir. Konya evlerinin temel duvarlarında topraktan yaklaşık 50 cm. yukarısına kadar taş ile örülür. Temel üstü duvarları ise kerpiçten yapılmaktadır. Ancak kerpiç duvarı örmeden önce, taşın bittiği yerde, duvarın iki yüzü boyunca ahşap hatıllar uzatılmıştır. Aynı zamanda bu ahşap hatıllara pencerelerin üst ve alt hizalarında ve dam kirişlerinin alt hizalarında da rastlanmaktadır. Zamanla iç duvarlarda hımış ve bağdadi duvar tekniği kullanıldığı görülmüştür. Duvarları sıvamak için kullanılan sıvalarda yine ince samanlı kerpiç hamurundandır. Konya evlerinde ahşap malzeme kullanımında en çok tercih edilen ağaçlar katran, çam, meşe ve kavaktır. Evlerdeki ahşap kısımlar; hatıllar, lentolar, kirişler, dikmeler, pencereler, kapılar, döşemeler, dolaplar, raflar, merdivenler ve sütunlardır. Yapılarda kamış kullanımına ise döşeme ve tavanlardaki ahşap kirişlerin üzerine ahşap kaplama ve hasır konduktan sonra bir tabaka halinde serilmiş ve üstüne de çamur dökülmüş halde rastlanır³⁷.

³⁷ BERK, C. , **Konya Evleri**, İstanbul, 1950.(İT.Ü Doçentlik Tezi)

3.3 19 YY. GELENEKSEL KONYA EVLERİNDEN SEÇİLEN AKÇAKONAK, KÜLTÜR EVİ, KORUMA KURULU VE MİMARLAR ODASI ÖRNEĞİ

Aynı yüzyıla ait, plan özellikleri açısından benzerlikler gösteren, ancak verilen işlevler ve yenileme teknikleri açısından farklılıklar arz eden Akçakonak, Kültür Evi, Koruma Kurulu ve Mimarlar Odası yapıları incelemeye alınmıştır. Bu konutlar dışında değerlendirme bölümünde ele alınan Köşk Konya Mutfağı, Gülizar Kafe, Araboğlu Konağı ve Fuar Dedeler Evinin ayrıntılı bir şekilde teze konu edilmemesinin sebebi, restorasyon ve rölöve projelerine ulaşılabilmesi ve fonksiyon olarak benzer özellik göstermelerindedir.

3.3.1 Akçakonak

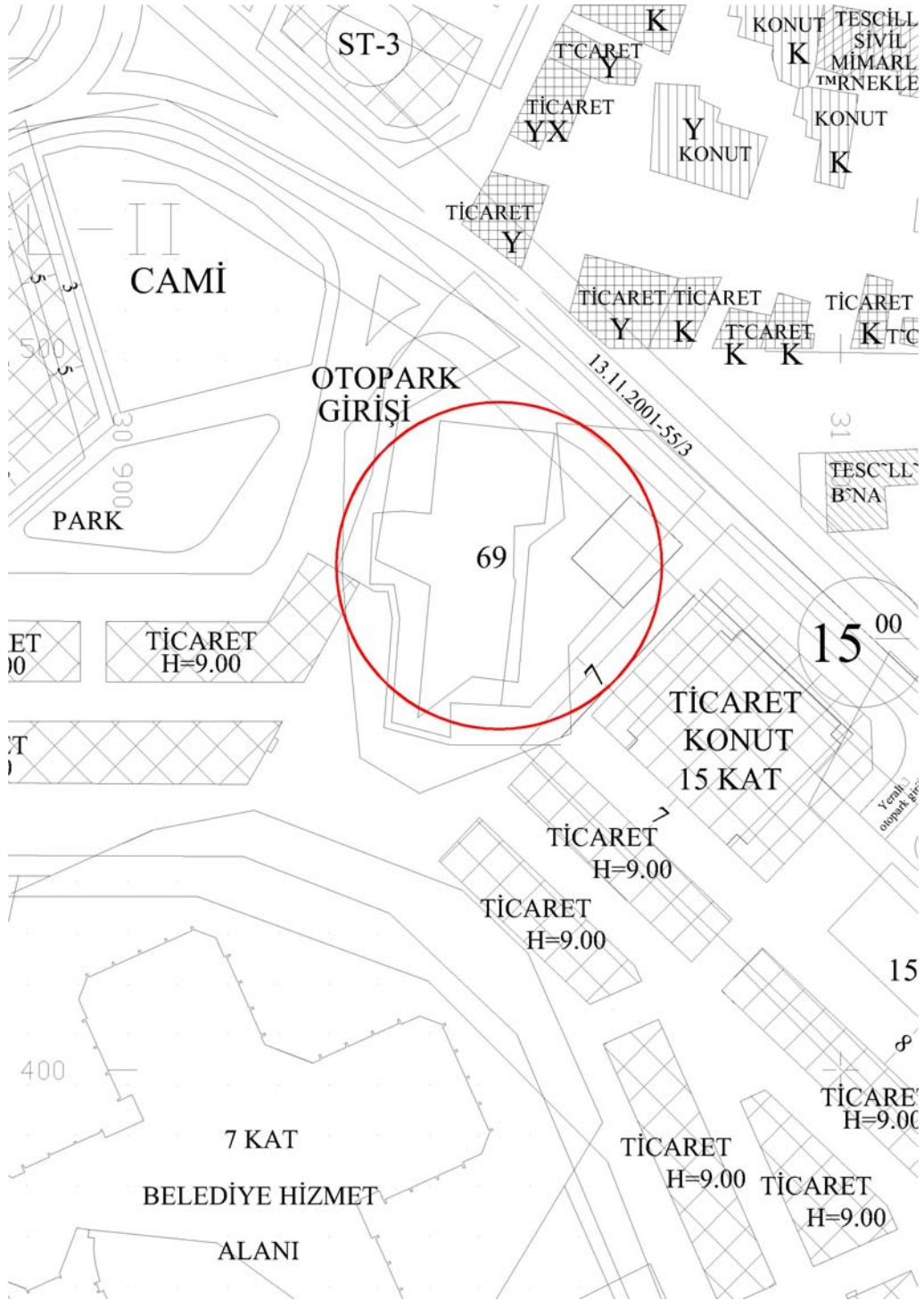
3.3.1.1 Yapının Tarihçesi

Resim 5- Akçakonak

19 yy. sonlarında yapıldığı tahmin edilen Akçakonak Osmanlı folklorik ve geleneksel Konya mimarisinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır.

Yapı Konya İli, Karatay İlçesi, 54 pafta, 49 ada, 69 parseldeki, Mehmet Naim DAĞLI'ya ait tescilli taşınmaz, Piri Mehmet Paşa Mahallesi, Mengüç caddesi, 18 numarada yer almaktadır. Restorasyon sonrası yapı nargile cafe olarak kullanılmaktadır.

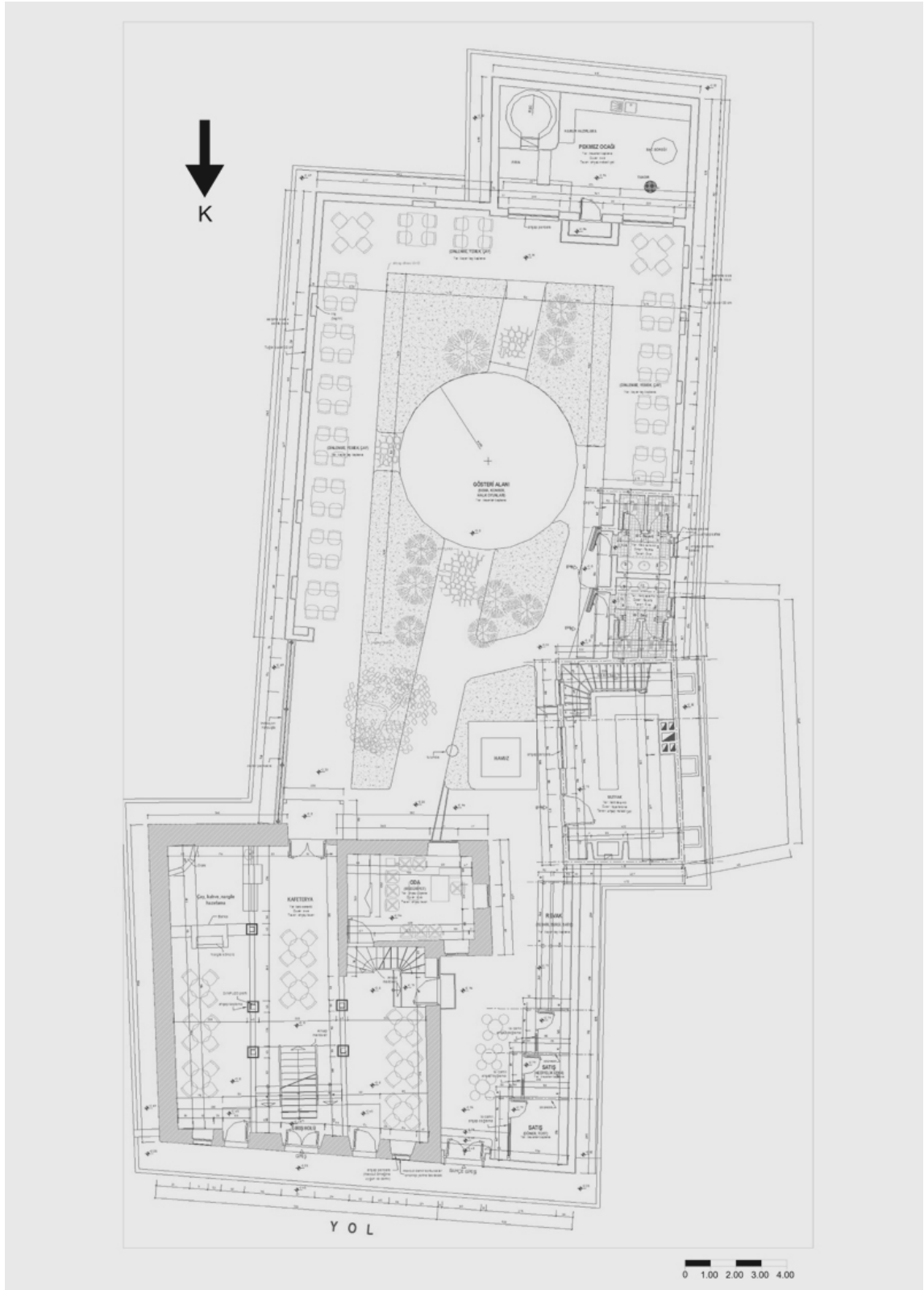
Çizim 1- Akçakonak Genel Yerleşim Durumu (Karatay Belediyesi Arşivi)

3.3.1.2 Yapımın Plan Özellikleri

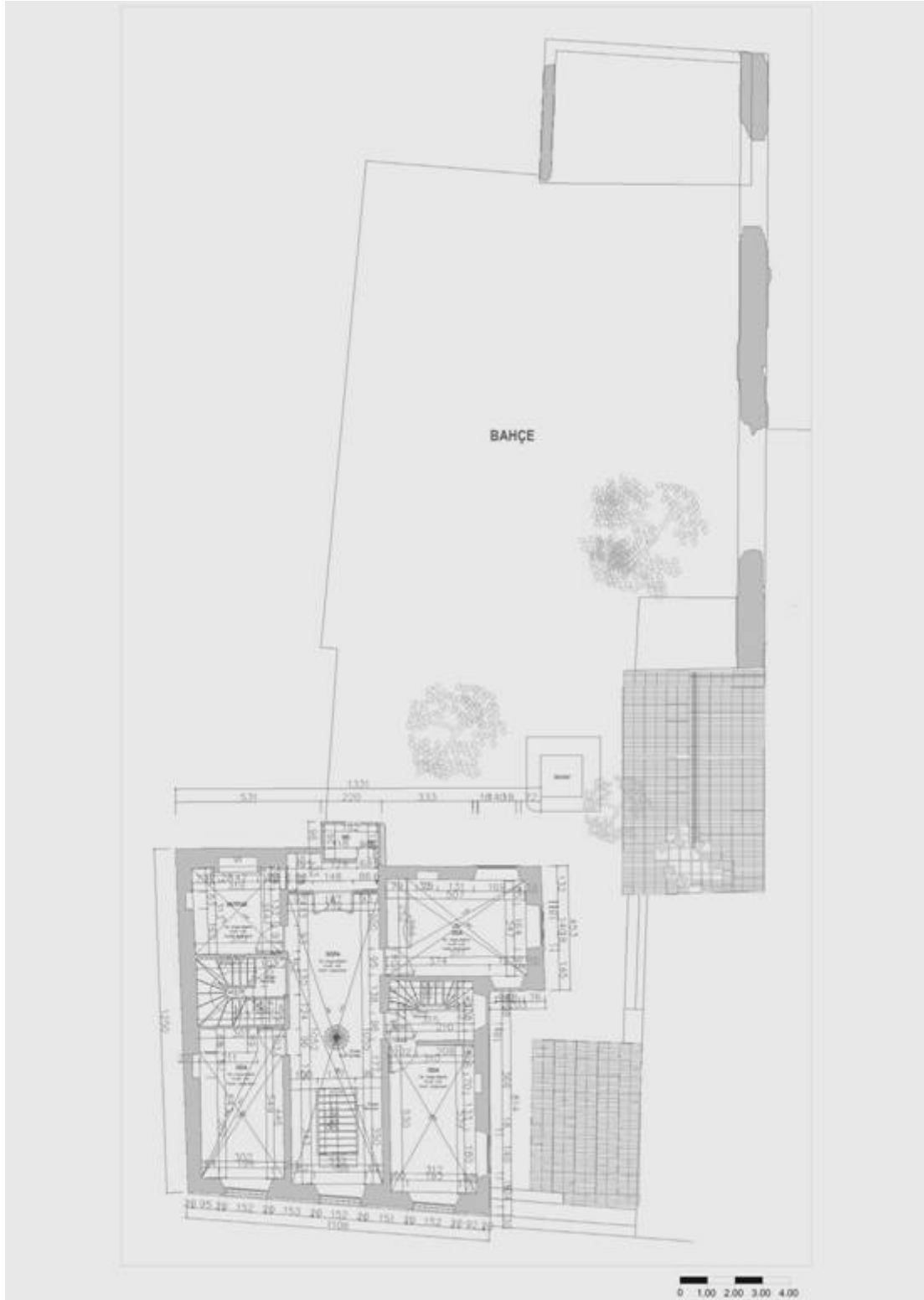
Yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başlarında yapıldığı tahmin edilmektedir. Zemin ve 2 üst katı olmak üzere toplam üç katlı olarak planlanmıştır.

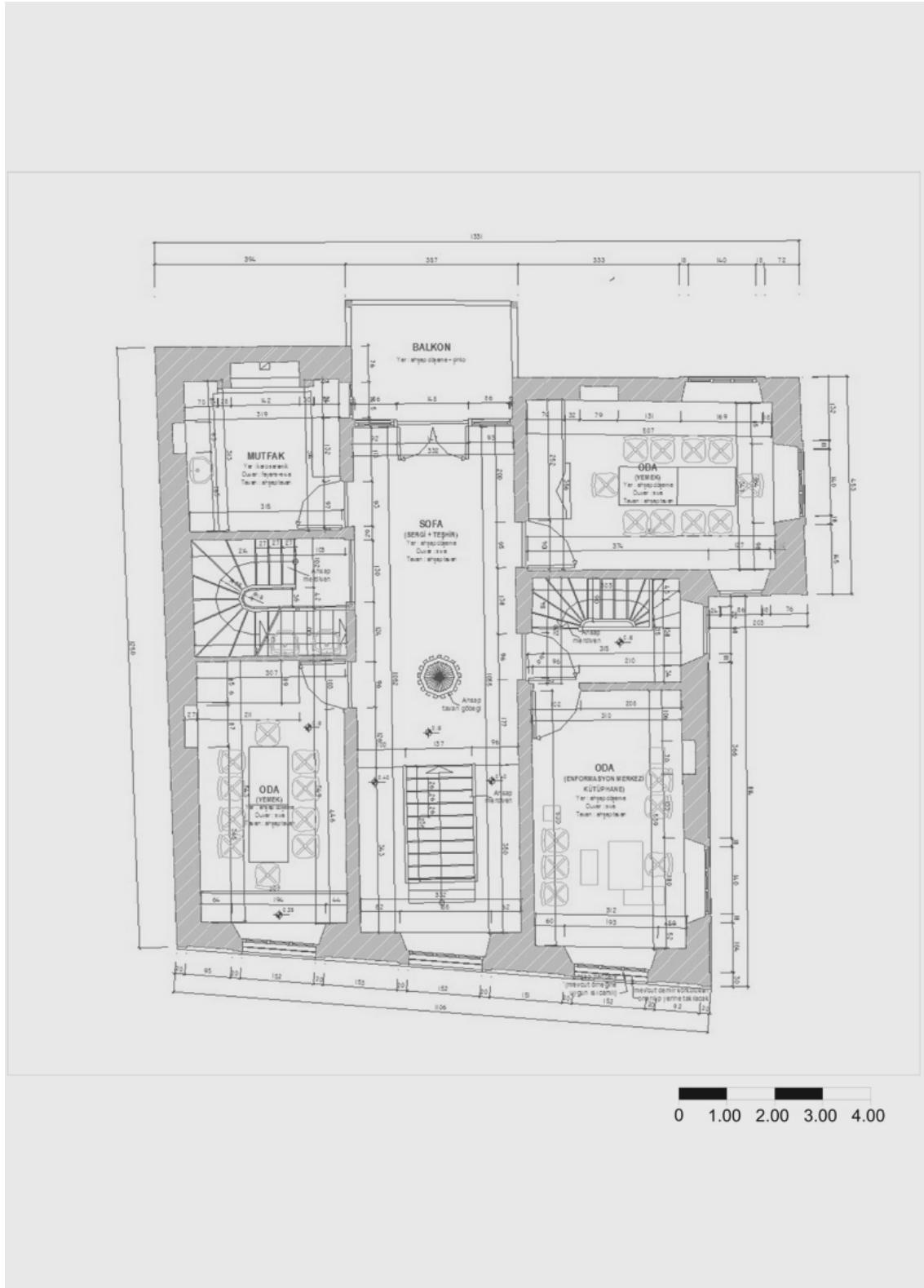
Çizim 2- Akçakonak Zemin Kat Rölöve Planı (Kültür İnş.Proje Ekibi)

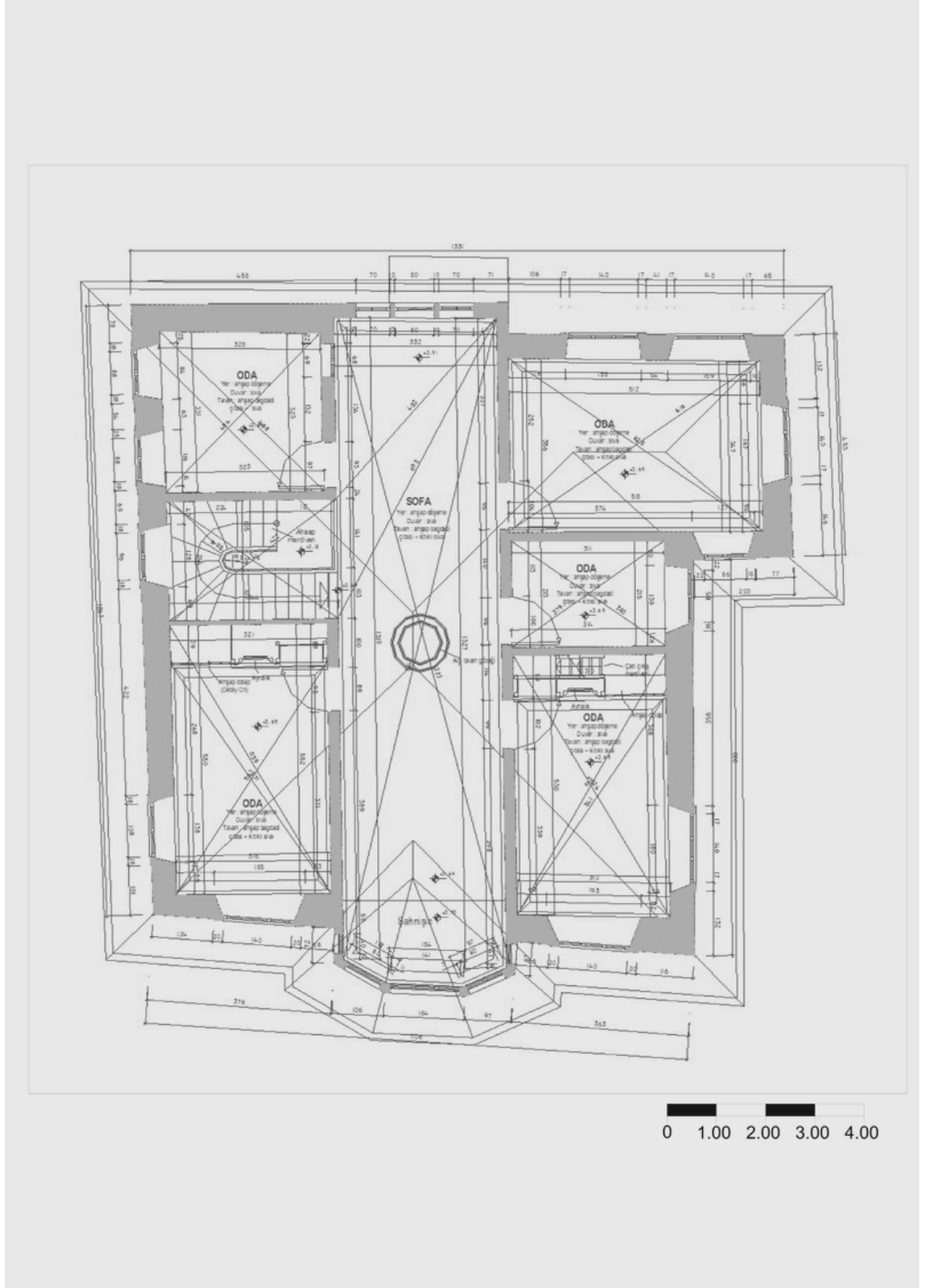
Çizim 3- Akçakonak Zemin Kat Restorasyon Planı (Kültür İnş.Proje Ekibi)

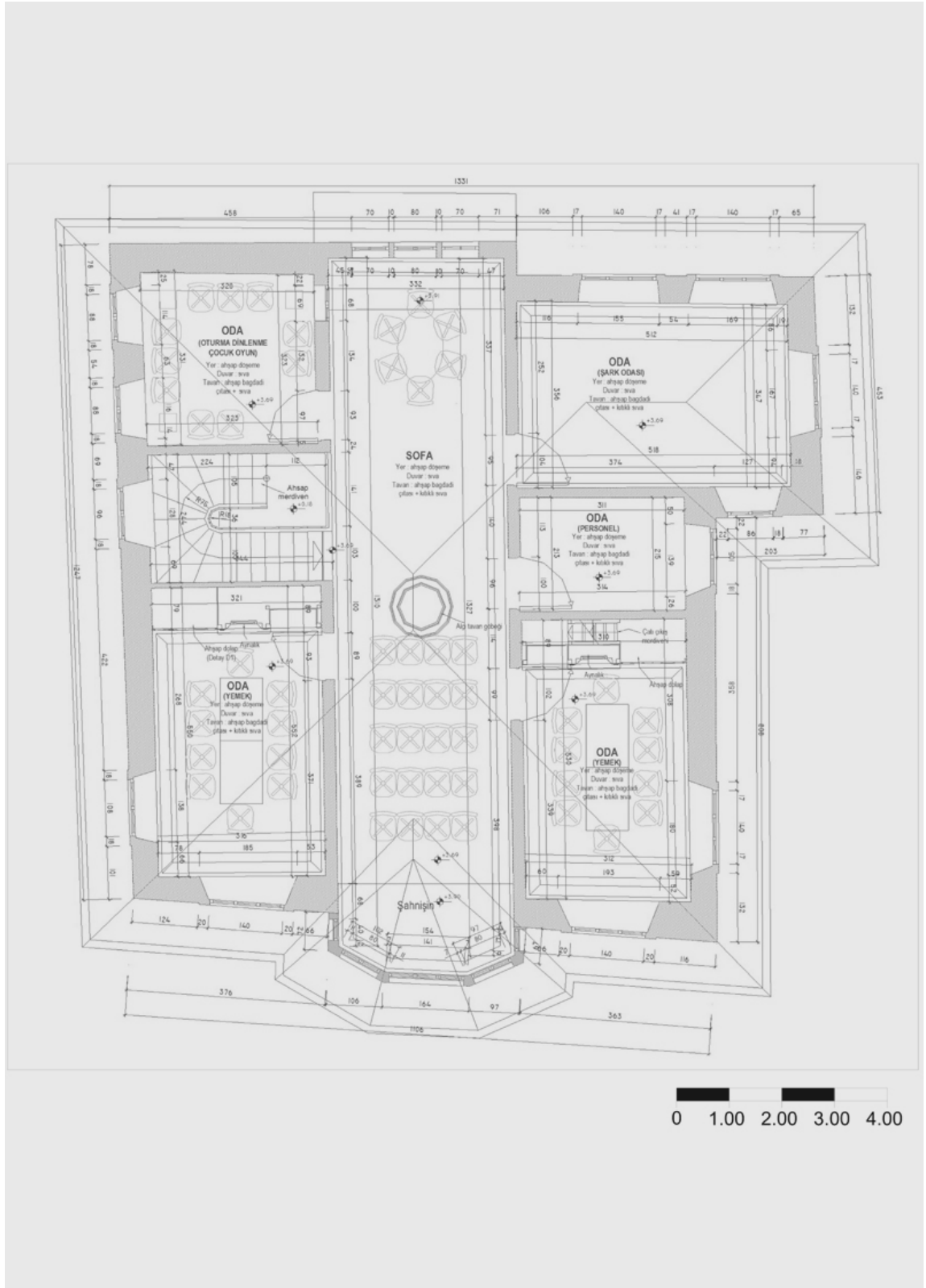
Çizim 4- Akçakönak 1. Kat Rölöve Planı (Kültür İnş.Proje Ekibi)

Çizim 5- Akçakonak 1. Kat Restorasyon Planı(Kültür İnş.Proje Ekibi)

Çizim 6- Akçakonak 2. Kat Rölöve Planı (Kültür İnş.Proje Ekibi)

Çizim 7- Akçakönak 2. Kat Restorasyon Planı(Kültür İnş.Proje Ekibi)

Konutun girişi Mengüç Caddesi üzerinden aynı kottan sağlanmaktadır. Bu ana girişteki ahşap çift kanatlı kapı zeminden bir basamak aşağıda bulunan dar bir giriş holüne açılmakta ve üst kata, sofa aksında, ahşap basamaklar ile ulaşılmaktadır. Ancak kullanıcılar tarafından bu giriş kullanılmadığı için sofaya ulaşan merdiven de iptal edilmiştir. Yeni işlev gereği günümüzde, yapıya giriş batı cephede yer alan kapıdan sağlanmaktadır.

Resim 6- Giriş Kapısı

Resim 7- Sofa Aksındaki Merdiven

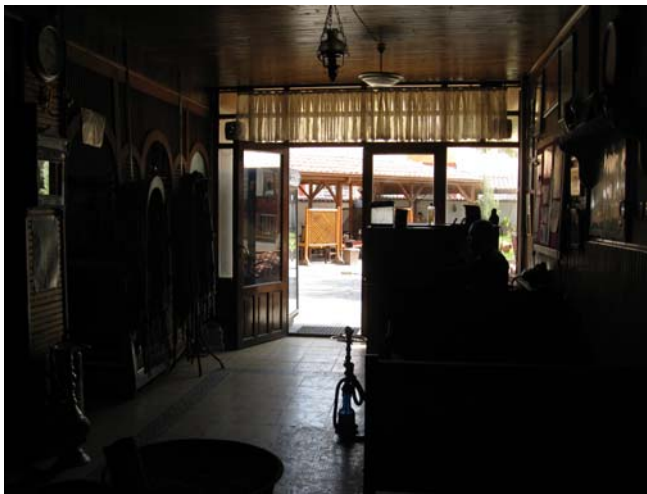
Restorasyon öncesinde giriş holündeki ahşap merdivenin sol yanındaki kapı ile zeminden üç basamak aşağıda bulunan orta mekana geçilmekte iken, fonksiyon değişimi ile beraber bu mekana yapının batı cephesinde yer alan kapıdan giriş verilmiştir. Bu mekandan bahçe giriş holüne ve holden de ahşap döşeme ve dolaplı bir odaya geçilmektedir. Bu oda günümüzde idari büro olarak kullanılmaktadır.

Resim 8- Orta Mekan Görünüşü

Resim 9- Orta Mekan ve Yapıya Giriş Kapısı

Resim 10- Bahçe Giriş Holü

Resim 11- Giriş Holüne Açılan Oda

Bahçe giriş holünde, önceden ayrı bir girişi olup dükkan olarak kullanılan mekan yenileme sonrası, çay, kahve, nargile hazırlama mekanı olarak kullanılmaktadır.

Resim 12- Bahçe Giriş Holünde Yer Alan Çay Ocağı

Bahçe giriş holünden arka bahçeye ulaşılmaktadır. Bahçenin batısında önceden de mutfak olarak kullanılmış, halen bu işlevi sürdüren bir mekan bulunmaktadır. Ancak bu mekanın yenilemesi rekonstrüksiyon projesi hazırlanarak gerçekleştirilmiş ve çalışma sonrasında yapıya bir bodrum kat ilave edilmiştir. Bahçenin arka sınırında ise bir pekmez ocağı vardır. Ancak bu mekan depo olarak kullanılmaktadır. Bahçeye, restorasyon sonrasında, mutfağın yanına lavabo mekanı eklenmiştir. Ayrıca bahçede yarı açık dinlenme ve yemek yeme mekanları oluşturulmuştur.

Resim 13- Bahçede Yer Alan Mutfak-Lavabo-Pekmez Ocağı

Giriş kapısının hemen yanındaki ahşap merdivenle üst kata çıkılmakta, oradan da ahşap döşeme ve tavanlı bir sofaya geçilmektedir. Sofanın döşeme, ahşap kapı doğramaları ve ahşap tavan göbeği ile özellikleri korunarak yenilenmiş olduğu görülmektedir. Bu sofaya bağlı doğuda bir, batıda ise iki adet olmak üzere toplam 3 odaya geçilmektedir. Bu odalarda ve sofada 20 cm. yüksekliğindeki sekiler göze çarpmaktadır. Bu odalar önceden konutun oturma odaları ve yatak odaları olarak kullanılırken verilen yeni fonksiyon doğrultusunda her biri kendi içinde nargile servisi yapılan, içlerinde televizyon izleme imkanı sunulan sohbet ve yemek odaları olarak işlevlendirilmiştir. Bu kata ulaştığımız ahşap merdivenin karşısındaki odaya restorasyonu sırasında kütüphane işlevi verilmişken, günümüzde yemek odası olarak kullanıldığı görülmektedir.

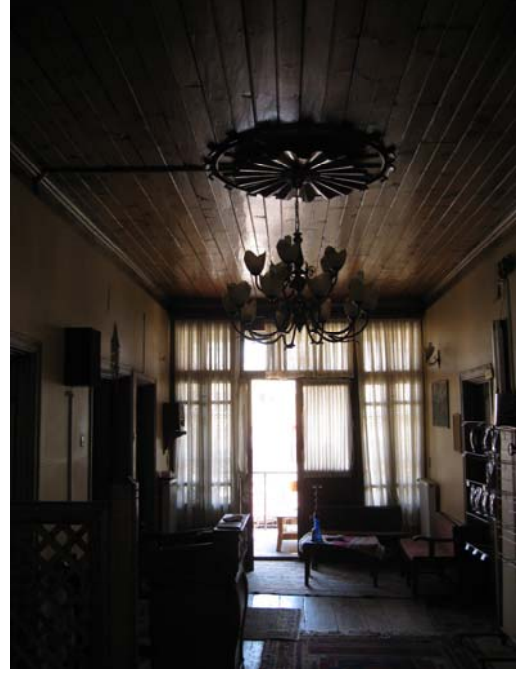
Resim 14- Giriş Holüne Bağlı Merdiven

Resim 15- 1.Kata Ulaşımı Sağlayan Ahşap Merdiven

Resim 16- 1. Kat Sofadan Görünüş

Resim 17- 1. Kat Sofadan Görünüş

1.katta sofanın doğusunda yer alan köşe oda, mutfak olarak kullanılmakta ve restorasyon öncesinde raporlarda belirtildiği üzere buranın yine mutfak olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Mutfakta özgün haliyle korunmuş bir ocak, gömme dolap ve mutfak dolapları yer almaktadır. Mutfağın sofanın güneyinde yer alan balkona açılan bir camı ve doğu cephesine açılan küçük bir muhdes penceresi bulunmaktadır.

Resim 18- Mutfakta Yer Alan Ocak

Resim 19- Doğu Cepheye Açılan
Mazgal Pencere

Resim 20-1.Kat Sofanın Doğusunda
Yer Alan Oda

Resim 21- Odadaki Ahşap Dolaplar

1. katta ki bu sofanın doğusunda yer alan ahşap bir kapının açıldığı ahşap merdivenle 2. katın sofasına ulaşılmaktadır. Bu merdivenin altında oluşan niş lavabo mekanı olarak kullanılmaktadır.

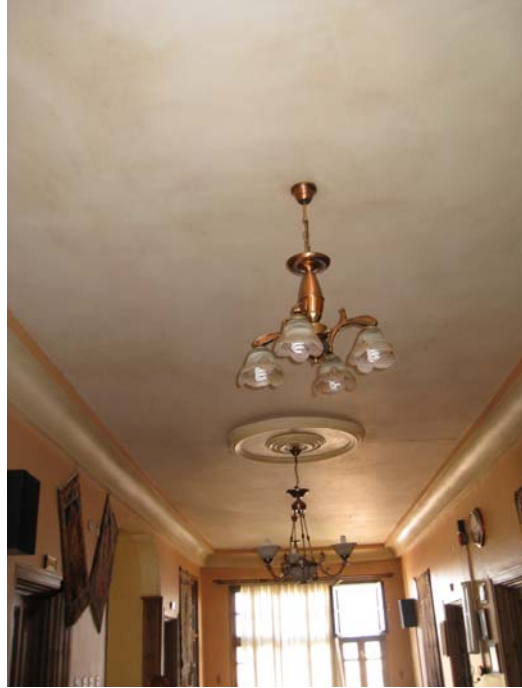

Resim 22- 2.Kattaki Sofaya Ulaşımı Sağlayan Ahşap Merdiven

Resim 23- Merdiven Altı Lavabo Mekanı

2. kat sofada ilk göze çarpan, tavan göbeği ile kuzeyde (beşgen) ve güneyde bulunan çıkmalardır. Ahşap kapı ve taban döşemeleri orijinal haliyle korunmuştur. Bu sofaya açılan batıda üç, doğuda iki tane olmak üzere toplam 5 oda bulunmaktadır. Doğu cephede köşede yer alan oda ise halen depo olarak kullanılmaktadır.

Resim 24- 2. Kat Sofanın Tavan Göbeği

Resim 25-Beşgen Çıkmanın İç Mekandan Görünüşü

Resim 26- Beşgen Çıkmanın Dış Cepheden Görünüşü

Resim 27- Sofanın Doğusunda Yer Alan Odalar

Resim 28: Sofanın Batısında Yer Alan Odalar

Resim 29- Depo Olarak Kullanılan Oda

Depo olarak kullanılan odanın doğu cepheye açılan 2 mazgal penceresi ve sofaya açılan 1 adet penceresi bulunmaktadır.

Resim 30- Depo Olarak Kullanılan Odanın Sofaya Açılan Penceresi

Bu katta da tüm odalarda ahşap sekiler görülmekte, sofa ve odalarda yerden 90 cm. yükseklikte 10 cm.lik ahşap duvar bantları göze çarpmaktadır.

Resim 31- Ahşap Duvar Bantları

Resim 32- 2.Kattaki Sofaya Bağlı Batıda Yer Alan Odanın Kullanımı

Bu kattaki odalarda 20 cm. yüksekliğindeki orijinal sekiler korunarak oturma alanı düzenlenmiştir. Bu odalar yemek yeme bölümü olarak kullanılmaktadır. Tüm katlarda bulunan odalarda, ahşap dolaplar, aynalık ve gusülhaneler döneminin özellikleri ile beraber mevcudiyetlerini korumaktadır.

Resim 33- 2. Kattaki Sofaya Bağlı Batı Cephede Yer Alan Köşe Odanın Orijinal Ahşap Dolapları

Resim 34- 2. Kattaki Sofaya Bağlı Doğu Cephede Yer Alan Köşe Odanın Orijinal Ahşap Dolapları

3.3.1.3 Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi

Dış mekana bakıldığında, zemin kat dış duvarlarında taş, köşelerde düzgün yonu taşı, kullanıldığı görülmektedir.

Resim 35- Giriş Cephesi Duvarları

Resim 36- Restorasyon Öncesi Dış Cephe Duvarları (Kültür İnş. Arşivi)

Üst katta ahşap taşıyıcılı, taş, kerpiç, bağdadi duvarlar ile mekanı örten, marsilya kiremitli kırma çatı bulunmaktadır. Kuzey cephede yola doğru çıkan beşgen cumbanın ve saçakların altı ahşap ile kaplanmıştır.

Resim 37- Ahşap Kaplama Saçaklar

Kuzey cephede 1.katta pencere parmaklıkları kullanılmıştır. Güney cephede ise açık ahşap taşıyıcılı çıkma yer almaktadır. Kuzey cephede pencere kenarlarında yonu taşı kullanılmıştır. Diğer cephelerdeki pencereler ise bağdadi ve kırıklı sıva pencere plastraları ile tamamlanmışlardır.

Resim 38- Güney Cephedeki Açık Çıkma

2.kat sofada, doğuda köşede yer alan oda hariç tüm odalarda, döşemede ahşap, duvarlarda sıva, tavanda ise ahşap bağdadi çitası+kıtıklı sıva kullanılmıştır. Sol köşedeki odada ise döşemede ahşap, duvarda sıva, tavanda ahşap bağdadi çita ile sıva kullanılmıştır.

Resim 39- 2. Kat Sofa Ahşap Döşeme Kaplaması

Resim 40- Tavanda Sıva Uygulaması

1. kat sofada ve tüm odalarda; döşemede ahşap döşeme, duvarlarda sıva, tavanlarda ise ahşap tavan uygulaması görülmektedir. Mutfakta döşemede karo seramik, duvarlarda fayans+sıva, tavanda ise ahşap tavan uygulanmıştır.

Resim 41- 1. Kat Sofa Ahşap Tavan

Resim 42- 1. Kat Sofa Ahşap Döşeme Kaplaması

Zemin katta orta mekanın döşemesinde karo seramik, duvarda sıva, tavanda ise ahşap tavan uygulanmıştır. İdari büronun döşemesi ahşap, duvarı sıva, tavanı ise ahşap olarak yapılmıştır.

Resim 43- Orta Mekan Döşeme Kaplaması **Resim 44-** Orta Mekan Ahşap Tavan

Resim 45- İdari Büro Ahşap Tavanı **Resim 46-** İdari Büro Döşeme Kaplaması

Bahçede yer alan mutfağın yer döşemesi karo seramik, duvarı fayans+sıva, tavanı ise ahşap makaslı çatıdır. Bu yapının duvarlarının rekonstrüksiyon öncesinde kerpiç malzeme olduğu bilinmektedir. Tuvaletlerin döşemesinde ise karo seramik, duvarında fayans, tavanında ise sıva uygulaması görülmektedir. Pekmez ocağını yer kaplamasında traverten kaplama, duvarında sıva, tavanında ise ahşap makaslı çatı bulunmaktadır. Bahçe yer kaplamalarında ise kayan taşı kullanılmıştır. Orta da bulunan gösteri alanının kaplaması ise traverten kaplamadır.

Resim 47- Tuvalet Kaplamaları

Resim 48- Bahçe Kayan Taşı Kaplaması

Resim 49- Gösteri Alanı Traverten Kaplama

3.3.2 Kültür Evi

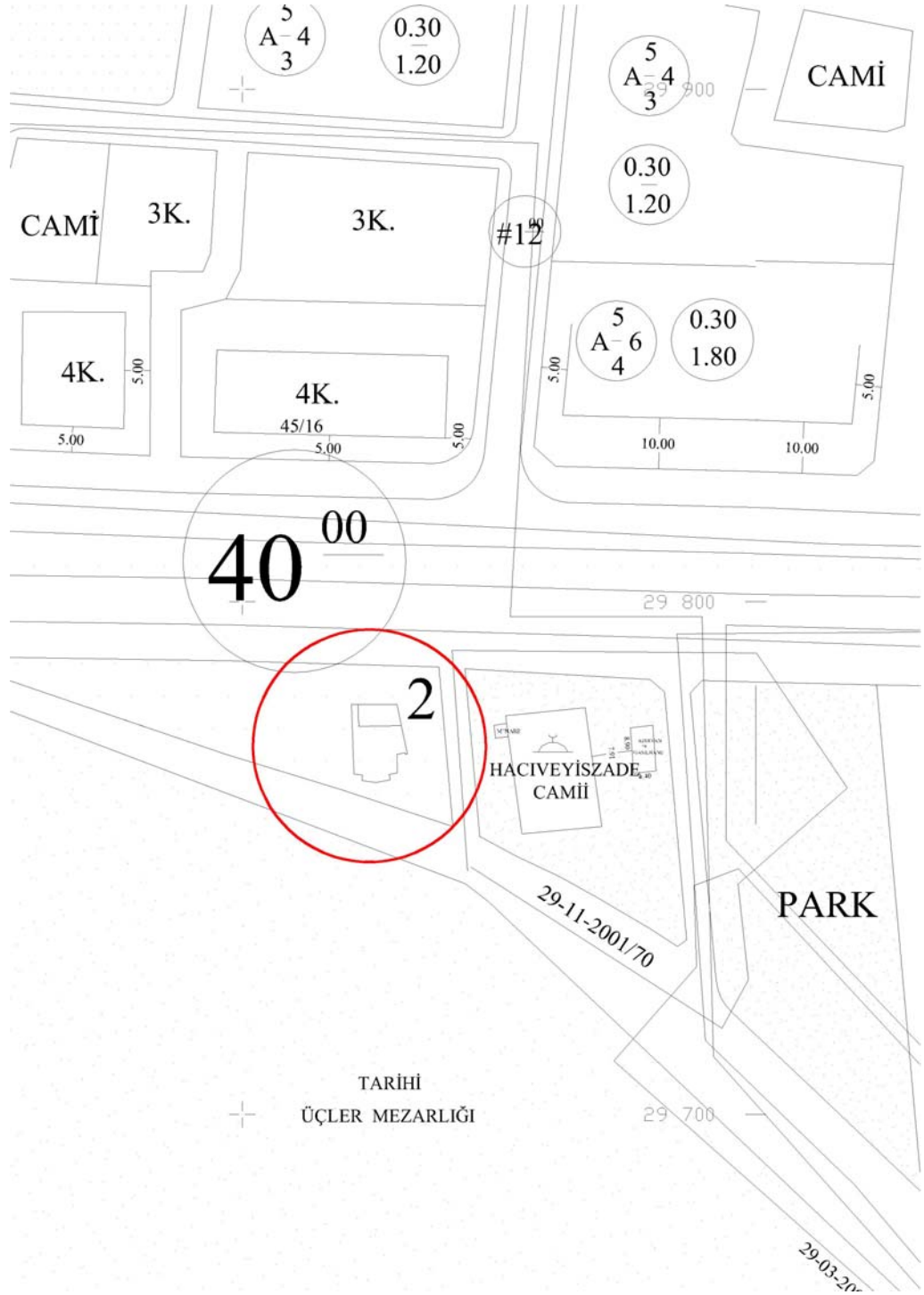
3.3.2.1 Yapının Tarihçesi

Resim 50- Kültür Evi

Tarihi kent merkezindeki 19. yüzyıla ait konutlardan biri olan ve rekonstrüksiyon projesine göre yeniden inşa edilen Kültür Evi, Konya geleneksel konut mimarisinin izlerini barındırmaktadır.

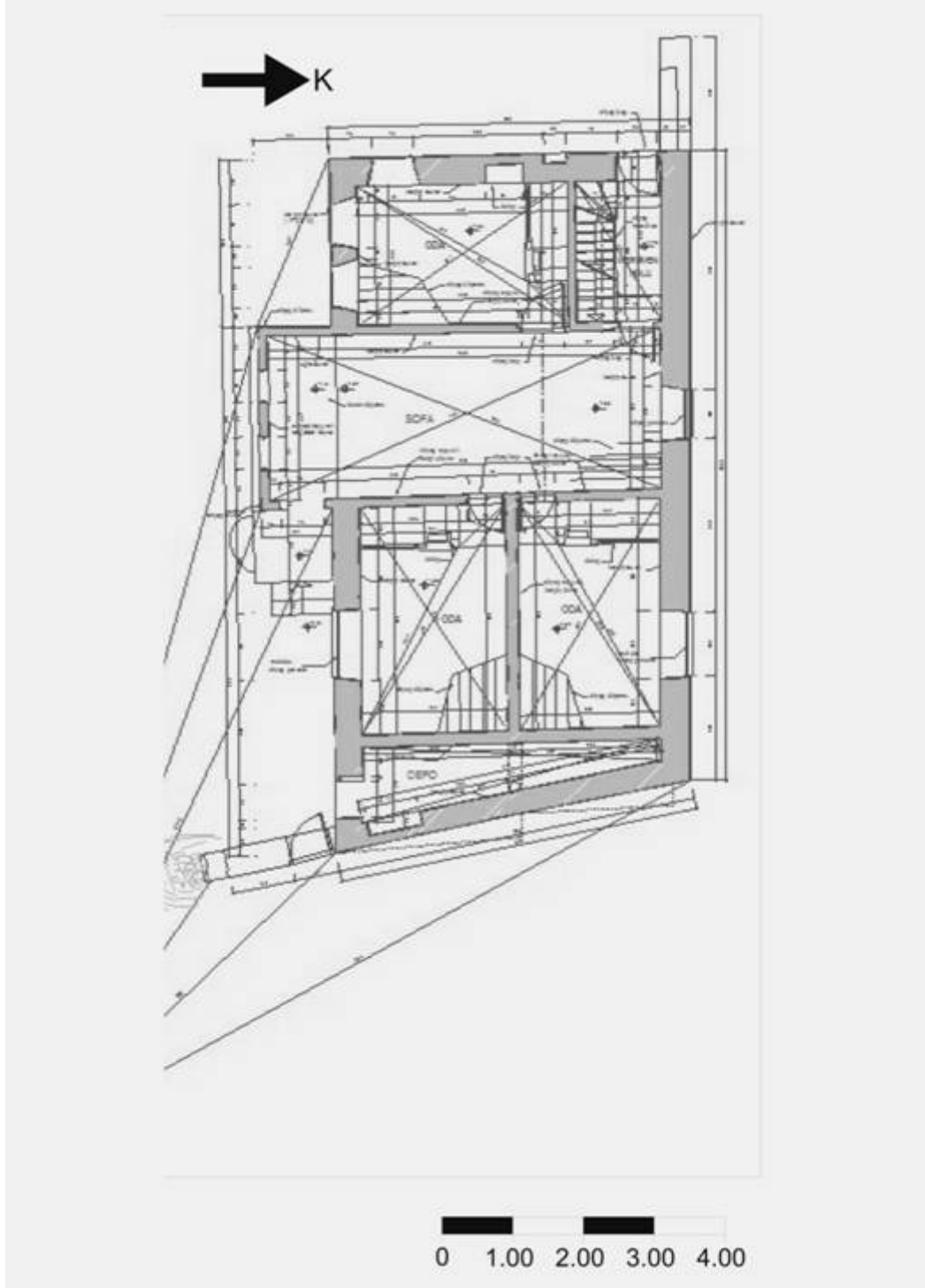
Konya ili, Karatay ilçesi, 18M-III 3 pafta, 37 ada, 2 parselde yer alan yapı, Konya Mevlana Kültür Merkezi Kamulaştırma Programı çerçevesinde korumaya alınmıştır. Rekonstrüksiyon sonrası yapı Belediye Kültür Evi olarak kullanılmaktadır.

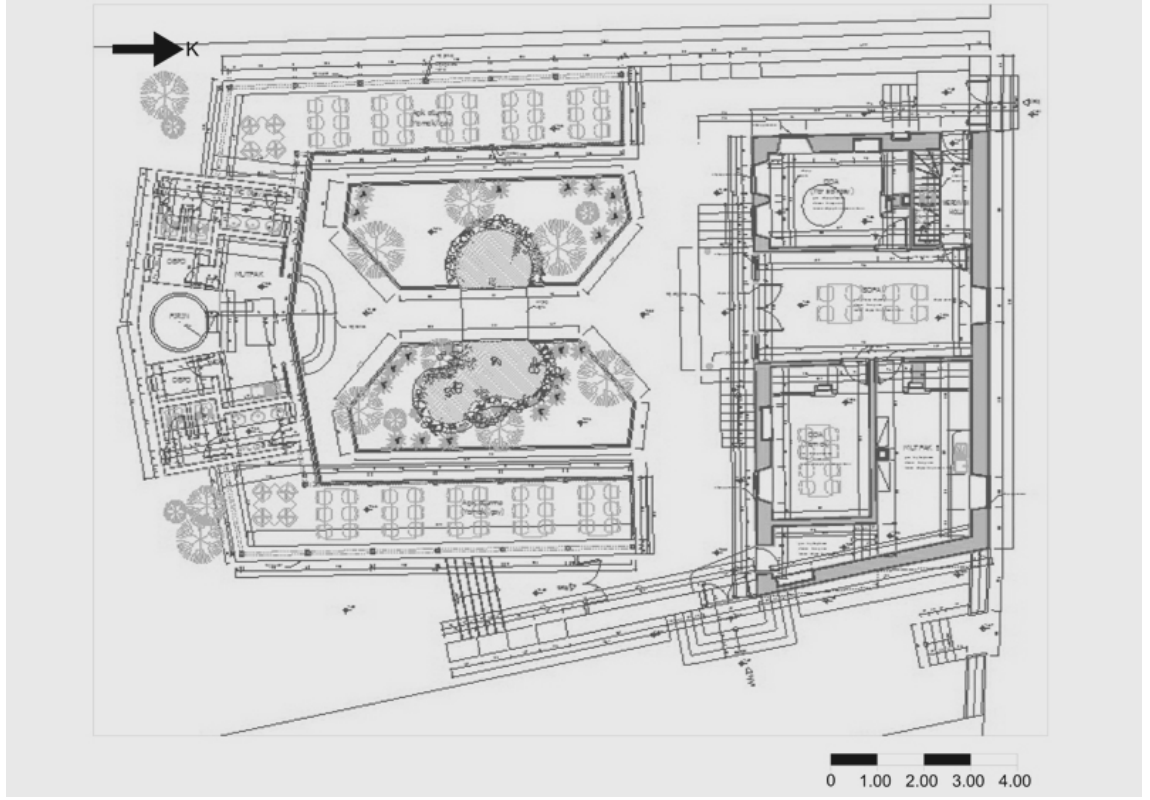
Çizim 8- Kültür Evi Genel Yerleşim Durumu (Karatay Belediyesi Arşivi)

3.3.2.2 Yapının Plan Özellikleri

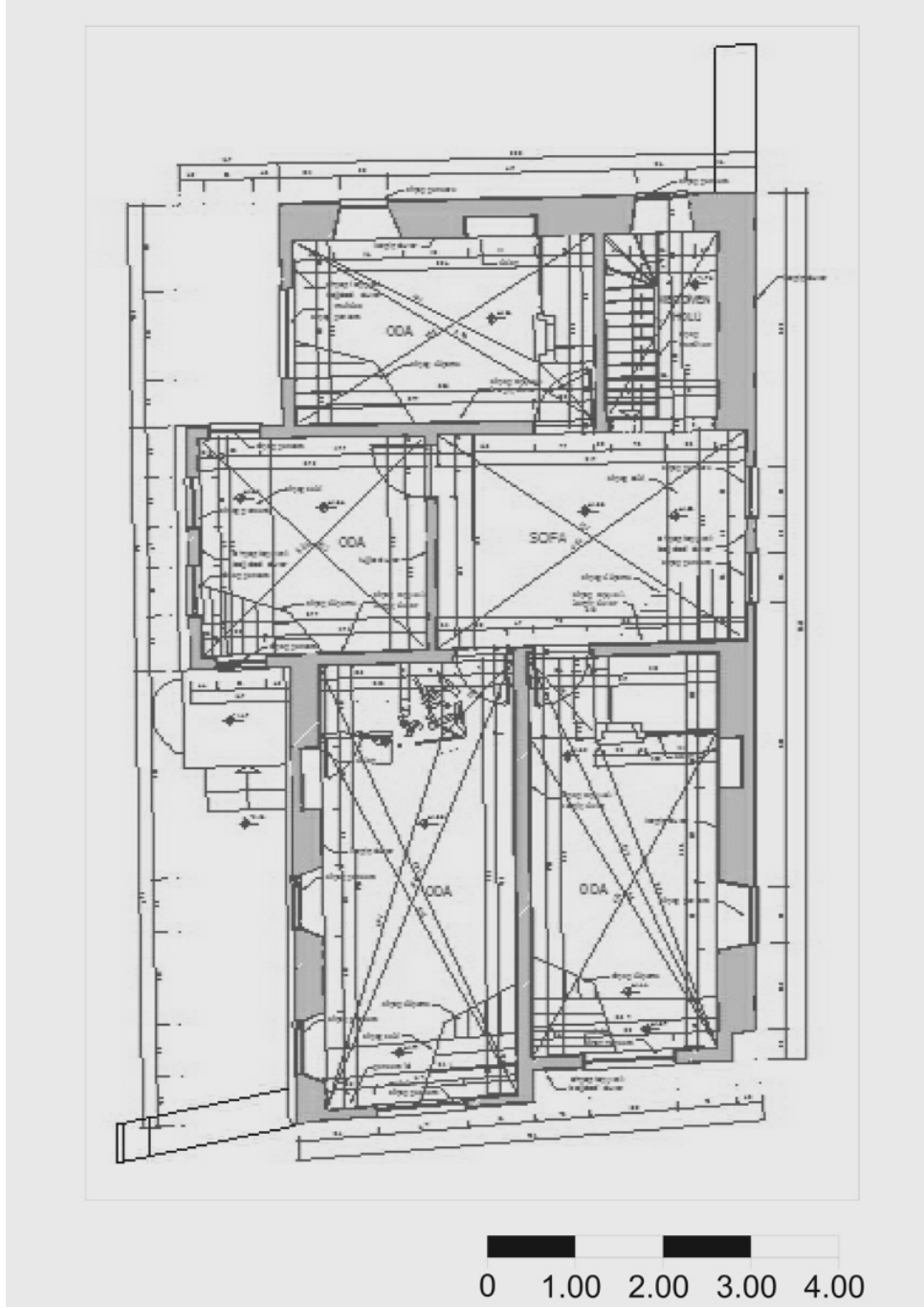
Yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başlarında yapıldığı tahmin edilmektedir. Yapı bodrum, zemin ve 1. kat olmak üzere toplam 3 kullanım katından oluşmaktadır.

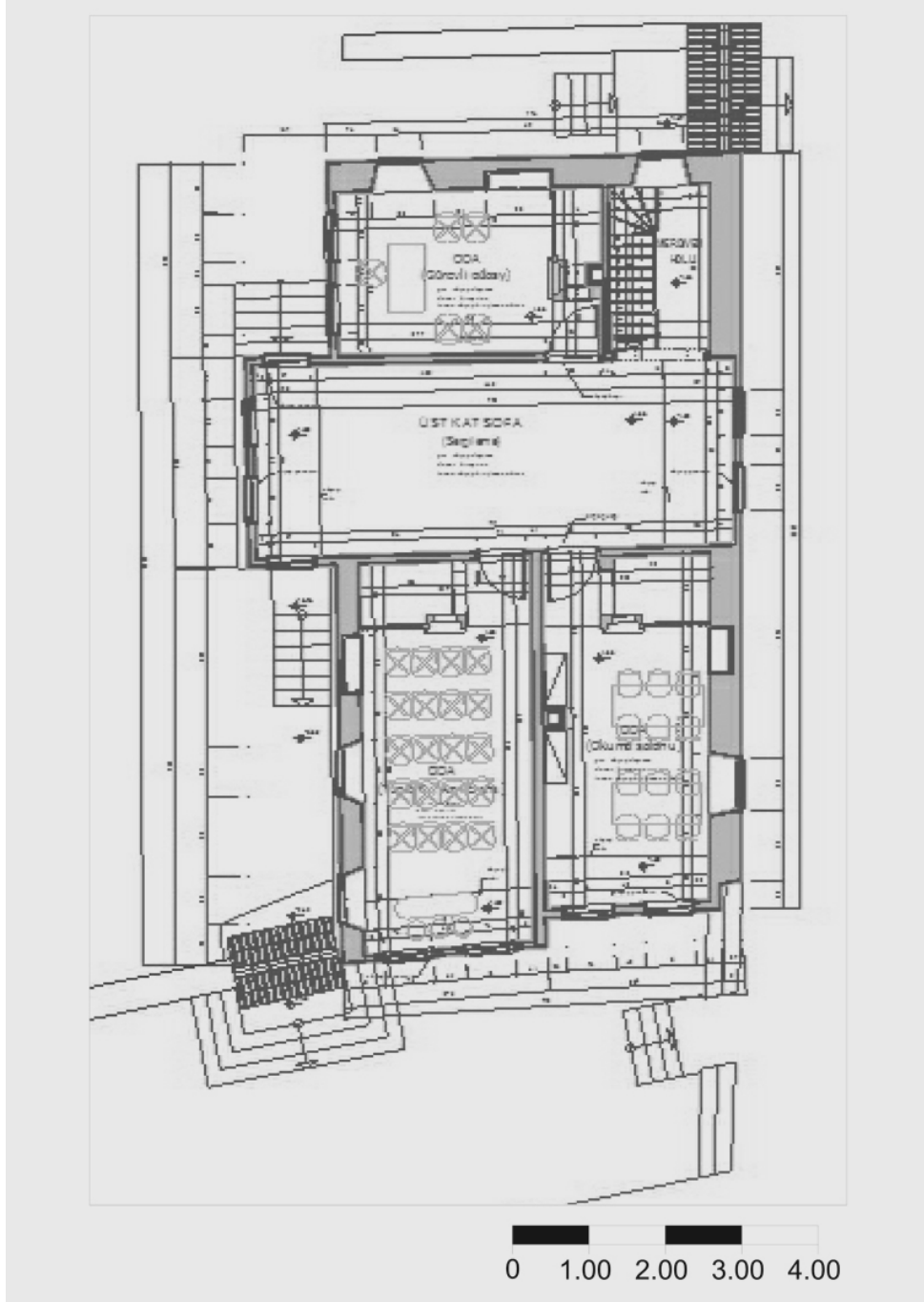
Çizim 9- Kültür Evi Zemin Kat Rölöve Planı (Kültür İnş Proje Ekibi)

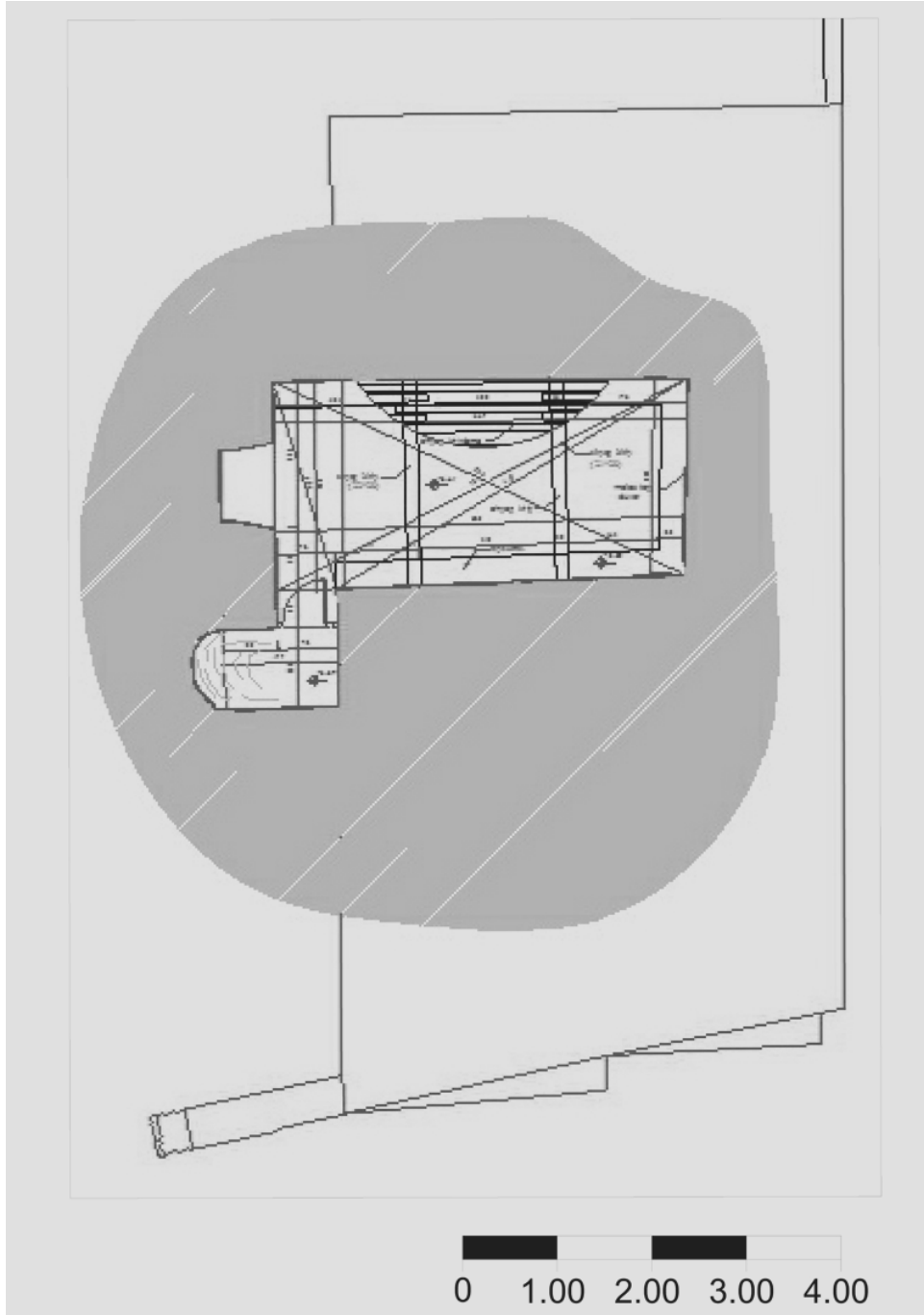
Çizim 10- Kùltür Evi Zemin Kat Rekonstrüksiyon Planı (Kùltür İnş Proje Ekibi)

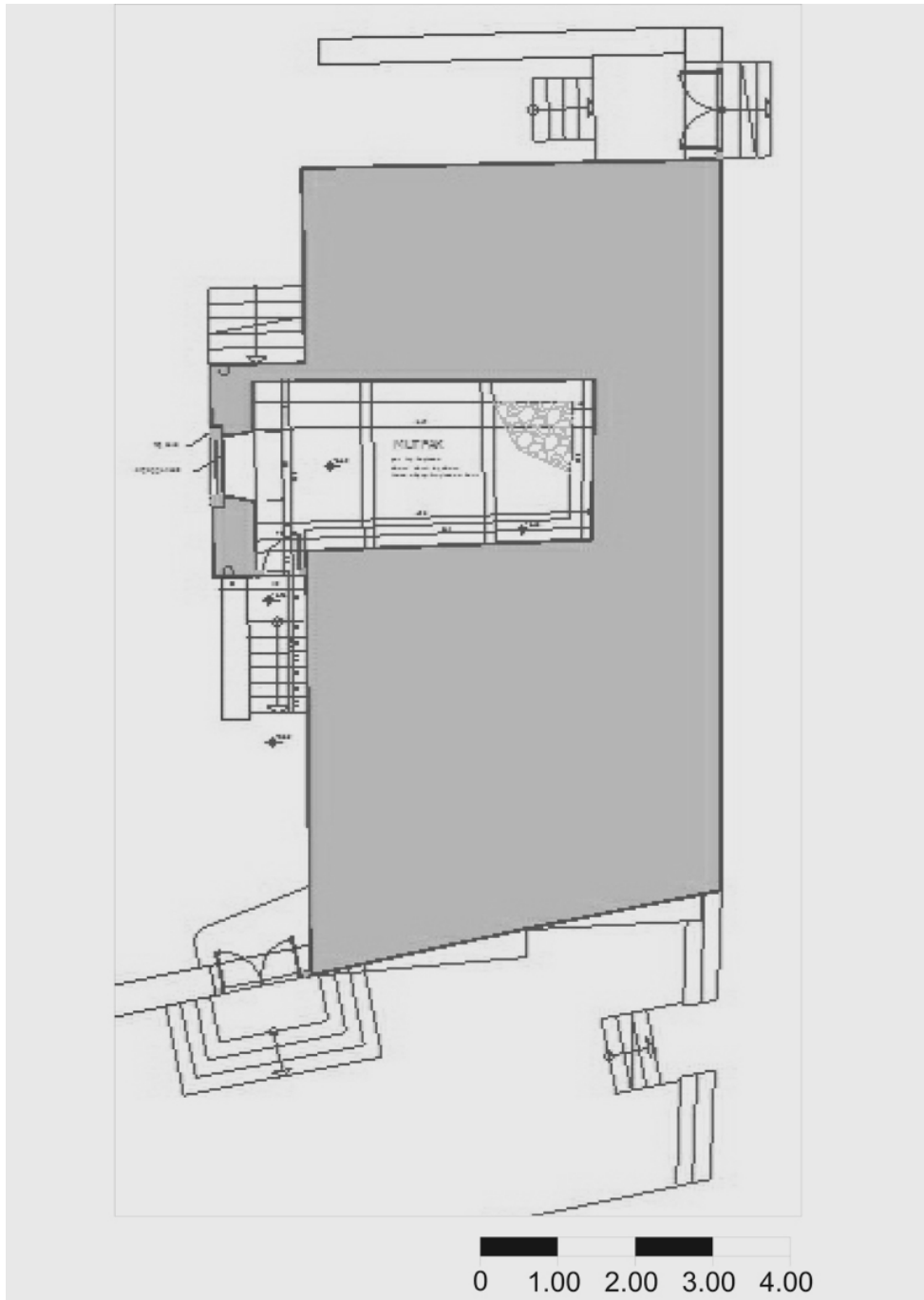
Çizim 11- Kültür Evi 1. Kat Rölöve Planı (Kültür İnş Proje Ekibi)

Çizim 12- Kültür Evi 1. Kat Rekonstrüksiyon Planı (Kültür İnş Proje Ekibi)

Çizim 13- Kùltür Evi Bodrum Kat Rùlòve Planı (Kùltür İnş Proje Ekibi)

Çizim 14- Kùltür Evi Bodrum Kat Rekonstrüksiyon Planı (Kùltür İnş Proje Ekibi)

Yapının girişi bahçeden olup, bahçeye ulaşım ise biri kuzeyde, ikincisi doğuda, diğeri ise güneyde yer alan üç adet ahşap çift kanatlı kapılarla sağlanmaktadır. Evin girişi güney cephede yer alan teras bölümünden gerçekleşmektedir. Bu teras ise geniş bir sofaya açılmaktadır.

Resim 51- Zemin Kata Girişi Sağlayan Balkon

Resim 52- Zemin Kat Sofa

Bu sofaya bağlı biri batıda, diğeri doğuda olmak üzere 2 oda yer almaktadır. Bu odalar řu an kùltür evinin yemek yeme mekanları olarak kullanılmaktadır. Yine bu sofaya bağlı batıda, kuzeyden de cephe alan ve mutfak olarak kullanılan bir servis mekanı bulunmaktadır. Bu mekanın yenileme öncesi de mutfak olarak kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca mutfağın bahçe ile de bağlantısı bulunmaktadır. Bu bağlantı yeri, yenileme öncesinde depo olarak kullanılmıştır.

Resim 53- Zemin Katta Bulunan Mutfak

Resim 54-55- Mutfağın Bahçe İle Bağlantısının Sağlayan Giriş Holü

1. kat sofaya ulaşımı sağlayan merdivenin holü, zemin kat sofaya doğu cephesinden bağlanmaktadır. Merdiven holünde bahçeye geçişi sağlayan ahşap bir kapı bulunmaktadır.

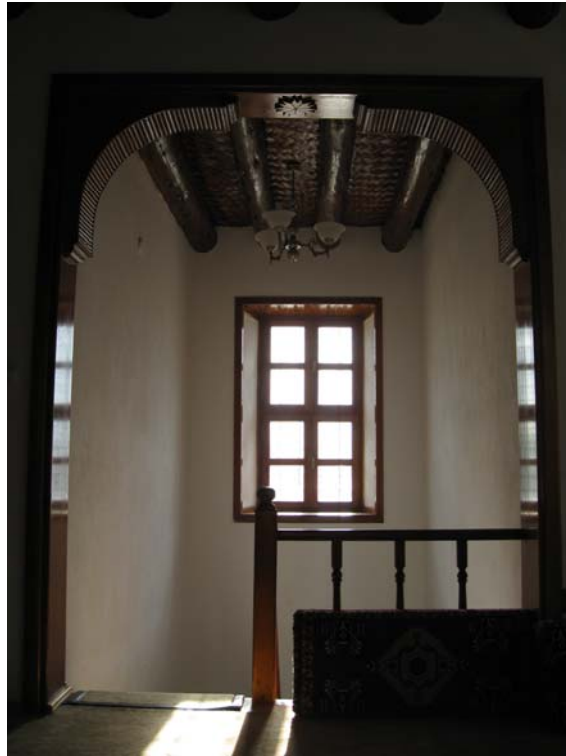

Resim 56-1. Kat Sofaya Ulaşan Merdiven

Resim 57-Bahçeye Açılan Kapı

Bu ahşap merdivenin altı, lavabo mekanı olarak kullanılmaktadır. Merdiven evini, batı cephesine açılan muhdes bir pencere aydınlatmaktadır.

Resim 58-Merdiven Evini Aydınlatan Muhdes Pencere

1.kat sofada ilk dikkati çeken güneyde ve kuzeyde yer alan çıkmalardır. Ancak bu çıkmalardan kuzey cephede yer alanının rekonstrüksiyon projesi sonucunda yapımına karar verildiği raporlarda belirtilmiştir. Ayrıca bu sofaya bağlı biri batıda, ikisi doğuda olmak üzere üç oda bulunmaktadır. 1. kat sofa sergileme ve oturma mekanı olarak işlevlendirilmiştir. Sofanın doğusundaki odalardan biri konferans, toplantı odası olarak, diğeri ise okuma salonu olarak kullanılmaktadır. Batıda yer alan oda ise görevli odası olarak değerlendirilmiştir.

Resim 59- 1. Kat Sofadan Görüntüler

Resim 60- 1. Kat Sofadan Görüntüler

Okuma salonu olarak kullanılan odanın doğuda iki, kuzeyde ise bir muhdes ahşap penceresi bulunmaktadır. Konferans odasında ise iki adet doğuda, iki adet güneyde olmak üzere dört adet pencere vardır. Güneydeki iki pencere muhdestir ve ahşaptan yapılmıştır.

Resim 61- Okuma Salonu Olarak Kullanılan Oda

Resim 62- Konferans Odası

Görevli odasında ise ikisi güneyde biri batı cephede olmak üzere üç adet pencere bulunmaktadır. Bodrum kata giriş ise bahçeden sağlanmaktadır. Ancak bodrum kat yalnız sofa altında yardımcı mutfak olarak kullanılmaktadır. Bu yapı da bütün odalarda yerden 90 cm.yükseklilte, 10 cm.lik ahşap duvar bantları görülmektedir.

Resim 63- Ahşap Duvar Bantları

Tüm katlarda bulunan odalarda, ahşap dolapların, aynalık ve gusülhanelerin özgünlüğü korunarak yenilendiği görülmektedir.

Resim 64- 1. Kattaki Sofaya Bağlı Doğuda Yer Alan Odanın Yenilenen Ahşap Dolapları

Bahçe de ise yeni işleve uygun olarak bir fırın bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bahçe de açık oturma alanı düzenlemesi görülmektedir. Ayrıca mutfakın iki tarafında bahçeye hizmet veren tuvalet-lavabo mekanları bulunmaktadır. Bahçede yer alan tüm mekanların mevcut arsa sınırının belirleyicisi olduğu raporlarda belirtilmektedir.

Resim 65- Bahçede Yer Alan Mutfak ve Açık Oturma Alanları

3.3.2.3 Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi

Zemin kat sofanın duvarları rekonstrüksiyon öncesinde kerpiç malzeme iken yenileme sonrasında bu duvarlar yapının özgün duvar kalınlıklarına sadık kalınarak tuğla malzeme ve bağdadi duvar olarak yenilenmiştir. Döşemesinde ahşap malzeme vardır. Tavanın da ise ahşap kirişleme+hasır malzeme bulunmaktadır. Ancak bu malzemelerde özgün değil sadece aslına uygun ölçülerde hazırlanmış elemanlardır. Zemin kat sofaya bağlı biri batıda diğeri doğuda yer alan iki odanın malzemeleri de sofadaki malzemelerle aynı özellikleri içermektedir.

Resim 66- Zemin Kat Sofaya Bağlı Odaların Tavan Ahşap Kirişlemeleri

Ancak sağ köşede bulunan mutfak olarak kullanılan mekanın döşemesi taş kaplama, duvarları kerpiç, tavanı ise ahşap kirişleme+hasır malzemedir.

Resim 67- Mutfak Döşeme Kaplaması

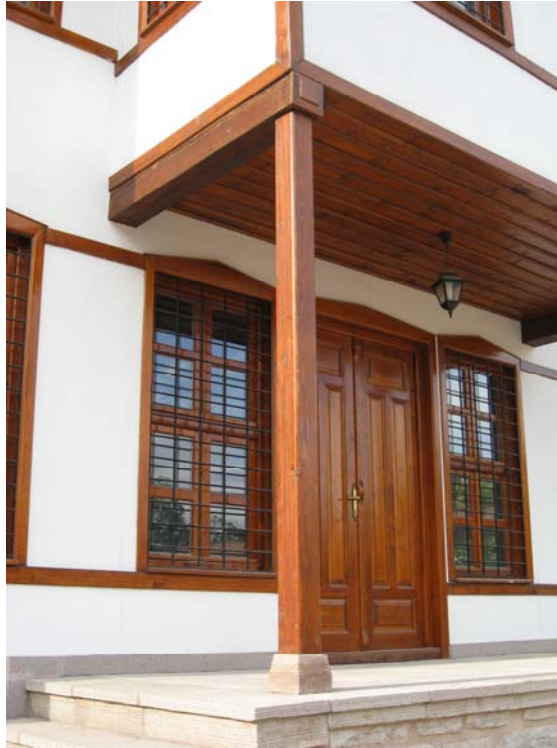

Resim 68- Mutfak Tavanı Ahşap Kirişleri

1.kat sofada ve sofaya bağlı tüm odalarda aynı malzemeler görülmektedir. Sofada ahşap sekiler mevcuttur. Kuzey, güney ve doğu cepheye bakan çıkmaların alt bölümleri ve saçak altları ahşapla kaplanmıştır. Ayrıca güney cephedeki kapalı çıkmayı terasa oturan ahşap kolonlar taşımaktadır.

Resim 69- Ahşap Kaplama Saçaklar

Resim 70- Güney Cephedeki Kapalı ıkma

Bütün cephelerdeki pencerelerde demir parmaklıklar yer almaktadır. Bahçenin yer kaplamasının ise yöresel sille taşı olduğu görülmektedir. Bahçede yer alan mutfak ve ıslak hacimlerin döşemelerinde karo seramik, duvarlarında fayans, tavanında ise sıva uygulaması görülmektedir.

Resim 71- Bahçede Yer Alan Sille Taşı Kaplama

3.3.3 Koruma Kurulu

3.3.3.1 Yapının Tarihiçesi

Resim 72- Koruma Kurulu

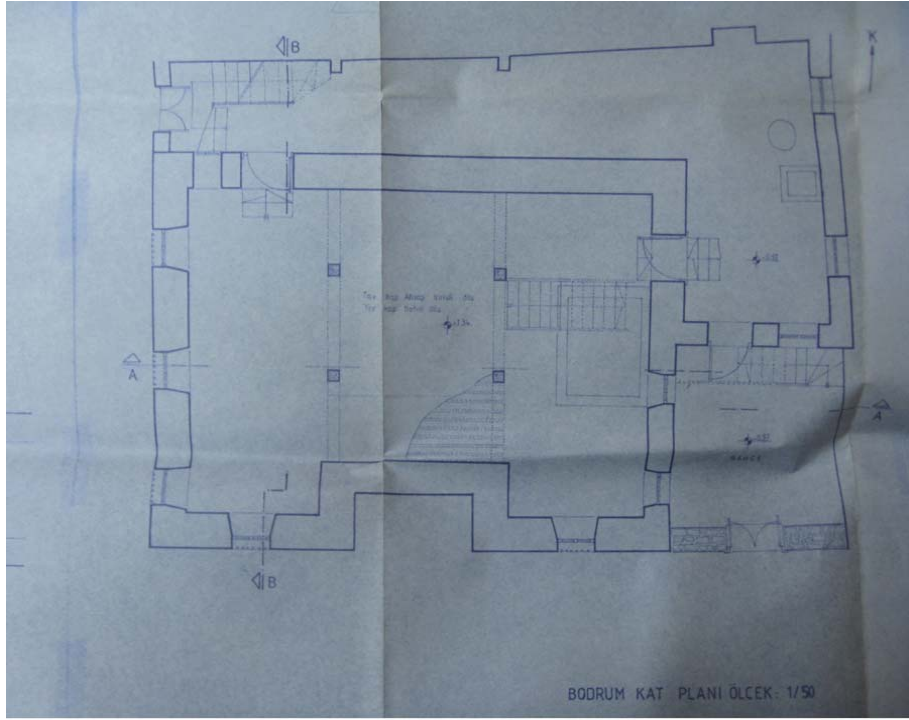
Konya sivil mimarlık eserlerinden biri olan ve 19. yüzyıl sonlarına tarihlendirilen tescilli yapının, restorasyonu 1996 yılında gerçekleştirilmiş olup halen Koruma Kurulu binası olarak hizmet vermektedir.

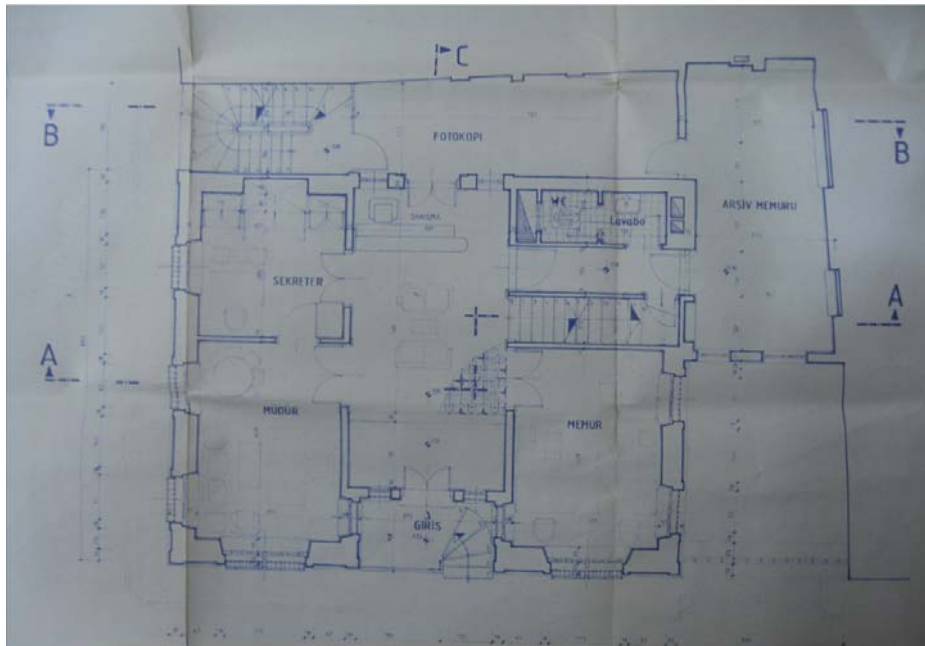
Çizim 15- Koruma Kurulu Genel Yerleşim Durumu (Büyükşehir Belediyesi Arşivi)

3.3.3.2 Yapımın Plan Özellikleri

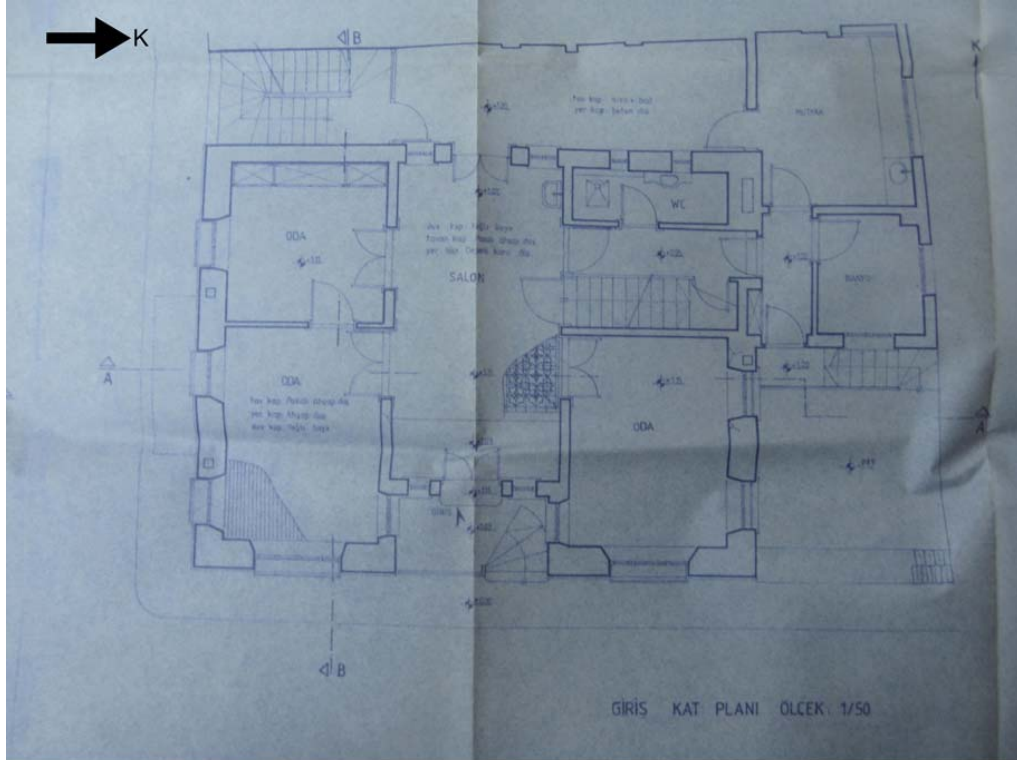
Yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başlarında yapıldığı tahmin edilmektedir. Bodrum, Zemin 1 üst kat ve de 1 çatı katı olmak üzere toplam 4 katlı olarak planlanmıştır.

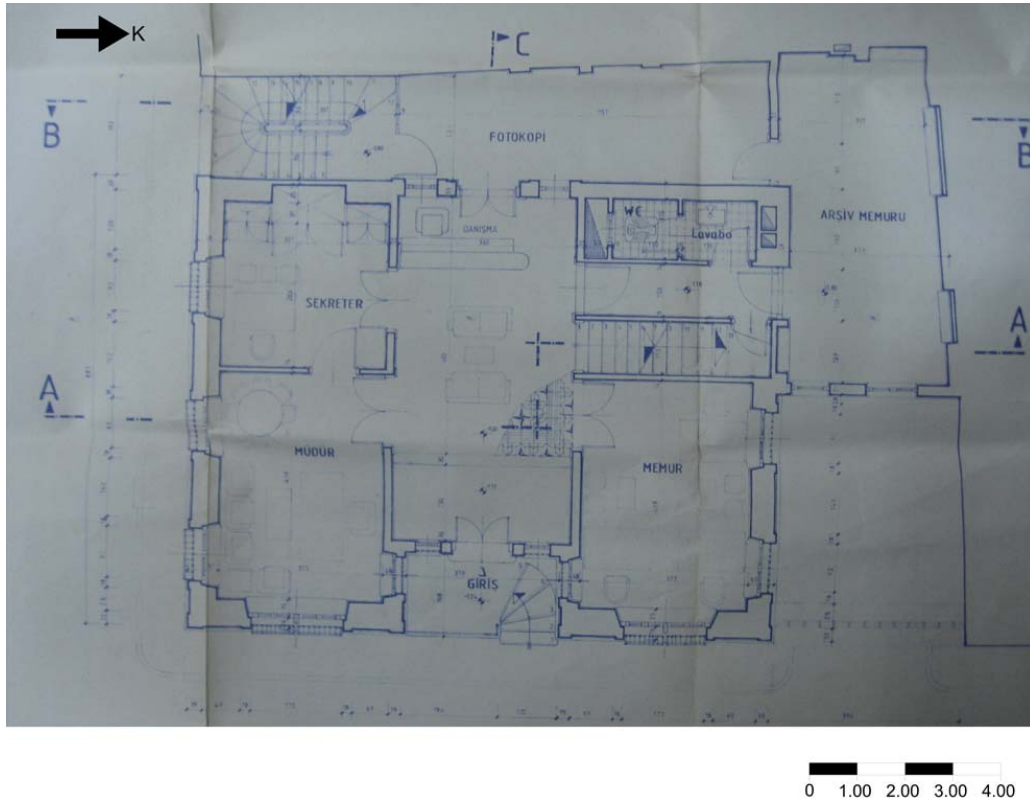
Çizim 16- Koruma Kurulu Bodrum Kat Rölöve Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

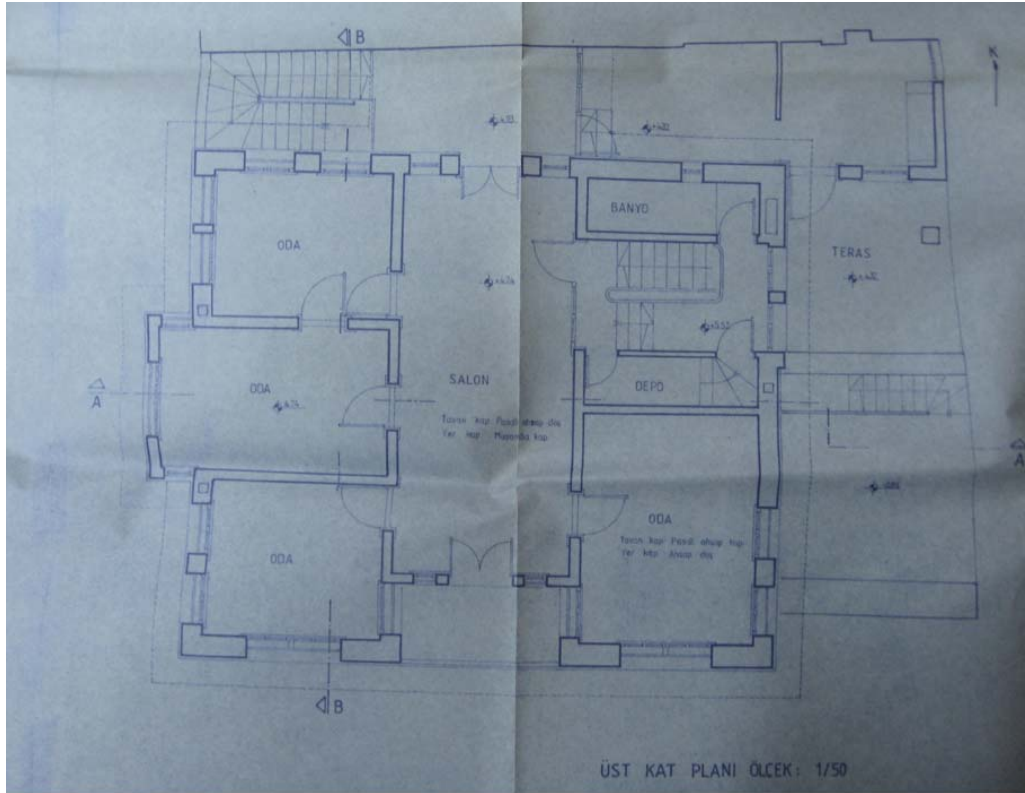
Çizim 17- Koruma Kurulu Bodrum Kat Restorasyon Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

Çizim 18- Koruma Kurulu Zemin Kat Rölöve Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

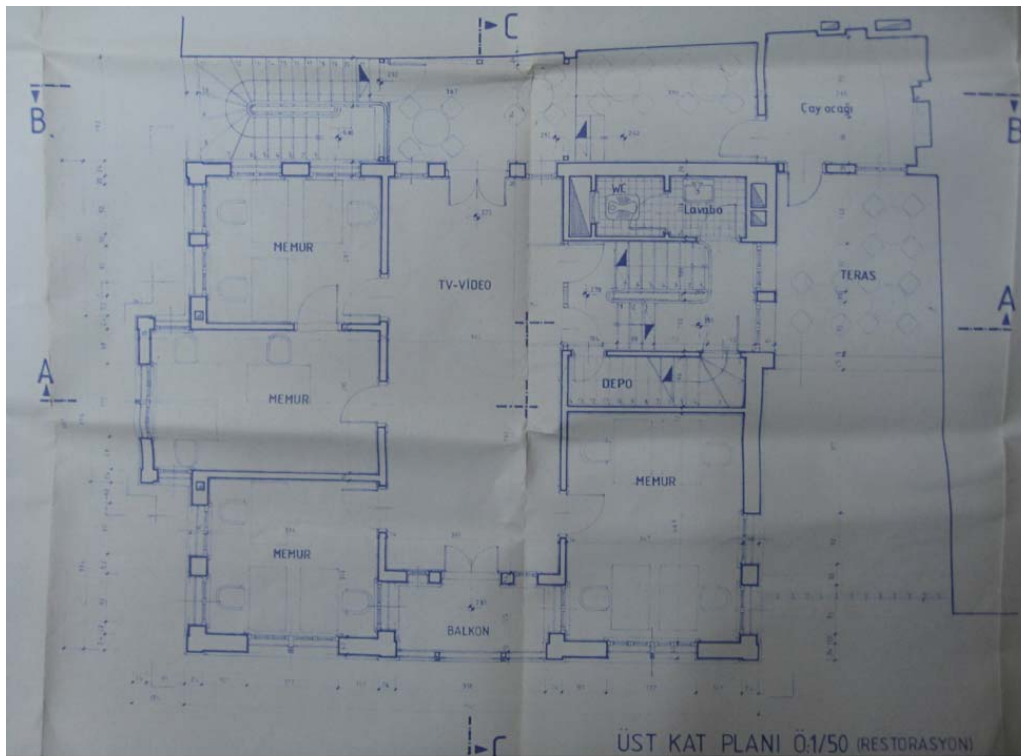

Çizim 19- Koruma Kurulu Zemin Kat Restorasyon Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

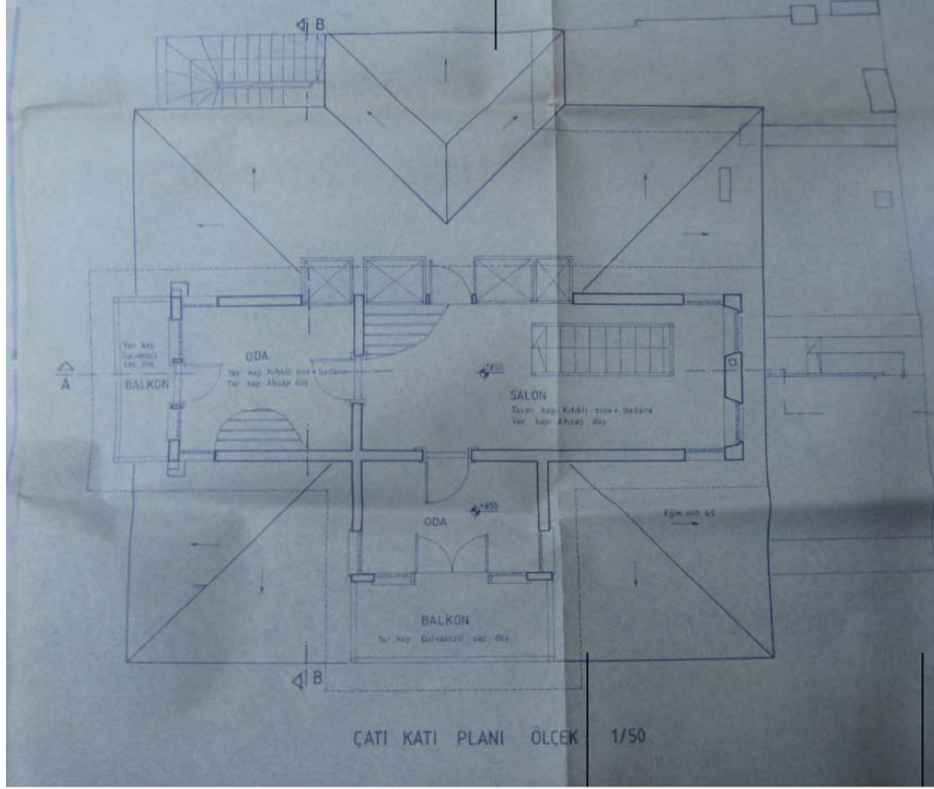
0 1.00 2.00 3.00 4.00

Çizim 20- Koruma Kurulu 1. Kat Rölöve Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

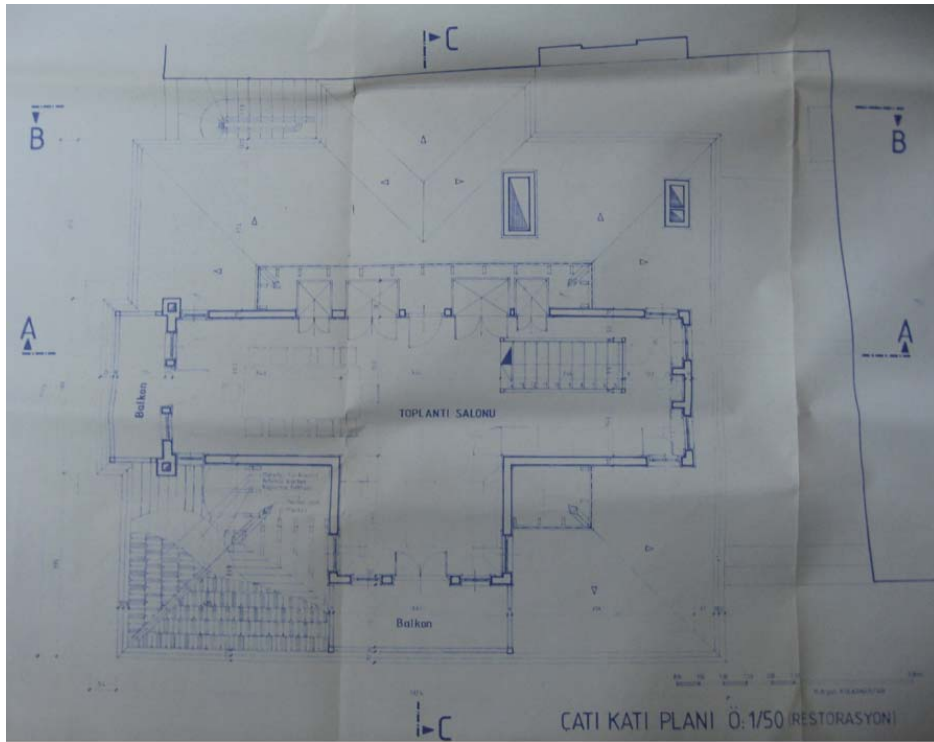
0 1.00 2.00 3.00 4.00

Çizim 21- Koruma Kurulu 1. Kat Restorasyon Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

0 1.00 2.00 3.00 4.00

Çizim 22- Koruma Kurulu Çatı Kat Rölöve Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

0 1.00 2.00 3.00 4.00

Çizim 23- Koruma Kurulu Çatı Kat Restorasyon Planı(Kültür İnşaat Proje Ekibi)

Konutun girişi Vali İzzet Bey Caddesi üzerindeki 5 basamaklı bir merdivenle sağlanmaktadır. Ana girişte yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile, zeminden bir basamak yukarıda bulunan küçük bir giriş holüne ulaşılmaktadır. Giriş holü, fonksiyon değişimi sonrasında camekan ile, salon olarak kullanılan bölümden ayrılarak oluşturulmuştur.

Resim 73- Giriş Kapısı

Resim 74- Giriş Holü

Resim 75- Sofada Yer Alan Danışma Mekanı

Giriş holünün açıldığı orta sofa önceden salon olarak kullanılırken, bugün danışma olarak hizmet vermektedir. Sofaya, ikisi giriş aksının solunda biri sağında yer alan üç oda açılmaktadır. Bu odalardan soldaki ilki müdür, ikincisi sekreter, sağdaki ise memur odası olarak kullanılmaktadır. Üst kata, kuzey cephede yer alan ahşap basamaklar ile ulaşılmaktadır.

Resim 76- Üst Kata Ulaşımı Sağlayan
Ahşap Merdiven

Resim 77- Wc.-Lav. Mekanı

Ahşap merdivenin yanında yer alan koridor ile önceden banyo ve mutfak olarak kullanıldığını öğrendiğimiz ancak günümüzde arşiv olarak işlevlendirilmiş bölüme geçiş sağlanmaktadır. Bu koridor üzerinde solda wc-lav. mekanı yer almaktadır. Ayrıca merdivenin altından bodrum kata iniş sağlanmaktadır. Sofanın giriş aksında yer alan, ahşap çift kanatlı kapı ile servis merdiveninin yer aldığı hole ulaşılmaktadır. Bu holde fotokopi mekanı olarak değerlendirilmiştir. Bu holün sonunda camerkanla ayrılmış bir oda yer almaktadır. Servis merdiveninin kapısı güney cephede yer alan Babalık Sokağına açılmaktadır.

Resim 78- Servis Merdiveni

Resim 79- Servis Merdiveni Holünde Yer Alan Oda

Birinci kata ulaşımı sağlayan ahşap merdivenin ara sahanlığında önceden banyo olarak kullanılmış, bugün ise lavabo mekanı olarak kullanılan bir hacim bulunmaktadır. Kat sahanlığında ise vestiyer olarak kullanılan küçük bir mekan yer almaktadır.

Resim 80- Vestiyer Olarak Kullanılan Hacim

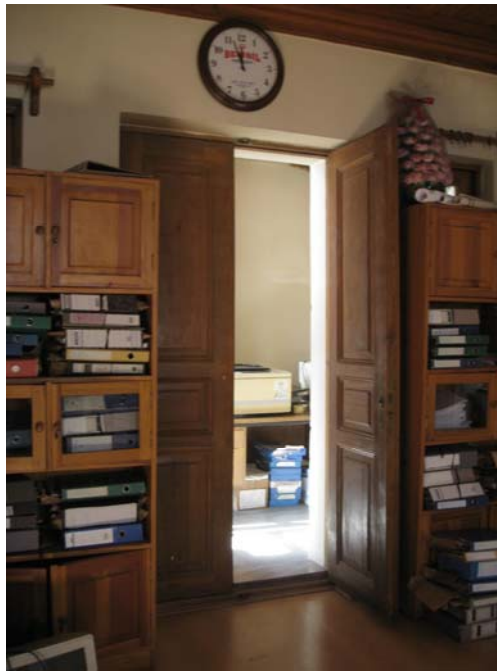

Resim 81- Ara Sahanlıkta Yer Alan Lavabo Mekanı

Birinci kat sofanın güneyinde üç, kuzeyinde bir tane olmak üzere toplam 4 odası bulunmaktadır. Bu odaların tümü memur odası olarak kullanılmaktadır. Orta sofa ise TV-Video sunum mekanı olarak işlevlendirilmiştir. Orta sofanın doğusunda yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile geniş bir balkona ulaşılmaktadır. Sofanın batısında yer alan çift kanatlı kapı ile de servis merdiveni holüne çıkış sağlanmaktadır. Bu servis holünün kuzeyinden 3 basamak inilerek çay ocağına ulaşılmaktadır. Çay ocağından kuzey cephede yer alan terasa ulaşım sağlanmaktadır.

Resim 82- 1. Kat Sofadan Görüntüler

Resim 83- 1. Kat Sofadan Görüntüler

Resim 84- 1. Katta Yer Alan Servis Koridoru

Resim 85- 1. Katta Yer Alan Çay Ocağı

1.kattan 4 basamak çıkılarak ulaşılan ara sahanlıkta bir lavabo mekanı bulunmaktadır. Bu sahanlığın kuzeye bakan iki büyük penceresi vardır. Ayrıca bu sahanlığa, çatı katına ulaşımı sağlayan ahşap bir merdivende bağlanmaktadır.

Resim 86- Çatı Kata Ulaşımı Sağlayan Merdiven Sahanlığı

Resim 87- Ara Sahanlıkta Yer Alan Lavabo Mekanı

Resim 88- Toplantı Salonuna Ulaşan Merdiven

Resim 89- Toplantı Salonundan Görüntüler

Resim 90- Toplantı Salonundan Görüntüler

Çatı katında yenileme öncesinde birinin güneyde, diğerinin doğuda olduğunu rölöve çizimlerinden anladığımız ve orta salona açılan iki oda olduğu bilinmektedir. Her iki odanın önünde ahşap balkonları bulunmaktadır.

Resim 91- Toplantı Salonundan Görüntüler

Ancak yenileme sonrasında bu odalar iptal edilerek salona dahil edilmiş ve toplantı salonu olarak işlevlendirilmiştir. Toplantı salonunun batı duvarından çatı arasına geçiş sağlanmakta ve bu cephede yer alan gömme dolapların yenilenerek korunduğu görülmektedir.

Bodrum kata iniş ise 1. kata ulaşımı sağlayan merdivenin altından gerçekleştirilmektedir. Bodrum kat arşiv olarak işlevlendirilmiştir. Bodrum katta ikişer adet kuzeyde ve doğuda, üç adet güneyde olmak üzere 7 tane mazgal pencere bulunmaktadır. Batıda yer alan bir kapı ile önceden servis merdivenine ulaşım sağlanırken günümüzde bu kapı kullanılmamaktadır. Ancak kuzeydeki bir başka kapı ile bahçeye ulaşılmaktadır.

Resim 92- Bodrum Kata İniş Sağlayan Merdiven

Resim 93- Bodrumdan Çıkış Kapısı

Resim 94- Bodrumda Çeşitli Cephelerde Yer Alan Mazgal Pencere

3.3.3.3 Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi

Dış mekana bakıldığında, zemin kat dış duvarlarında ve bodrum duvarlarında taş, köşelerde düzgün yonu taşı, kullanıldığı görülmektedir.

Resim 95- Giriş Cephesi Duvarları

Üst katlarda ahşap taşıyıcı, taş, kerpiç, bağdadi duvarlar bulunmaktadır. Güney cephede yola doğru çıkan cumba ile doğu cephede 1. katta yer alan konsolun ve saçakların altları ahşapla kaplanmıştır. Ayrıca balkonların korkulukları ile süslemelerinde, saçak ve konsol altında kullanılan payandalarda da ahşap malzeme kullanılmıştır.

Resim 96- Çıkma Altında Kullanılan Ahşap Malzeme

Resim 97- Çıkma Altında, Saçaklarda ve Balkonda Kullanılan Ahşap Malzeme

Bütün cephelerde, zemin ve 1. katta pencere parmaklıkları kullanılmıştır. Güney ve doğu cephede çatı katında balkonlar yer almaktadır. Zemin katın doğu ve güney cephesinde pencere kenarlarında yonu taşı kullanılmıştır. Diğer cephelerdeki pencereler ise bağdadi ve kıtıklı sıva pencere plastraları ile tamamlanmışlardır.

Resim 98- Güney ve Doğu Cephedeki Balkonlar

Resim 99- Saçak Altı Ahşap Kaplama

Zemin kat giriş holünün döşemesi desenli karo kaplama, duvarı yağlı boya, tavanı ise ahşap ile kaplanmıştır. Zemin katta yer alan müdür ve memur odalarının zeminlerinde ahşap, duvarlarında yağlı boya, tavanlarında ise ahşap kullanılmıştır. Servis holünün zemini ise beton döşemedir.

Resim 100- Giriş Holü Tavan Kaplaması

Resim 101- Giriş Holü Zemin Kaplaması

Resim 102- Müdür Odası
Tavan Kaplaması Resim

Resim 103- Müdür Odası Döşeme Kaplaması

1.kat sofasında ve memur odalarında döşemede ahşap malzeme, duvarlarda yağlı boya, tavanda ise ahşap kullanılmıştır. Servis holünün döşemesi beton malzemedir. Çay ocağının döşemesinde seramik kaplama, duvarlarında ise seramik+yağlı boya kullanılmıştır.

Resim 104: 1. Kat Sofa Tavan
Kaplamaşı

Resim 105: 1. Kat Sofa Döşeme
Kaplamaşı

Resim 106- Çay Ocağı Döşeme
Kaplamaşı

Resim 107- Çay Ocağı Duvar Kaplaması

Çatı katında yer alan toplantı salonunun döşemesinde ahşap kaplama, tavanında kırıklı sıva+badana, duvarlarında ise yağlı boya kullanılmıştır. Balkonların döşemesi galvanizli sac döşemedir. Bodrum katın zemin kaplaması beton malzeme, tavanı ahşap kirişli döşeme, duvarları ise yağlı boyadır. Yapı içerisinde bulunan bütün lavabo mekanlarının tavanlarında sıva, döşeme ve duvarlarında ise fayans kullanılmıştır.

Resim 108- Lavabo Mekanı Duvar Kaplaması

Resim 109- Lavabo Mekanı Döşeme Kaplaması

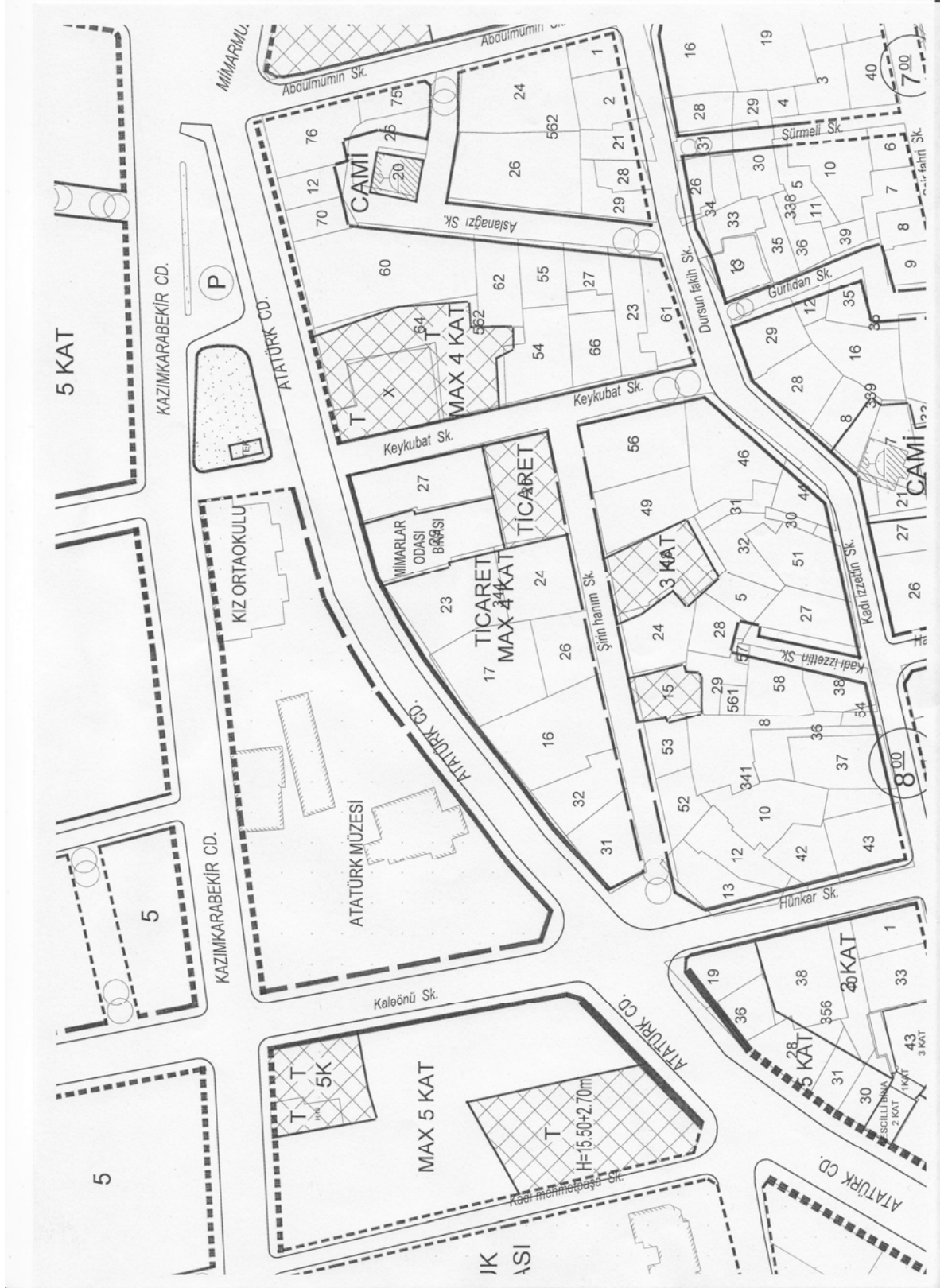
3.3.4 Mimarlar Odası Konya Şubesi

3.3.4.1 Yapının Tarihçesi

Resim 110- Mimarlar Odası Konya Şubesi

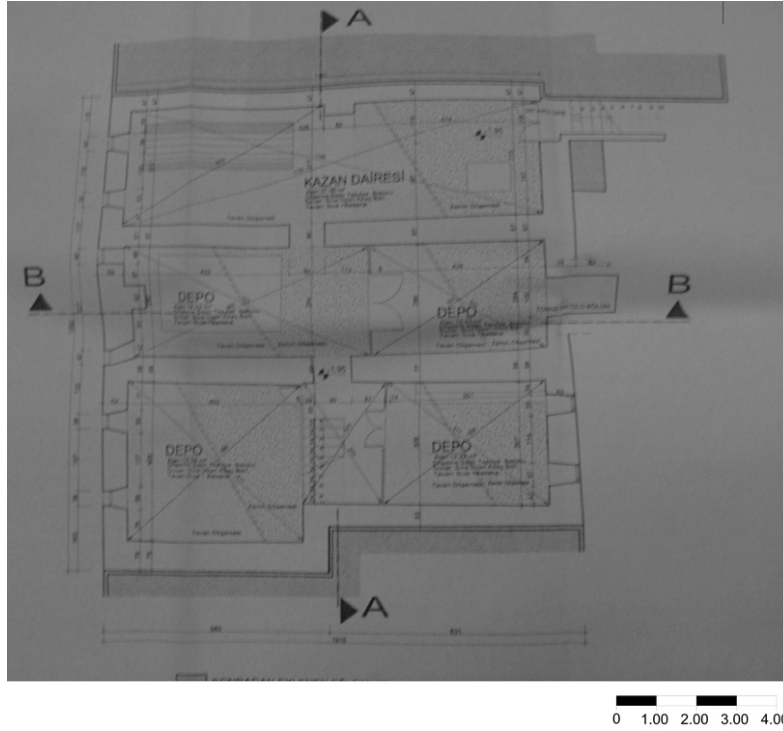
19. yüzyıl sonlarında Maruniler tarafında yaptırılan yapı, Konya geleneksel konut mimarisinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır. 1999-2001 yılları arasında restore edilen yapı Mimarlar Odası Konya Şubesi binası olarak kullanılmaktadır.

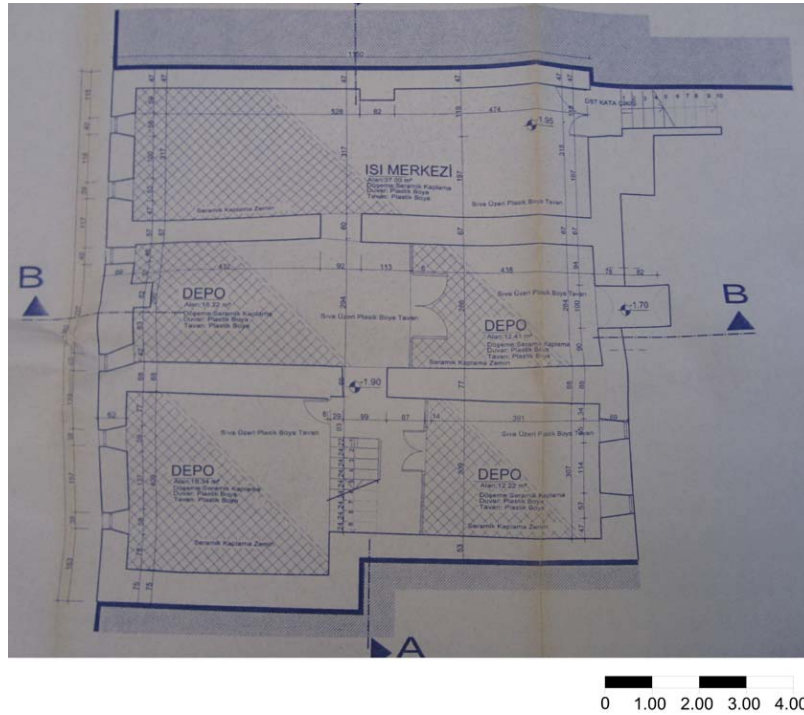
Çizim 24- Mimarlar Odası Genel Yerleşim Durumu (Büyükşehir Belediyesi Arşivi)

3.3.4.2 Yapımın Plan Özellikleri

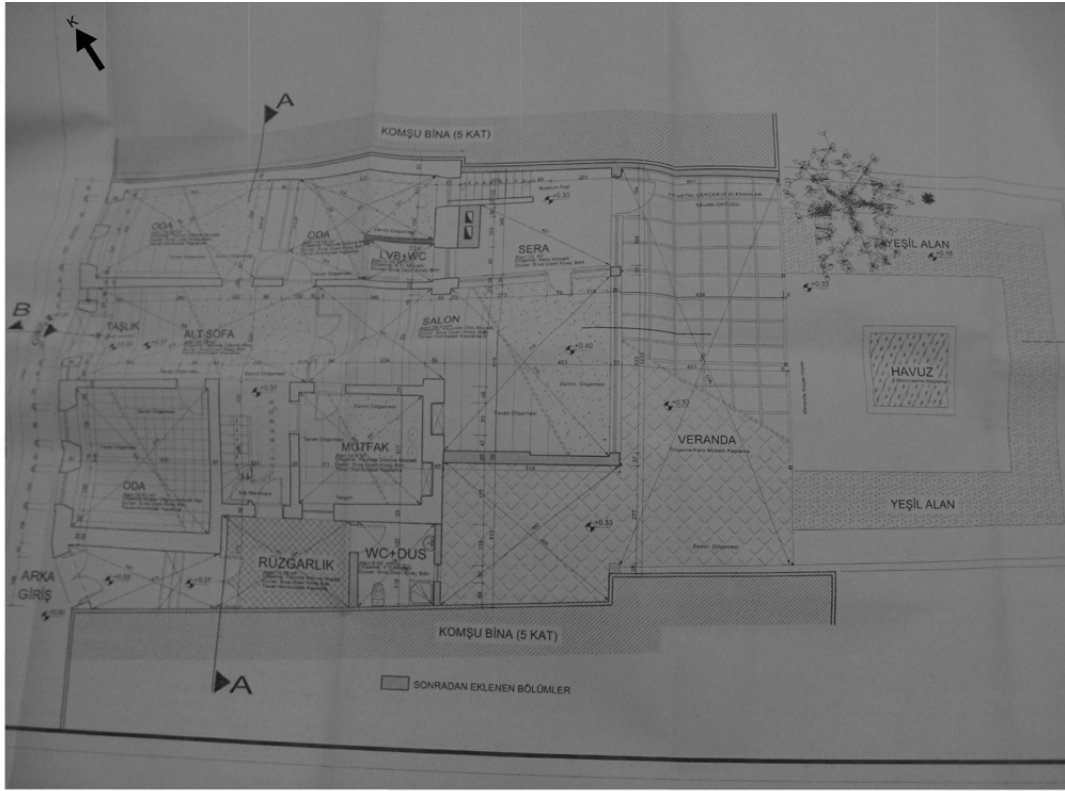
Yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başlarında yapıldığı tahmin edilmektedir. Bodrum, Zemin ve 1 üst kat olmak üzere toplam 3 katlı olarak planlanmıştır.

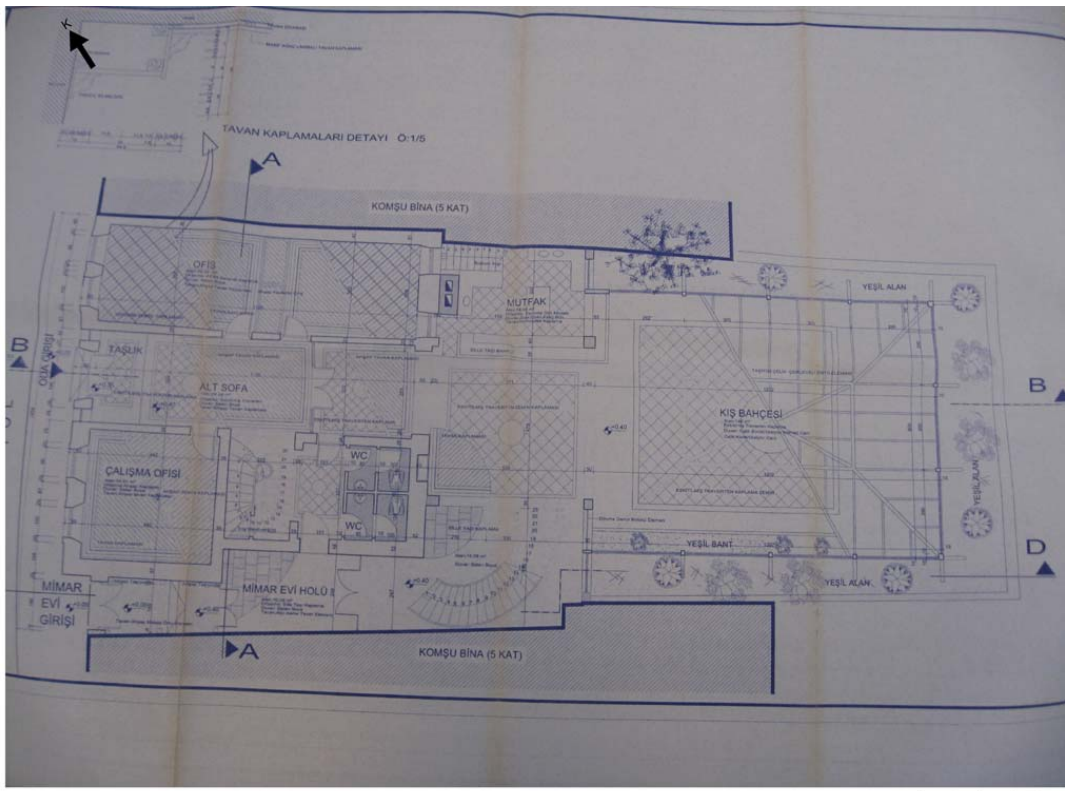
Çizim 25- Mimarlar Odası Bodrum Kat Rölöve Planı(Abdullah Naltekin Arşivi)

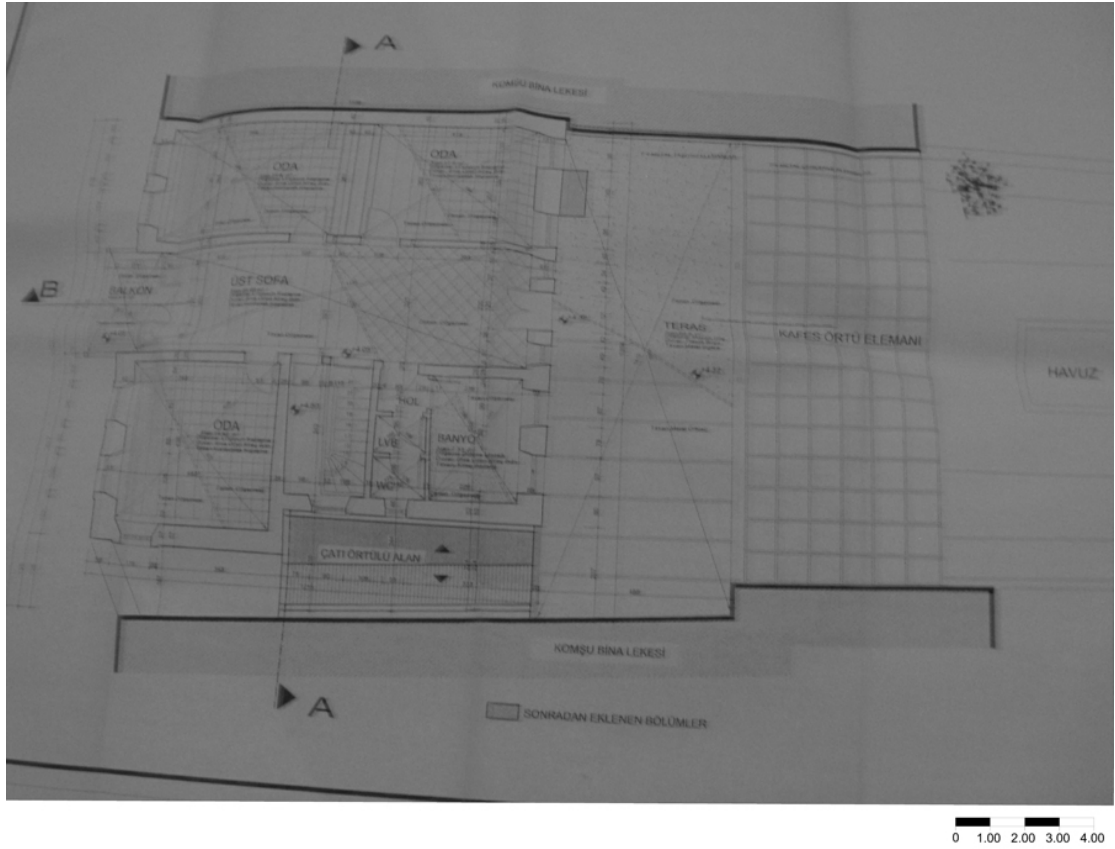
Çizim 26- Mimarlar Odası Bodrum Kat Retorasyon Planı(Abdullah Naltekin Arşivi)

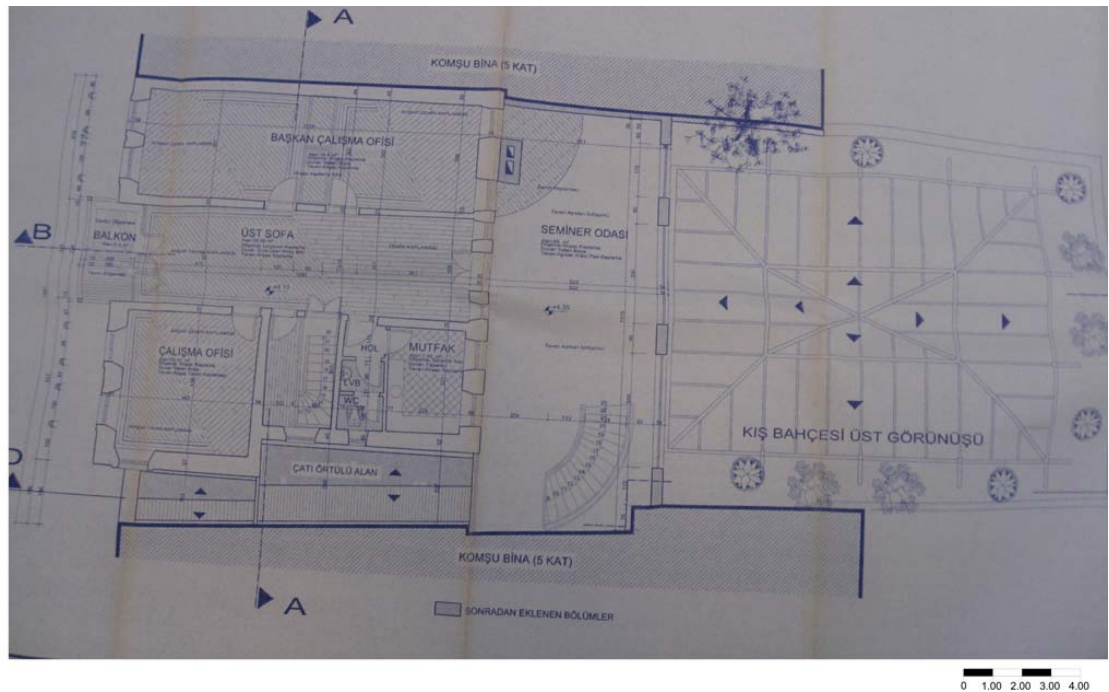
Çizim 27- Mimarlar Odası Zemin Kat Rölöve Planı(Abdullah Naltekin Arşivi)

Çizim 28- Mimarlar Odası Zemin Kat Restorasyon Planı(Abdullah Naltekin Arşivi)

Çizim 29- Mimarlar Odası 1. Kat Rölöve Planı(Abdullah Naltekin Arşivi)

Çizim 30- Mimarlar Odası 1. Kat Restorasyon Planı(Abdullah Naltekin Arşivi)

Binanın girişi Atatürk Caddesi üzerinden 2 basamak çıkılarak sağlanmaktadır. Ana girişte yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile taşlık olarak adlandırılan bölüme geçilmektedir.

Resim 111- Giriş Cephesi

Resim 112- Taşlık Mekanı

Taşıktan geniş alt sofaya geçilmektedir. Ayrıca yine Atatürk caddesi üzerinde bulunan, önceden arka giriş olarak kullanılan günümüzde ise mimar evi girişi olarak işlevlendirilen bir başka giriş ile de yapıya geçiş sağlanmaktadır.

Resim 113- Mimar Evi Girişi

Sofaya ikisi giriş aksının solunda, biri sağında ve diğeri de giriş aksında yer alan dört oda açılmaktadır. Ancak yeniden işlevlendirme esnasında giriş aksında yer alan oda iptal edilmiş, arka bahçeye eklenen kış bahçesine geçişi sağlayan ara bir mekan ortaya çıkmıştır.

Resim 114- Kış Bahçesine Geçişi Sağlayan Mekan

Bu odalardan giriş aksının solunda kalan iki oda birleştirilerek tek bir ofise dönüştürülmüştür. Ayrıca sofaya açılan soldaki odalardan köşede yer alanı, önceden lavabo mekanı olarak kullanılırken iken, işlev dönüşümü sonrasında bu hacimin iptal edildiğini görüyoruz.

Resim 115- Solda Yer Alan Ofis

Resim 116- Solda Yer Alan Ofis

Giriş aksının sağında yer alan oda çalışma ofisi olarak işlevlendirilmiştir. Önceden mutfak olarak kullanılan mekan restorasyon sonrasında lavabo mekanı olarak kullanılmış, bu mekanın önüne eklenen koridor ile de mimar evinin girişi arasında bağlantı kurulmuştur.

Resim 117- Sağda Yer Alan Çalışma Ofis

Resim 118- Mimar Evi Giriş Holü İle Bağlantıyı Sağlayan Koridor

Restorasyon öncesinde giriş aksında yer alan odadan sera bölümüne geçilirken, restorasyon sonrasında bu mekan mutfak olarak kurgulanmıştır. Ayrıca seradan arka bahçeye geçiş sağlanmakta iken, günümüzde arka bahçe daha öncede belirtildiği gibi kış bahçesi olarak düzenlenmiştir.

Resim 119- Mutfak Bölümü

Resim 120- Kış Bahçesinden Görüntüler

Resim 121- Kış Bahçesinden Görüntüler

Mimar evi giriş holünde yer alan lavabo mekanı da restorasyon sonrasında iptal edilmiş ve buraya 1. katta yer alan seminer salonuna ulaşımı sağlayan bir merdiven eklenmiştir. Birinci kat sofaya ulaşımı sağlayan ana merdiven alt sofanın sağında yer almaktadır.

Resim 122- Seminer Salonuna Ulaşımı Sağlayan Merdiven

Resim 123- Üst Kat Sofaya Ulaşımı Sağlayan Merdiven

Resim 124- Üst Kat Sofadan Görüntüler

Resim 125- Üst Kat Sofadan Görüntüler

Birinci kat sofada tavan kaplamalarının, kapıların özgün halinde korunduğu görülmektedir. Birinci kat sofaya soldan iki, sağdan bir adet olmak üzere 3 oda bağlanmaktadır. Bunlardan solda yer alan odalar birleştirilerek başkan çalışma ofisi olarak düzenlenmiştir.

Resim 126- Başkan Çalışma Ofisi

Resim 127- Başkan Çalışma Ofisi

Sağda yer alan oda ise çalışma ofisi olarak kullanılmaktadır. Üst sofada sofa aksı hizasında ön cepheye açılan bir açık çıkma bulunmaktadır. Arka cephe hizasında ise önceden teras olarak kullanılan mekan kapatılarak seminer odası olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Resim 128- Çalışma Ofisi

Resim 129- Seminer Salonundan Görüntüler

Resim 130- Seminer Salonundan Görüntüler

Merdivenin sağında yer alan koridordan lavabo-tuvalet ve mutfak mekanlarına ulaşılmaktadır. Mutfak olarak kullanılan bölümün restorasyon öncesinde banyo olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Resim 131- 1. Katta Yer Alan Mutfak

Resim 132- Lavabo Mekanı

Bodrum kata iniş ise, üst kata ulaşımı sağlayan merdivenin altından ahşap bir merdivenle sağlanmaktadır. Bodrum katta yer alan mekanlar restorasyon öncesinde olduğu gibi halen depo olarak kullanılmaktadır.

Resim 133- Bodrum Kata İniş Merdiveni **Resim 134-** Depo Olarak Kullanılan Mekan

Bodrum katta ikisi merdivenin solunda, ikisi sağında olmak üzere 4 adet depo bulunmaktadır. Bunlardan merdivenin sağında yer alan ilk depo günümüzde mescit olarak kullanılmaktadır.

Resim 135- Mescit Olarak Kullanılan Mekan

Bu depolardan solda yer alanların her birinde giriş cephesine bakan ikişer tane mazgal pencere bulunmaktadır. Ayrıca mescit olarak kullanılan mekanın da iki tane mazgal penceresi vardır.

Resim 136- Depo Mazgal Penceresi

Resim 137- Mescit Mazgal Penceresi

Mescidin yanında yer alan depoda yerden 20 cm. yukarıda tonoz örtülü bir niş bulunmaktadır. Bodrum koridorunun sonunda bir ısı merkezi bulunmaktadır. Isı merkezide giriş cephesine bakan iki tane mazgal pencere yer almaktadır. Bu ısı merkezi şuan mutfağın deposu olarak da işlev görmektedir. Isı merkezinde, mutfağa ulaşımı sağlayan bir merdiven bulunmaktadır. Bu merdivenin önceden sera bölümüne bağlantıyı sağladığı rölöve çizimlerinde görülmektedir.

Resim 138- Isı Merkezinden Görüntüler

Resim 139- Mutfağa Bağlantıyı Sağlayan Merdiven

3.3.4.3 Yapının Yapım Tekniği ve Yapı Malzemesi

Dış mekana bakıldığında, zemin kat dış duvarlarında ve bodrum duvarlarında taş, köşelerde düzgün yonu taşı, kullanıldığı görülmektedir.

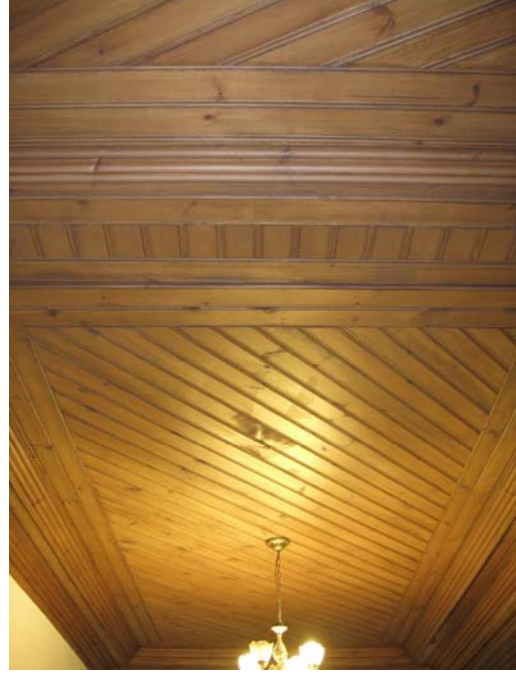
Resim 140- Giriş Cephesi Duvarları

Üst katlarda ahşap taşıyıcılı, taş, kerpiç, bağdadi duvarlar bulunmaktadır. Giriş cephesinde yola doğru çıkan açık çıkmanın süslemelerinde, döşeme ve tavan kaplamalarında, taşıyıcısında ahşap malzeme kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca saçak altlarında da ahşap malzeme kullanılmıştır. Giriş cephesinde zemin kat pencerelerinde demir parmaklıklar kullanılmıştır. Ayrıca açık çıkmanın altındaki payandalarda da demir malzeme kullanılmıştır. Zemin katta giriş cephesinde bulunan pencerelerin kenarlarında yonu taşı kullanılmıştır. Arka cephede yer alan pencereler yenileme sonrasında iç mekanda kaldığı için onlarda herhangi bir parmaklık veya yonu taşı izi görülmemektedir.

Zemin kat taşlık ve alt sofa döşemesi eskitilmiş traverten, duvarı saten boya, tavanı ise ahşapla kaplanmıştır. Sofa aksının solunda yer alan ofisin döşemesinde seramik kaplama, duvarında saten boya, tavanında ise ahşap kaplaması bulunmaktadır.

Resim 141- Taşlık ve Alt Sofa
Döşeme Kaplaması

Resim 142- Taşlık ve Alt Sofa
Tavan Kaplaması

Resim 143- Ofis Tavan Kaplaması

Resim 144- Ofis Döşeme Kaplaması

Sofa aksının sağında yer alan çalışma ofisinin döşemesinde ve tavanında ahşap, duvarında ise saten boya kullanılmıştır. Zemin kattaki lavabo mekanında seramik kaplama kullanıldığı görülmektedir.

Resim 145- Çalışma Ofisi
Tavan Kaplaması

Resim 146- Çalışma Ofisi
Döşeme Kaplaması

Kış bahçesine geçişi sağlayan ara mekan ile kış bahçesinin döşemesinde yine eskitilmiş traverten kaplama görülmektedir. Kış bahçesinin duvarlarında çelik konstrüksiyon bölmeli cam, tavanında ise çelik çerçeveli örtü elemanı kullanılmıştır.

Resim 147- Kış Bahçesi Çatı Örtüsü

Resim 148- Kış Bahçesi Zemin Kaplaması

Mutfağın döşemesinde yerinde dökme mozaik, duvarlarında sıva üzeri kireç badana, tavanında ise kontraplak kaplama görülmektedir. Mutfak bankosunda ise sille taşı kullanılmıştır. Seminer salonuna çıkışı sağlayan merdivenin bulunduğu mekanın döşemesinde de sille taşı kullanılmıştır. Bu mekanın duvarlarında ise saten boya bulunmaktadır. Mimar evi girişinin döşemesinde sille taşı görülmektedir.

Resim 149- Mutfak Zemin Kaplaması

Resim 150- Mutfak Bankosu

Tavanında ise ahşap makas örtü elemanı bulunmaktadır. Mimar evi holünün döşemesinde sille taşı, duvarında saten boya, tavanında ise alçı asma tavan elemanı kullanılmıştır.

Resim 151- Mimar Evi Döşeme Kaplaması

Üst kat sofanın döşemesinde linolyum kaplama, duvarında sıva üzeri kireç badana, tavanında ise ahşap kullanılmıştır. Sofanın solundaki başkan odası ile sağındaki çalışma ofisinin döşemesinde ahşap kaplama, duvarında saten boya, tavanında ise ahşap bulunmaktadır.

Resim 152- Üst Kat Sofa
Tavan Kaplaması

Resim 153- Üst Kat Sofa
Döşeme Kaplaması

Mutfak ve lavabo mekanının döşemesinde seramik kaplama, duvarında fayans, tavanında ise ahşap kaplama görülmektedir. Seminer odasının döşemesinde ahşap kaplama, duvarında saten boya, tavanında ise aşık arası plak kaplama kullanılmıştır.

Resim 154- Seminer Odası
Tavan Kaplaması

Resim 155- Seminer Odası
Döşeme Kaplaması

Bodrum katta yer alan depoların, ısı merkezinin döşemesinde ve duvarında seramik kaplama, tavanında ise sıva üzeri plastik boya kullanılmıştır. Bodrum iniş merdiveni ise ahşap malzemedir. Bodrum kat duvarlarında yer yer orijinal taş duvarları görmek mümkündür.

Resim 156- Bodrum Kata İnişini Sağlayan
Ahşap Merdiven

Resim 157- Bodrum Kat Orijinal
Taş Duvarlar

Resim 158- Depoların Döşeme
Kaplama

Resim 159- Depoların Tavan
Kaplama

4. DEĞERLENDİRME

İncelenen konutlardan hiçbirinin yapım yılına ilişkin kesin bir bilgiye ulaşılamamakla beraber bütün konutların gerek plan şemaları, gerek yapım teknikleri gerekse yapı malzemeleri açısından 19. yüzyıla ait oldukları belirtilmektedir.

Çalışmamızda Konya da bulunan 19. yüzyıla ait konutlardan dört adedi detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Söz konusu konutların değerlendirmeleri yapılırken aynı dönemde yapılmış, benzer özelliklere sahip başka konutlarda incelenmiş ve genel özelliklerine dair bazı tespitler yapılmıştır.

Resim 160- Akçakonak

Resim 161- Kùltür Evi

Resim 162- Koruma Kurulu

Resim 163- Mimarlar Odası

Resim 164- Köşk Konya Mutfağı

Resim 165- Gülbiz Nargile Kafe

Resim 166- Araboğlu Konağı

Resim 167- Fuar Dedeler Evi

Çalışılan konutların tümü sofalı ev özelliği gösterip, plan şeması olarak simetrik bir plana sahiptirler. Sofalı evlerden ilk yapılan örneklerde merdiven sofanın tam karşısında yer alırken, bizim çalıştığımız 19 yy. ' a ait bu konutların tümünde merdiven sofanın yan tarafına alınmıştır. Bu nedenle sofanın bir tarafında üç oda varken diğer tarafında her zaman iki oda bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında incelenen konutlardan Akçakonak da sofanın doğusunda iki oda varken batısında üç oda bulunmaktadır. Aynı şekilde Kültür Evi, Koruma Kurulu ve Mimarlar odasında da sofanın bir tarafında 2 oda bulunurken diğer tarafında 1 oda yer almaktadır. İncelenen 19. yüzyıla ait diğer konutlardan Köşk Konya Mutfağı ve Fuar Dedeler Evinde sofanın bir kenarında 2 oda bulunurken diğer tarafında 1 oda yer almaktadır. Araboğlu Konağında ise sofanın batısında 2, doğusunda 3 oda bulunmaktadır. Gülizar kafede ise merdiven sofanın batısında yer aldığı için odalar sofanın doğusuna, güneyine ve ıslak hacimlerde kuzeyine yerleştirilmiştir. Bütün bu konutlar yapıldıkları günden bugüne gelinceye kadar türlü değişiklikler yaşamış ancak genel olarak plan anlamında büyük değişikliklere maruz kalmamışlardır.

Akçakonağın plan şemasına bakıldığında sadece zemin kat planında bazı duvarların yıkılarak ortak mekana dahil edildiği görülmektedir. Diğer kat planlarında herhangi bir değişiklik tespit edilmemiştir. Ancak yeni işlev gereği bazı mekanlara ihtiyaç duyulmuş, bunlardan kimisi yapının içine yerleştirilmiş kimisi ise bahçede yapılandırılmıştır. Örneğin yapının 1. katında merdiven altında sonradan eklenen lavabo mekanı tespit edilmiştir. Bahçeye ise yine lavabo mekanı ve açık oturma alanları eklenmiştir. Ayrıca bahçede yer alan ve yenileme öncesi de de mutfak olarak kullanılan yapıya yenileme sırasında bir bodrum kat ilave edilmiştir. Ayrıca bu yapının yenileme sırasında rekonstrüksiyon çalışması ile yenilediği de bilinmektedir(Çizim 31).

Kültür Evi plan şeması incelendiğinde herhangi bir değişiklik yapılmadığı görülmüştür. Ancak yeni işlev gereği bu yapının da merdiven altına lavabo ve tuvalet mekanı eklenmiştir. Ayrıca bahçede de yüklenen işlev gereği yeni yapıların eklendiği tespit edilmiştir. Ancak bu yapıyı diğer 3 konuttan ayıran en önemli özelliği rekonstrüksiyon çalışması ile yenilenen bir yapı olmasıdır. Kültür Evi yenilemesinde dikkati çeken diğer bir husus ise yapıda kullanılan bütün malzemelerin özgün boyutuna ve dokusuna göre seçilmiş olmasıdır. (Çizim 32).

Koruma kurulu plan şemasına bakıldığında bodrum katta herhangi bir müdahalede bulunulmadığı görülmüştür. Ancak zemin kat, 1. kat ve çatı katında bazı değişiklikler tespit edilmiştir. Zemin ve 1. katta yer alan banyo ve tuvalet mekanı bölücü duvar ile bölünerek 2 ayrı hacim haline getirilmiştir. Ayrıca zemin katta kuzey cephede yer alan mutfak ve banyo mekanlarının duvarları yıkılarak arşiv memuru odası oluşturulmuştur. Çatı katında ise doğu ve güney cephedeki odaların duvarları yıkılarak büyük bir toplantı mekanı oluşturulduğu tespit edilmiştir. (Çizim 33).

Mimarlar Odası plan şeması incelendiğinde ise bodrum katta herhangi bir müdahale tespit edilmemiştir. Zemin katta sofanın her iki yanındaki odalarda da değişiklikler yapılmıştır. Sofanın solunda yer alan odaların arasındaki duvar kaldırılmış ve büyük bir çalışma ofisi elde edilmiştir. Ayrıca sera olarak kullanılan kısmın ise yeni işlev gereği mutfak olarak kullanıldığı görülmüştür. Sofanın sağında yer alan mutfak mekanı da bölümlenerek tuvalet lavabo hacimleri elde edilmiştir. Ayrıca yapının arka bahçesine ek olarak bir kış bahçesi yapıldığı tespit edilmiştir. Bu kış bahçesine geçişi sağlayan taşlık mekana ise yukarı kata çıkışı sağlayan çelik konstrüksiyona sahip yeni bir merdiven eklenmiştir. Yapının zemin katında yer alan ve önceden konutun arka girişi olarak kullanılan, günümüzde ise mimar evi girişi olarak isimlendirilen mekanda yer alan tuvalet-duş mekanının ise kaldırıldığı görülmektedir. 1. kat planı incelendiğinde ise üst sofanın solunda yer alan odaların arasındaki duvarın kaldırılıp başkan çalışma ofisi olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Üst sofanın tam karşısında yer alan teras bölümü ise üzeri çelik konstrüksiyonla kapatılarak seminer salonuna dönüştürülmüştür. (Çizim 34).

Köşk Konya Mutfağı ve Fuar Dedeler Evinin plan şemaları incelendiğinde herhangi bir değişiklik tespit edilmezken, Gülizar Kafe plan şemasına bakıldığında, odaların arasındaki duvarların kaldırılıp büyük oturma salonlarına dönüştürüldüğü görülmüştür. Araboğlu Konağı plan şeması incelendiğinde konutun yaşama mekanlarında herhangi bir değişiklik tespit edilmezken, giriş aksında zemin kat sofa ile 1. kat sofanın bağlantısını sağlayan herhangi bir merdiven izinin bulunmaması bizde merdivenin kaldırılmış olma şüphesini uyandırmıştır.

Konutlardan Akçakonağın girişi kuzey cepheden, Kültür Evi girişi güney cepheden, Koruma Kurulu girişi doğu cepheden, Mimarlar Odası girişi ise kuzey batı cepheden verilmiştir. Köşk Konya Mutfağı girişi doğu cephede yer alırken, Gülizar kafe, Araboğlu Konağı ve Fuar Dedeler Evi girişleri ise güney cephede bulunmaktadır.

Yapıların her birinin sofa aksında ya bir kapalı çıkmaya yahut da bir açık çıkmaya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Akçakonak da 2. kat sofanın kuzey cephesinde beşgen kapalı çıkma bulunmaktadır. 1. kat sofanın güney cephesinde ise bahçeye bakan açık bir çıkma yer almaktadır.

Kültür evinde ise 1. kat sofanın güney ve kuzey cephelerinde birer tane kapalı çıkma bulunmaktadır.

Koruma kurulunun 1. kat sofası doğu cephesinde iki kapalı çıkma ve bir adet açık çıkma yer alırken, güney cephede ise bir adet kapalı çıkma görülmektedir. 2. kat sofanın doğusunda ve güneyinde ise birer adet açık çıkma bulunmaktadır.

Mimarlar odası kuzeybatı cephede 1 adet açık çıkma görülmektedir.

Köşk Konya Mutfağında 1.kat sofanın batısında ve doğusunda birer kapalı çıkma yer alırken, Gülizar kafe ve Araboğlu Konağının 1. kat sofalarının güney cephesinde birer adet açık çıkma bulunmaktadır. Fuar Dedeler Evinde ise 1. kat sofanın güney cephesinde bir adet kapalı çıkma yer almaktadır.

Bütün konutlarda pencere açıklıkları her yönden verilmiştir. Özellikle giriş aksında yer alan duvarlarda ve yola cephe alan duvarlarda sayıları daha fazladır. Pencereler benzer özellikte olup dikdörtgen biimdedirler. Her konutun pencerelerinde parmaklıklar bulunurken Fuar Dedeler Evinin 1. kat pencerelerinde ahşap kafesler göze çarpmaktadır.

Konutlarda malzeme olarak ahşap, kerpiç ve taş malzeme kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak Kültür Evi rekonstrüksiyon çalışması sonucu yenilendiğinden tuğla malzeme kullanıldığı da bilinmektedir. Yapıların duvarlarında kullanılan taşlar genelde kesme taş şeklindedir.

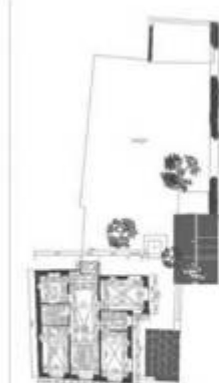
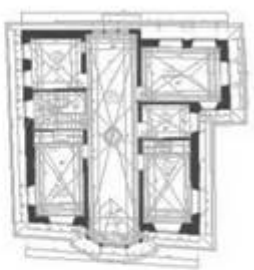
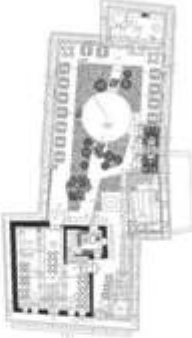

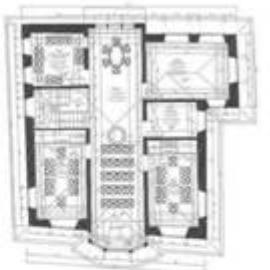
Akçakonak zemin kat dış duvarlarında taş, köşelerde ise düzgün yonu taşı kullanılmıştır. Üst katlarda ise ahşap taşıyıcı, taş, kerpiç bağdadi duvarlar

bulunmaktadır. Döşeme kaplaması olarak hem ahşap hem de taş malzeme kullanılmıştır.

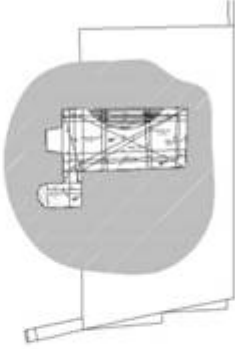
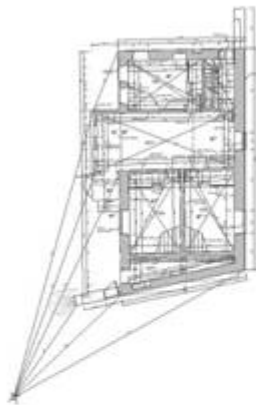
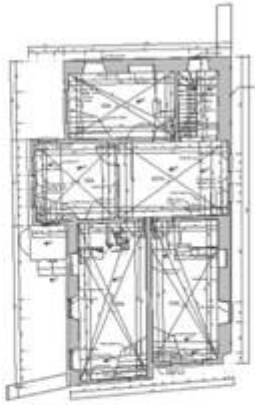
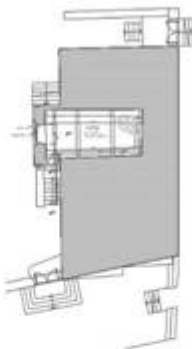

Koruma Kurulunda ise zemin kat dış duvarlarında ve bodrum duvarlarında taş, köşelerde düzgün yonu taşı kullanıldığı görülmektedir. Üst katlarda ise ahşap taşıyıcı taş, kerpiç bağdadi duvarlar bulunmaktadır. Kuzey cephede yer alan servis merdiveni ve holünün ise betonarme malzemedan yapıldığı belirlenmiştir.

Mimarlar odası incelendiğinde ise yine taş, kerpiç ve ahşap malzemenin kullanıldığı bağdadi duvarlar görülmektedir. Ayrıca yeni eklenen kış bahçesinin çatısında ve seminer salonu çatısında çelik malzeme kullanılmıştır.

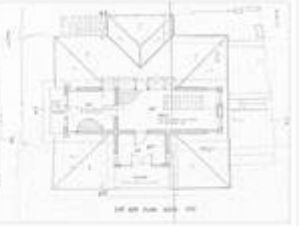

Köşk Konya Mutfağı, Gülizar kafe, Araboğlu Konağı ve Fuar Dedeler Evinde zemin kat duvarlarının alt kısımlarında taş, üst kısımlarında ise tuğla ve kerpiç malzeme kullanıldığı görülmüştür. Tavanlarda, döşemelerde ve konsollarda ahşap bulunmaktadır. Ayrıca tavan göbeklerinde ve iç donatılarda da(dolap, yüklük) ahşap kullanılmıştır.

AKÇAKONAK(RÖLÖVE)			
KONUT PLAN			
	<p>- Zemin katta depolar(banyo olarak kullanılmış),bahçeye açılan bir orta mekan,bahçede mutfak ve pekmez ocağı yer alıyordu.</p> <p>- 1. kat sofaya ulaşım giriş aksındaki ahşap merdiven ile sağlanmaktaydı. Ayrıca batı cephesinde yer alan başka bir ahşap merdiven ile de 1. kat sofaya ulaşabilmekte idi.</p>	<p>-1. katta yaşama mekanları ve mutfak yer alıyordu.</p> <p>- 2. kat sofaya ulaşım doğu cephesinde yer alan ahşap merdiven ile sağlanmaktaydı.</p>	<p>- 2. katta yaşama mekanları yer alıyordu.</p>
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Kerpiç ve Ahşap	-Taş, Kerpiç ve Ahşap	-Taş, Kerpiç ve Ahşap
YENİDEN İŞLEVLENDİRME SONRASI YAPISAL ETKİLER			
NARGİLE CAFE PLAN			
	<p>-Zemin kat plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımı değişmiş ve yapının girişi batı cephesine alınmıştır.</p> <p>-Giriş aksında yer alan 1. kat sofa ile bağlantıyı sağlayan merdiven kapatılmıştır.</p> <p>-Wc-lav. ihtiyacı için bahçeye yeni bir yapı eklenmiştir.</p> <p>-Bahçede yer alan mutfak yıkılıp yeniden yapılmıştır.</p>	<p>-1.katta plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımında değişiklikler tespit edilmiştir.</p> <p>-2. kat sofaya ulaşım mevcut ahşap merdivenle gerçekleştirilmektedir.</p> <p>-Merdiven altına lavabo mekan eklenmiştir.</p>	<p>-2.katta plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımında değişiklikler tespit edilmiştir.</p>
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Kerpiç,Ahşap, Tuğla, Seramik	-Taş , Kerpiç, Ahşap ve Fayans	-Taş, Kerpiç ve Ahşap

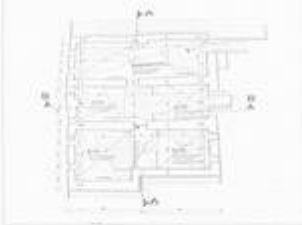

Çizim 31- Akçakonak Değerlendirme Tablosu

KÜLTÜR EVİ (RÖLÖVE)			
KONUT PLAN			
	- Bodrum katta bir oda yer almaktadır. Bodruma giriş bahçeden sağlanmaktadır.	-Zemin katta yaşama mekanları ve depo yer alıyordu. -1. kat sofaya ulaşım mevcut ahşap merdivenle sağlanıyordu.	- 1. katta yaşama mekanları yer alıyordu.
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Ahşap	- Kerpiç ,Ahşap, Betonarme ve Tuğla	- Kerpiç , Ahşap ve Tuğla
YENİDEN İŞLEVLENDİRME SONRASI YAPISAL ETKİLER			
KÜLTÜR EVİ PLAN			
	-Bodrum kat plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bu mekan mutfak için depo ve hazırlık mekanı olmuştur.	-Zemin katta plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımında değişiklikler tespit edilmiştir. -1. kat sofaya ulaşım rekonstrüksiyon sonrası yenilenen ahşap merdivenle gerçekleştirilmektedir. -Merdiven altına wc.-lavabo mekanı eklenmiştir. -Bahçeye yeni işlev gereği wc-lav ve mutfak eklenmiştir.	-1.katta plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımında değişiklikler tespit edilmiştir.
YAPIM TEKNİĞİ	-Moloz duvar örgü tekniği	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Ahşap	-Taş ,Ahşap, Tuğla ve Fayans	-Ahşap ve Tuğla

Çizim 32- Kültür Evi Değerlendirme Tablosu

KORUMA KURULU(RÖLÖVE)			
KONUT PLAN			
	<p>- Zemin katta odalar, mutfak , banyo ve wc lavabo mekanları yer almakta idi.</p> <p>- 1. kat sofaya ulaşım giriş aksında yer alan salona bağlanmış ahşap merdiven ile sağlanmaktaydı. Ayrıca mutfakın yer aldığı koridora bağlı yangın merdiveni ile de üst kata ulaşım sağlanmaktadır.</p>	<p>-1. katta yaşama mekanları, banyo ve depo yer alıyordu.</p> <p>- 2. kata ulaşım deponun üzerinde yer alan ahşap merdivenle sağlanmaktadır.</p>	<p>- 2. katta yaşama mekanları yer alıyordu.</p>
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Betonarme ve Ahşap	-Taş, Betonarme ve Ahşap	-Taş, Betonarme ve Ahşap
YENİDEN İŞLEVLENDİRME SONRASI YAPISAL ETKİLER			
KORUMA KURULU PLAN			
	<p>-Zemin kat plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımı değişmiştir. -Önceden mutfak ve banyo olarak ayrı ayrı kullanılan iki mekan birleştirilmiş arşiv memuru odası olarak kullanılmaya başlanmıştır. -Bahçeye çıkış kapısı kapatılmıştır.</p>	<p>-1.katta plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımında değişiklikler tespit edilmiştir. -2. kata ulaşım mevcut ahşap merdivenle gerçekleştirilmektedir.</p>	<p>-2.katta plan kurgusunda bazı değişiklikler tespit edilmiştir. Yeni işlev sonucunda mekan bütün bir hale getirilmiş önceden yer alan duvarlar kaldırılmıştır.</p>
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği	-Yığma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Betonarme, Ahşap, Seramik	-Taş, Betonarme, Ahşap, Seramik	-Taş, Ahşap

Çizim 33- Koruma Kurulu Değerlendirme Tablosu

MİMARLAR ODASI (RÖLÖVE)			
KONUT PLAN			
	<p>- Bodrum katta depolar ve kazan dairesi bulunmakta idi.</p> <p>- Bodrum kata ulaşım alt sofaya bağlı koridorda yer alan küçük ahşap merdiven ile sağlanmaktaydı.</p>	<p>-Zemin katta yaşama mekanları, banyo, mutfak, wc-lavabo yer alıyordu.</p> <p>- 1. kat sofaya ulaşım alt sofaya bağlı merdivenden sağlanıyordu.</p>	<p>- 1. katta yaşama mekanları, banyo, lavabo mekanları yer alıyordu.</p>
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Betonarme ve Ahşap	-Taş, Betonarme ve Ahşap	-Taş, Betonarme ve Ahşap
YENİDEN İŞLEVLENDİRME SONRASI YAPISAL ETKİLER			
MİMARLAR ODASI PLAN			
	<p>-Bodrum kat plan kurgusunda fazla müdahale görülmemiştir. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımı değişmiştir.</p>	<p>-Zemin katta plan kurgusunda bazı müdahaleler görülmüştür. Yeni işlev sonucunda bazı mekanların kullanımında değişiklikler tespit edilmiştir.</p> <p>-Arka bahçeye yeni bir örtü yapılmış ve mekan kış bahçesi olarak kullanılmaya başlanmıştır.</p>	<p>-1.katta plan kurgusunda bazı değişiklikler tespit edilmiştir. Terasın üzeri seminer odası olarak yenilenmiştir.</p>
YAPIM TEKNİĞİ	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği	-Yığılma Tekniği
YAPI MALZEMESİ	-Taş, Betonarme, Ahşap, Seramik	-Taş, Betonarme, Ahşap, Seramik	-Taş, Ahşap

Çizim 34- Mimarlar Odası Değerlendirme Tablosu

İncelenen konutların her biri için, yapıların sürekli kullanıcılarına ve değişken kullanıcılarına sorular yöneltilmiş, böylece kullanıcıların hem yeniden kullanım hakkında fikirleri alınmaya çalışılmış hem de bu yapıların bugünkü işlevlerinden dolayı memnuniyetleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

ANKET 1 – SÜREKLİ KULLANICI SORULARI

AKÇAKONAK –KÜLTÜR EVİ – KORUMA KURULU

MİMARLAR ODASI

1. Yapıya bu işlev verilmemiş olsaydı siz başka hangi fonksiyonla yapıyı kullanmak isterdiniz?
 - a) Konut
 - b) Resmi kurum
 - c) Müze
 - d) Restoran
2. Sizce mekan boyutları verilen bu fonksiyon için uygun mu?
 - a) Yeterli
 - b) Yetersiz
3. Bu yapıya verilmiş olan fonksiyonu destekleyecek ve/veya eksik olduğunu düşündüğünüz herhangi bir birim var mı? Nelerdir?
4. Kullanılan malzemelerden memnun musunuz? Ne olmasını isterdiniz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
5. Bu yapıyı böyle bir fonksiyonla kullanmak, size ne gibi imkanlar veya ne gibi sorunlar getirdi?

ANKET 2 – DEĞİŞKEN KULLANICI SORULARI**AKÇAKONAK –KÜLTÜR EVİ – KORUMA KURULU
MİMARLAR ODASI**

1. Yapıya bu işlev verilmemiş olsaydı siz başka hangi fonksiyonla yapıyı kullanmak isterdiniz?
 - a) Konut
 - b) Resmi kurum
 - c) Müze
 - d) Restoran
2. Bu yapıya verilmiş olan fonksiyonu destekleyecek ve/veya eksik olduğunu düşündüğünüz herhangi bir birim var mı? Nelerdir?
3. Kullanılan malzemelerden memnun musunuz? Ne olmasını isterdiniz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
4. Bu yapıyı böyle bir fonksiyonla kullanmak, size ne gibi imkanlar veya ne gibi sorunlar getirdi?
5. Bu fonksiyonun kullanımını tarihi ve modern yapılarda karşılaştıracak olursak tarihi yapılarda herhangi bir sorunla karşılaşılıyor musunuz? Eğer bir sorun çıkıyorsa bunu tarihi yapının prestiji ile göz ardı edebiliyor musunuz?
6. Bu mekanı tercih etmenizin nedenleri nelerdir?
 - a) Tarihi bir yapı olması nedeniyle,
 - b) Evime yakın olduğu için,

ANKET 1- DEĞERLENDİRME

Akçakonak da sürekli kullanıcılar için yapılan ankette 1. soruya kullanıcıların %70' i müze cevabı verirken, %10'u yapının resmi kurum olarak kullanılabilceğini söylemiştir. Kültür Evi kullanıcılarının % 80' ni ise restoran olarak kullanılmasını istemiştir. Koruma Kurulu kullanıcılarının %80' ni restoran seçeneğini işaretlerken %10' nu konut cevabı vermiştir. Mimarlar Odası kullanıcılarının ise %90' nı yapının restoran olarak kullanılabilceğini söylerken %10' u ise müze olabileceğini belirtmiştir(Çizim 35).

Akçakonak kullanıcılarının %80'ni 2. soruya mekan boyutlarının verilen fonksiyon için yetersiz olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Kültür Evi kullanıcılarının tamamı ise mekan boyutlarının yeterli olduğunu söylemiştir. Koruma Kurulu kullanıcılarının %80'ni mekan boyutlarının yetersiz olduğunu belirtirken, %20' si boyutların yeterli geldiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Mimarlar Odası kullanıcılarının ise %90'ni ise mekan boyutlarını yeterli bulmuş, %10' u ise yetersiz görmüştür(Çizim 36).

3. soruya Akçakonak ve Kültür evi kullanıcılarının tamamı herhangi bir eksik fonksiyon olmadığı yönünde görüş belirtirken, Koruma Kurulu kullanıcılarının %30' ı toplantı salonunun yetersizliğinden, %30' u odaların çalışan personel sayısına göre küçük olduğundan, %40' i ise bahçe ve otopark yetersizliğinden söz etmiştir. Mimarlar Odası kullanıcılarının %90 'nı herhangi bir eksik birim olmadığını belirtirken, %10'u ek birim olarak misafirhane olabileceğini söylemiştir. 4. soru için bütün yapıların tüm kullanıcıları malzeme açısından bir sorun olmadığını ve memnuniyetlerini belirtmişlerdir. (Çizim 37).

Akçakonak ve Kültür Evi kullanıcıları 5. soruya tarihi bir yapıyı böyle bir fonksiyonla kullanmanın herhangi bir sorun getirmediğini belirtirken, Koruma Kurulu kullanıcılarının %80'i yapıya ulaşımın kolay olmasını olumlu bulmuş, ancak artan personel sayısını yapının karşılayamayacağını belirtmişlerdir. Mimarlar Odası kullanıcılarının tamamı ise herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını aksine tarihi bir yapının yeniden işlevlendirilerek tarihi dokunun korunmasına katkı sağlandığını belirtmişlerdir.

ANKET 2- DEĞERLENDİRME

Yapılan diğer bir anket ise yapıların değişken kullanıcılarına yönelik olmuştur. Bu anketi değerlendirecek olursak 1. soruya Akçakonak değişken kullanıcılarının %57'si müze cevabı verirken, %43'ü konut olarak kullanılmalı cevabı vermiştir. Aynı soruya Kültür Evi kullanıcılarının %47'si müze, %29'u konut, %23'ü ise restoran olarak kullanılabilir demiştir. Koruma Kurulundan alınan cevapların %58 'i restoran, %42'si ise müze olmuştur. Mimarlar Odası değişken kullanıcılarının ise %50'si konut, %16 ' sı müze ve %33'ü de restoran olması yönünde görüş belirtmişlerdir. (Çizim 38).

Değişken kullanıcılara yöneltilen 2. soruya Akçakonak kullanıcıları herhangi bir eksik fonksiyon olmadığını belirtirken, Kültür Evi kullanıcılarının %20'si tuvalet-lavabo mekanının yetersiz olduğundan söz etmiştir. Koruma Kurulu kullanıcılarının %45 'i otopark ve bekleme alanına ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Mimarlar Odası kullanıcılarının ise %20'si kapalı seminer odalarının gerekliliğini vurgularken, %40 'ı otopark alanının yetersiz olduğundan söz etmiştir.

Değişken kullanıcıların 3. soruya verdikleri cevaplar ise şöyledir. Akçakonak, Koruma Kurulu ve Mimarlar Odası kullanıcılarının tümü, Kültür Evi kullanıcılarının ise %80 'ni kullanılan malzemelerden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Ancak Kültür Evi kullanıcılarının %20' si yapıda ısı yalıtım sorunu olduğundan söz etmiştir(Çizim 39).

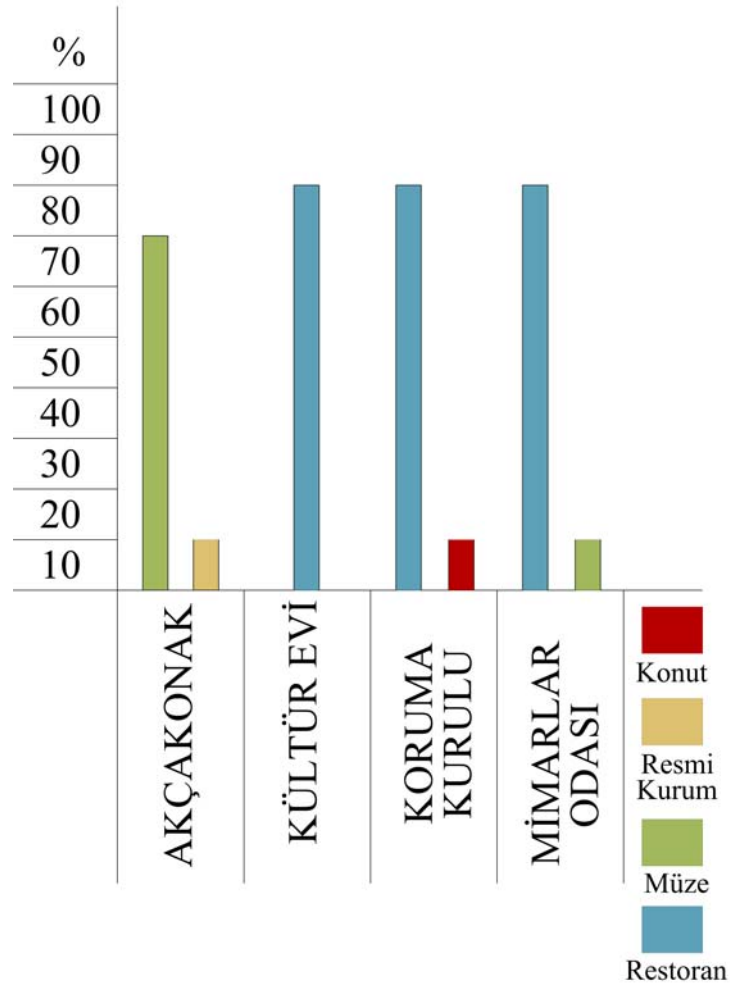
4. soruya Akçakonak ve Koruma Kurulu kullanıcılarının %80' ni bu yapıların sosyal alan olarak kullanılıyor olmasından memnun olduklarını belirtirlerken, Kültür Evi kullanıcılarının %87'si bu tür tarihi mekanların tekrar kullanılıyor olması ile gelenek ve göreneklerimiz yaşatıldığından söz etmişlerdir. Mimarlar Odası kullanıcılarının %30'u yapının merkezi bir yerde olması nedeni ile ulaşımında büyük kolaylık sağlandığını söylerken, aynı zamanda tarihi bir yapının yeniden işlevlendirilerek değerlendirilmiş olmasından da memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

Değişken kullanıcılara yöneltilen 5. soruya Akçakonak kullanıcılarının %80'ni herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını belirtirken, kullanıcıların %5'i yapı içinde tuvalet olmadığından söz etmiş, ancak tarihi bir yapı olması nedeniyle sorun olarak görmediklerini sözlerine eklemişlerdir. Kültür Evi ve Koruma Kurulu kullanıcılarının tümü ise herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ancak günümüzde tarihi yapıların yeniden kullanılmasıyla oluşabilecek sorunların göz ardı edilebileceğini de belirtmişlerdir. Mimarlar Odası kullanıcılarının %70'i herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ancak yapının yeni ihtiyaçlar doğrultusunda büyüyememesi nedeni ile zaman içerisinde sorunlar oluşabileceğini belirtmişlerdir.

Sadece Akçakonak kullanıcılarına yöneltilen 6. soruya kullanıcıların %80'i bu mekanı tarihi bir yapı olduğu için tercih ettiklerini söylerken, %20'si evlerine yakın olduğu için bu mekanı kullandıklarını belirtmişlerdir.

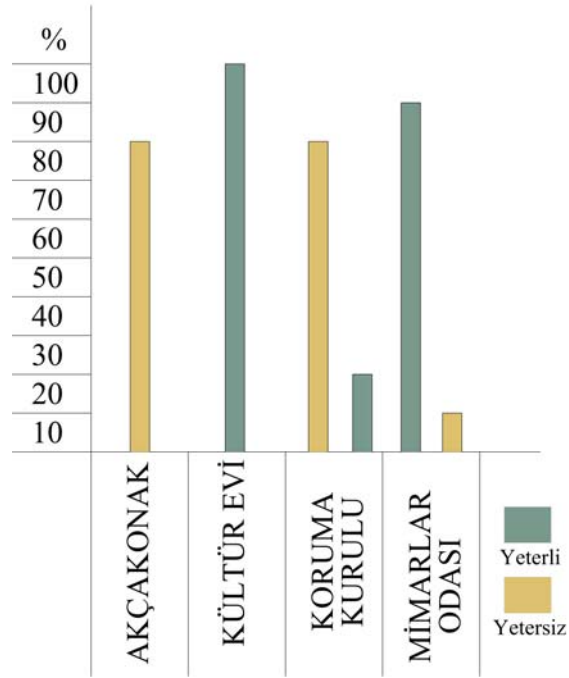
ANKET 1 – SÜREKLİ KULLANICILAR DEĞERLENDİRME TABLOLARI

1) Yapıya bu işlev verilmemiş olsaydı siz başka hangi fonksiyonla yapıyı kullanmak isterdiniz?

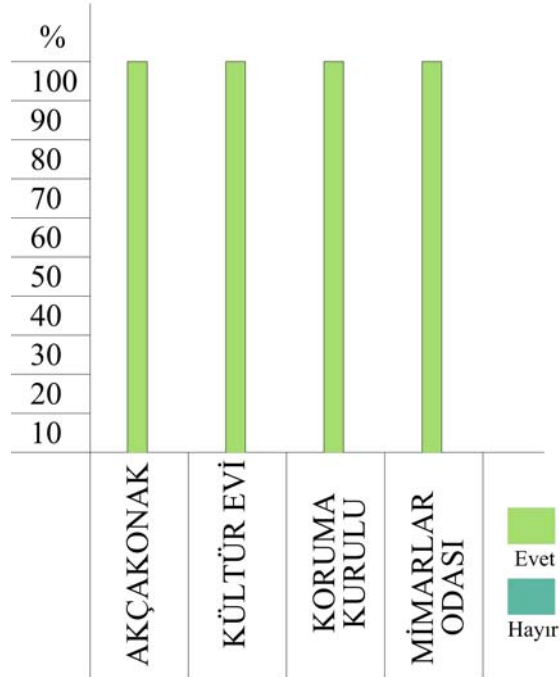
Çizim 35- Anket 1- 1. Soru Değerlendirme Tablosu

2) Sizce mekan boyutları verilen bu fonksiyon için uygun mu?

Çizim 36- Anket 1- 2. Soru Değerlendirme Tablosu

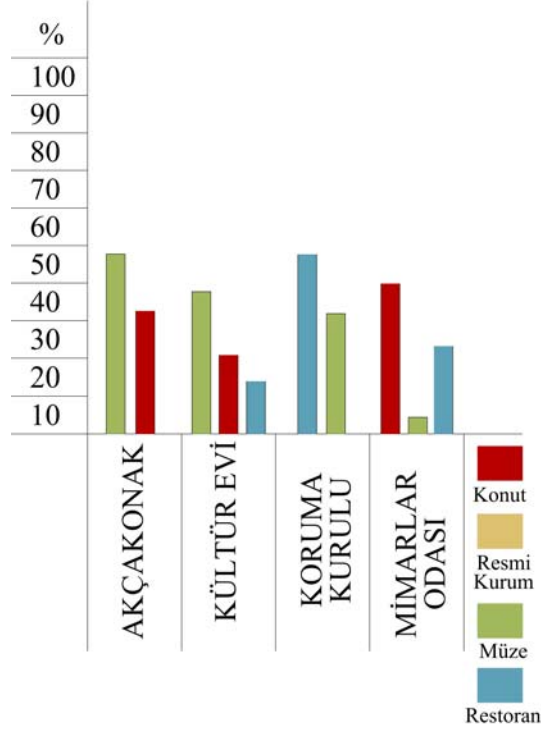
4) Kullanılan malzemelerden memnun musunuz? Ne olmasını isterdiniz?

Çizim 37- Anket 1- 4. Soru Değerlendirme Tablosu

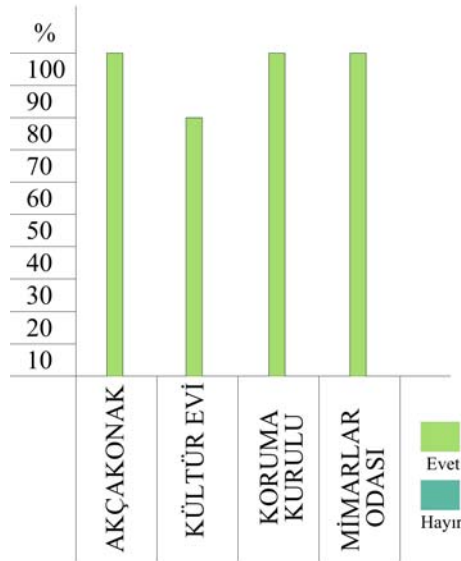
ANKET 2 –DEĞİŞKEN KULLANICILAR DEĞERLENDİRME TABLOLARI

1) Yapıya bu işlev verilmemiş olsaydı siz başka hangi fonksiyonla yapıyı kullanmak isterdiniz?

Çizim 38- Anket 2- 1. Soru Değerlendirme Tablosu

3) Kullanılan malzemelerden memnun musunuz? Ne olmasını isterdiniz?

Çizim 39- Anket 2- 3. Soru Değerlendirme Tablosu

5.SONUÇ

Tarihi kent dokularının yalnızca müzeler ya da turistik alanlar olarak değil, onarılıp yeniden kullanılarak, gelişen çağdaş şehirlerin tamamlayıcı parçaları olması sağlanmalıdır. Bunu yaparken çağdaş koruma çerçevesinde eskinin ölçek ve dokusuna sadık kalmak, küçük müdahalelerle, yeni yapıların var olan dokuyla birlikte yaşamasını sağlamak, daha güzel ve yaşanabilir çevre yaşatmak açısından önemlidir.

Akçakonak incelendiğinde plan şemasında herhangi bir değişiklik olmamakla beraber yeni işlev gereği yapı içerisine ıslak hacim eklendiği tespit edilmiştir. Yeni işlevin getirdiği yardımcı ünitelerin bahçede yer aldığı görülmüştür. Bu yeni yapıların gerek gabari, kot, gerekse malzeme seçimi bakımından yapıya oldukça saygılı olduğu görülmektedir. Bu yapı için kullanıcı memnuniyeti de göz önüne alınacak olursa yeniden işlevlendirme konusunda başarılı bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Kültür Evinde Akçakonakta olduğu gibi yeni işlev gereği ihtiyaç olan birimler bahçede yer almıştır ve bu eklerinde yapıya gabari olarak saygılı olması başarılı bulunmuştur. Ancak bu yapının en önemli özelliği rekonstrüksiyon çalışması sonucu koruma altına alınmış olmasıdır. Bu koruma yöntemi beraberinde özgün malzeme kullanamama sorununu getirmiştir. Ancak incelemeler sonucu seçilen malzemelerin özgün malzemeye yakın olması başarılı bulunmuştur. Bu yapıyı kullanan kullanıcıların çoğunun memnun olduğu görülse de ıslak hacim yetersizliği bir sorun olarak belirtilmelidir. Bu nedenle sosyal amaçla kullanılan yapılarda destek birimlerinin iyi çözümlenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Koruma Kurulunda ise, plan şemasında gerçekleştirilen bazı değişikliklerin yapıya herhangi bir olumsuz etkisi tespit edilmemiştir. Ancak bu yapının sürekli kullanıcılarının da belirttiği gibi yapı artan personel sayısına hizmet etmekte yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle yoğun kullanıma sunulan yapıların, değişim karşısında ihtiyaca cevap verememeleri seçilen fonksiyonun irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Mimarlar Odası incelendiğinde ise, plan şemasında büyük değişiklikler olmamakla beraber, yapıya eklenen birimlerin herhangi olumsuz bir etkisi tespit edilmemiştir. Mimarlar Odası sürekli ve değişken kullanıcılarının memnuniyetleri göz önüne alınacak olursa doğru bir işlevlendirme yapıldığı söylenebilir. Ancak bazı kullanıcılarında belirttiği gibi bu yapı da yoğun kullanıma sahip bir yapı ve en büyük problemi otopark yetersizliği olarak tanımlanabilir. Bu nedenle yeniden kullanıma sunulan yapıların çevresel etkileri de henüz projelendirme aşamasında düşünülmeli ve çözüme kavuşturulmalıdır.

Çalışılan bütün konularda işlev dönüşümünün yapılara olumsuz etkilerinin olmadığı görülmüş bunun yanı sıra kullanıcı memnuniyetleri de başarılı birer çalışma yapıldığını bizlere göstermiştir. Bu nedenle eski yapıların yeniden işlevlendirilerek yaşatılması konusunda hem daha kararlı hem de daha titiz davranılması gerektiği kanısındayız.

6. KAYNAKLAR

- AHUNBAY, Z. , **Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon**, İstanbul, 2007
- AHUNBAY, Z., ‘ **Başarılı Bir Yeniden Kullanım Örneği; Heindenheim Araba Müzesi’, Kullanım Koşullarına Göre Değerlendirilmesi**, İstanbul, 1996.
- AHUNBAY, Z., **Değerlendirme Ölçütleri**, İstanbul, 1988.
- ALTINOLUK, Ü., **Eski Yapılarda Yeni Fonksiyonlar**, İstanbul, 1991
- ALTINOLUK, Ü., **Binaların Yeniden Kullanımı**, İstanbul, 1984
- AKÇURAN, N., **Yabancı Ülkelerde Eski Eserlerin Korunması**, İstanbul, 1973.
- ATİNA KONFERANSI – 1931
- ATİNA ANLAŞMASI – 1933
- AYDIN, E., **Tarihi Çevre İçindeki Yeni Yapılaşmaların Uygulama Sonuçları**, İstanbul, 1998, (M.S.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- BAKKALOĞLU, A., **İstanbul’da Eski Yapılar ve Restorasyon**, İstanbul, 1989, (İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- BEKTAŞ, C. , **Koruma Onarım**, İstanbul, 1992, s.9
- BERK, C., **Konya Evleri**, İstanbul, 1950,(İ.T.Ü. Doçentlik Tezi)
- CARTA DEL RESTAURO, 1931.
- ÇEÇENER, B., **Çevre ve Yapı Korunmasının Gereği**, Yapı, 1976
- ELDEM, N., **Yeniden Kullanımda Simgesellik**, İstanbul, 1988.
- ERDER, C., **Tarihi Çevre Bilinci**, Ankara, 1975.

- GÖRGÜLÜ, I., **Zaman İçinde Çevreye Bağlı Olarak Fonksiyonel Değişime Uğrayan Bir Yapı Grubunun Eski ve Yeni Fonksiyonlarının Karşılaştırılarak İncelenmesi**, İstanbul, 1989 (Y.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- HASOL, D. , **Mimarlık Sözlüğü**, İstanbul, 1988, s. 274
- KARPUZ, H., **Türk Evi, Osmanlı Evi**, Konya.
- KÜÇÜKERMEN, Ö., **Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi**, İstanbul, 1985, s.59-69-73
- KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU-1983
- ÖZER, B., **Konservasyon, Restorasyon ve Rövitalizasyon Sergisi**, İstanbul, 1979.
- ÖZKARAGÖZ, K., **Tarihsel Sit Alanlarında Koruma-Geliştirme Yenileştirme Tasarım Programları İçin Bir Yöntem Denemesi**, İstanbul, 1990, (İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- ÖZÜEKREN, Y., **Cezaevinden Otele**, İstanbul, 1997.
- POLAT, Y. , **Anadolu Selçuklu Medreselerinin Yeni Fonksiyonla Yüklenmesi Üzerine Bir Deneme**, Trabzon, 1996, (K.A.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- TEKELİ, İ., **Kentsel Korumada Değişik Yaklaşımlar Üzerine Düşünceler**, Ankara, 1989.
- TOKMAN, Z.O., **İşlevsel ve Fiziksel Eskimeye Uğramış Binaların Değerlendirilmesi ve Yeni İşlev Seçimi: Bir Bilgisayar Modeli**, İstanbul, 1989, (İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- ULUŞAHİN, H., **Korunması Gerekli Bina ve Çevrelere Yapılan Ek'lerin Değerlendirilmesi**, İstanbul,1992, (İ.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)

- YALDIZ, E., **Konya’ daki Medrese Yapılarının Yeniden Kullanım Koşullarına Göre Değerlendirilmesi,** Konya, 2003.
- YILDIRIM, H., **Tarihi Kent Dokularının Çağdaş Koruma İle Canlandırılması ve Yeni Yapı Tasarımları,** İstanbul, 1996, (Y.T.Ü. Yüksek Lisans Tezi)
- VENEDİK TÜZÜĞÜ, MAYIS 1964.

7. ÇİZİMLERİN LİSTESİ

- Çizim 1-** Akçakonak Genel Yerleşim Durumu
- Çizim 2-** Akçakonak Zemin Kat Rölöve Planı
- Çizim 3-** Akçakonak Zemin Kat Restorasyon Planı
- Çizim 4-** Akçakonak 1. Kat Rölöve Planı
- Çizim 5-** Akçakonak 1. Kat Restorasyon Planı
- Çizim 6-** Akçakonak 2. Kat Rölöve Planı
- Çizim 7-** Akçakonak 2. Kat Restorasyon Planı
- Çizim 8-** Kültür Evi genel yerleşim durumu
- Çizim 9-** Kültür Evi Zemin Kat Rölöve Planı
- Çizim 10-** Kültür Evi Zemin Kat Rekonstrüksiyon Planı
- Çizim 11-** Kültür Evi 1. Kat Rölöve Planı
- Çizim 12-** Kültür Evi 1. Kat Rekonstrüksiyon Planı
- Çizim 13-** Kültür Evi Bodrum Kat Rölöve Planı
- Çizim 14-** Kültür Evi Bodrum Kat Rekonstrüksiyon Planı
- Çizim 15-** Koruma Kurulu Genel Yerleşim Durumu
- Çizim 16-** Koruma Kurulu Bodrum Kat Rölöve Planı
- Çizim 17-** Koruma Kurulu Bodrum Kat Restorasyon Planı
- Çizim 18-** Koruma Kurulu Zemin Kat Rölöve Planı
- Çizim 19-** Koruma Kurulu Zemin Kat Restorasyon Planı
- Çizim 20-** Koruma Kurulu 1. Kat Rölöve Planı
- Çizim 21-** Koruma Kurulu 1.Kat Restorasyon Planı
- Çizim 22-** Koruma Kurulu Çatı Kat Rölöve Planı
- Çizim 23-** Koruma Kurulu Çatı Kat Restorasyon Planı
- Çizim 24-** Mimarlar Odası Genel Yerleşim Durumu
- Çizim 25-** Mimarlar Odası Bodrum Kat Rölöve Planı
- Çizim 26-** Mimarlar Odası Bodrum Kat Restorasyon Planı
- Çizim 27-** Mimarlar Odası Zemin Kat Rölöve Planı
- Çizim 28-** Mimarlar Odası Zemin Kat Restorasyon Planı
- Çizim 29-** Mimarlar Odası 1. Kat Rölöve Planı
- Çizim 30-** Mimarlar Odası 1. Kat Restorasyon Planı
- Çizim 31-** Akçakonak Sonuç Tablosu

- Çizim 32-** Kùltür Evi Sonuç Tablosu
Çizim 33- Koruma Kurulu Sonuç Tablosu
Çizim 34- Mimarlar Odası Sonuç Tablosu
Çizim 35- Anket 1- 1. Soru Değerlendirme Tablosu
Çizim 36- Anket 1- 2. Soru Değerlendirme Tablosu
Çizim 37- Anket 1- 4. Soru Değerlendirme Tablosu
Çizim 38- Anket 2- 1. Soru Değerlendirme Tablosu
Çizim 39- Anket 2- 3. Soru Değerlendirme Tablosu

8. RESİMLERİN LİSTESİ

- Resim 1-** Hayatlı Eve Örnek
Resim 2- Tahtaboş
Resim 3- Sofalı Ev Zemin Kat Planı
Resim 4- Sofalı Ev 1. Kat Planı
Resim 5- Akçakonak
Resim 6- Giriş Kapısı
Resim 7- Sofa Aksındaki Merdiven
Resim 8- Orta Mekan Görünüşü
Resim 9- Orta Mekan ve Yapıya Giriş Kapısı
Resim 10- Bahçe Giriş Holü
Resim 11- Giriş Holüne Açılan Oda
Resim 12- Bahçe Giriş Holünde Yer Alan Çay Ocağı
Resim 13- Bahçede Yer Alan Mutfak-Lavabo-Pekmez Ocağı
Resim 14- Giriş Holüne Bağlı Merdiven
Resim 15- 1. Kata Ulaşımı Sağlayan Ahşap Merdiven
Resim 16- 1. Kat Sofadan Görüntüler
Resim 17- 1. Kat Sofadan Görüntüler
Resim 18- Mutfakta Yer Alan Ocak
Resim 19- Doğu Cepheye Açılan Mazgal Pencere
Resim 20- 1.Kat Sofanın Solunda Yer Alan Oda
Resim 21- Odadaki Ahşap Dolaplar
Resim 22- 2.Kattaki Sofaya Ulaşımı Sağlayan Ahşap Merdiven

- Resim 23-** Merdiven Altı Lavabo Mekanı
- Resim 24-** 2. Kat Sofanın Tavan Göbeği
- Resim 25-** Beşgen Çıkmanın İç Mekandan Görünüşü
- Resim 26-** Beşgen Çıkmanın Dış Cepheden Görünüşü
- Resim 27-** Sofanın Sağ Tarafında Yer Alan Odalar
- Resim 28-** Sofanın Sol Tarafında Yer Alan Odalar
- Resim 29-** Depo Olarak Kullanılan Oda
- Resim 30-** Depo Olarak Kullanılan Odanın Sofaya Açılan Penceresi
- Resim 31-** Ahşap Duvar Bantları
- Resim 32-** 2.Kattaki Sofaya Bağlı Sol Köşe Odanın Kullanımı
- Resim 33-** 2. Kattaki Sofaya Bağlı Sağ Köşe Odanın Orjinal Ahşap Dolapları
- Resim 34-** 2. Kattaki Sofaya Bağlı Sol Köşe Odanın Orjinal Ahşap Dolapları
- Resim 35-** Giriş Cephesi Duvarları
- Resim 36-** Restorasyon Öncesi Dış Cephe Duvarları
- Resim 37-** Ahşap Kaplama Saçaklar
- Resim 38-** Güney Cephedeki Açık Çıkma
- Resim 39-** 2.Kat Sofa Ahşap Döşeme Kaplaması
- Resim 40-** Tavanda Sıva Uygulaması
- Resim 41-** 1.Kat Sofa Ahşap Tavan
- Resim 42-** 1.Kat Sofa Ahşap Döşeme Kaplaması
- Resim 43-** Orta Mekan Döşeme Kaplaması
- Resim 44-** Orta Mekan Ahşap Tavan
- Resim 45-** İdari Büro Ahşap Tavanı
- Resim 46-** İdari Büro Döşeme Kaplaması
- Resim 47-** Tuvalet Kaplamaları
- Resim 48-** Bahçe Kayan Taşı Kaplaması
- Resim 49-** Gösteri Alanı Traverten Kaplama
- Resim 50-** Kültür Evi
- Resim 51-** Zemin Kata Girişi Sağlayan Balkon
- Resim 52-** Zemin Kat Sofa
- Resim 53-** Zemin Katta Bulunan Mutfak
- Resim 54-55** Mutfağın Bahçe İle Bağlantısını Sağlayan Giriş Holü

- Resim 56-** 1.Kat Sofaya Ulaşan Merdiven
- Resim 57-** Bahçeye Açılan Kapı
- Resim 58-** Merdiven Evini Aydınlatan Muhdes Pencere
- Resim 59-** 1. Kat Sofadan Görüntüler
- Resim 60-** 1. Kat Sofadan Görüntüler
- Resim 61-** Okuma Salonu Olarak Kullanılan Oda
- Resim 62-** Konferans Odası
- Resim 63-** Ahşap Duvar Bantları
- Resim 64-** 1. Kattaki Sofaya Bağlı Sol Köşe Odanın Yenilenen Ahşap Dolapları
- Resim 65-** Bahçede Yer Alan Mutfak ve Açık Oturma Alanları
- Resim 66-** Zemin Kat Sofaya Bağlı Odaların Tavan Ahşap Kirişlemeleri
- Resim 67-** Mutfak Döşeme Kaplaması
- Resim 68-** Mutfak Tavanı Ahşap Kirişlemeleri
- Resim 69-** Ahşap Kaplama Saçaklar
- Resim 70-** Güney Cepheadeki Kapalı Çıkma
- Resim 71-** Bahçede Yer Alan Sille Taşı Kaplama
- Resim 72-** Koruma Kurulu
- Resim 73-** Giriş Kapısı
- Resim 74-** Giriş Holü
- Resim 75-** Sofada Yer Alan Danışma Mekanı
- Resim 76-** Üst Kata Ulaşımı Sağlayan Ahşap Merdiven
- Resim 77-** Wc.-Lavabo Mekanı
- Resim 78-** Servis Merdiveni
- Resim 79-** Servis Merdiveni Holünde Yer Alan Oda
- Resim 80-** Vestiyer Olarak Kullanılan Hacim
- Resim 81-** Ara Sahanlıkta Yer Alan Lavabo Mekanı
- Resim 82-** 1. Kat Sofadan Görüntüler
- Resim 83-** 1. Kat Sofadan Görüntüler
- Resim 84-** 1. Katta Yer Alan Servis Koridoru
- Resim 85-** 1. Katta Yer Alan Çay Ocağı
- Resim 86-** Çatı Kata Ulaşımı Sağlayan Merdiven Sahanlığı
- Resim 87-** Ara sahalıkta Yer Alan Lavabo Mekanı

- Resim 88** - Toplantı Salonuna Ulaşan Merdiven Resim
- Resim 89**- Toplantı Salonundan Görüntüler
- Resim 90**- Toplantı Salonundan Görüntüler
- Resim 91**- Toplantı Salonundan Görüntüler
- Resim 92**- Bodrum Kata İnişi Sağlayan Merdiven
- Resim 93**- Bodrumdan Bahçeye Çıkış Kapısı
- Resim 94**- Bodrumda Çeşitli Cephelelerde Yer Alan Mazgal Pencere
- Resim 95**- Giriş Cephesi Duvarları
- Resim 96**- Çıkma Altında Kullanılan Ahşap Malzeme
- Resim 97**- Konsol Altında, Saçaklarda ve Balkonda Kullanılan Ahşap Malzeme
- Resim 98**- Güney ve Doğu Cephedeki Balkonlar
- Resim 99**- Saçak Altı Ahşap Kaplama
- Resim 100**- Giriş Holü Tavan Kaplaması
- Resim 101**- Giriş Holü Zemin Kaplaması
- Resim 102**- Müdür Odası Tavan Kaplaması Resim
- Resim 103**- Müdür Odası Döşeme Kaplaması
- Resim 104**- 1. Kat Sofa Tavan Kaplaması
- Resim 105**- 1. Kat Sofa Döşeme Kaplaması
- Resim 106**- Çay Ocağı Döşeme Kaplaması
- Resim 107**- Çay Ocağı Duvar Kaplaması
- Resim 108**- Lavabo Mekanı Duvar Kaplaması
- Resim 109**- Lavabo Mekanı Döşeme Kaplaması
- Resim 110**- Mimarlar Odası Konya Şubesi
- Resim 111** - Giriş Cephesi
- Resim 112** - Taşlık Mekanı
- Resim 113** - Mimar Evi Girişi
- Resim 114** - Kış Bahçesine Geçişi Sağlayan Mekan
- Resim 115**- Solda Yer Alan Ofis
- Resim 116** - Solda Yer Alan Ofis
- Resim 117** - Sağda Yer Alan Çalışma Ofis
- Resim 118** - Mimar Evi Giriş Holü İle Bağlantıyı Sağlayan Koridor
- Resim 119**- Mutfak Bölümü

- Resim 120** - Kış Bahçesinden Görüntüler
- Resim 121** - Kış Bahçesinden Görüntüler
- Resim 122** - Seminer Salonuna Ulaşımı Sağlayan Merdiven
- Resim 123** - Üst Kat Sofaya Ulaşımı Sağlayan Merdiven
- Resim 124** - Üst Kat Sofadan Görüntüler
- Resim 125** - Üst Kat Sofadan Görüntüler
- Resim 126** - Başkan Çalışma Ofisi
- Resim 127** - Başkan Çalışma Ofisi
- Resim 128** - Çalışma Ofisi
- Resim 129** - Seminer Salonundan Görüntüler
- Resim 130** - Seminer Salonundan Görüntüler
- Resim 131** - 1. Katta Yer Alan Mutfak
- Resim 132** - Lavabo Mekanı
- Resim 133** - Bodrum Kata İniş Merdiveni
- Resim 134** - Depo Olarak Kullanılan Mekan
- Resim 135** - Mescit Olarak Kullanılan Mekan
- Resim 136** - Depo Mazgal Penceresi
- Resim 137** - Mescit Mazgal Penceresi
- Resim 138** - Isı Merkezinden Görüntüler
- Resim 139** - Mutfığa Bağlantıyı Sağlayan Merdiven
- Resim 140** - Giriş Cephesi Duvarları
- Resim 141** - Taşlık ve Alt Sofa Döşeme Kaplaması
- Resim 142** - Taşlık ve Alt Sofa Tavan Kaplaması
- Resim 143** - Ofis Tavan Kaplaması
- Resim 144** - Ofis Döşeme Kaplaması
- Resim 145** - Çalışma Ofisi Tavan Kaplaması
- Resim 146** - Çalışma Ofisi Döşeme Kaplaması
- Resim 147** - Kış Bahçesi Çatı Örtüsü
- Resim 148** - Kış Bahçesi Zemin Kaplaması
- Resim 149** - Mutfak Zemin Kaplaması
- Resim 150** - Mutfak Bankosu
- Resim 151** - Mimar Evi Döşeme Kaplaması

- Resim 152** - Üst Kat Sofa Tavan Kaplaması
Resim 153 - Üst Kat Sofa Döşeme Kaplaması
Resim 154 - Seminer Odası Tavan Kaplaması
Resim 155 - Seminer Odası Döşeme Kaplaması
Resim 156 - Bodrum Kata İnişi Sağlayan Ahşap Merdiven
Resim 157 - Bodrum Kat Orijinal Taş Duvarlar
Resim 158- Depoların Döşeme Kaplaması
Resim 159- Depoların Tavan Kaplaması
Resim 160- Akçakonak
Resim 161- Kültür Evi
Resim 162- Koruma Kurulu
Resim 163- Mimarlar Odası
Resim 164- Köşk Konya Mutfağı
Resim 165- Gülbiz Nargile Kafe
Resim 166- Araboğlu Konağı
Resim 167- Fuar Dedeler Evi

3- Akçakonak Rölöve B-B Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

4- Akçakonak Restorasyon B-B Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

5- Akçakonak Rölöve C-C Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

6- Akçakonak Restorasyon C-C Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

7- Akçakonak Rölöve Kuzey Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

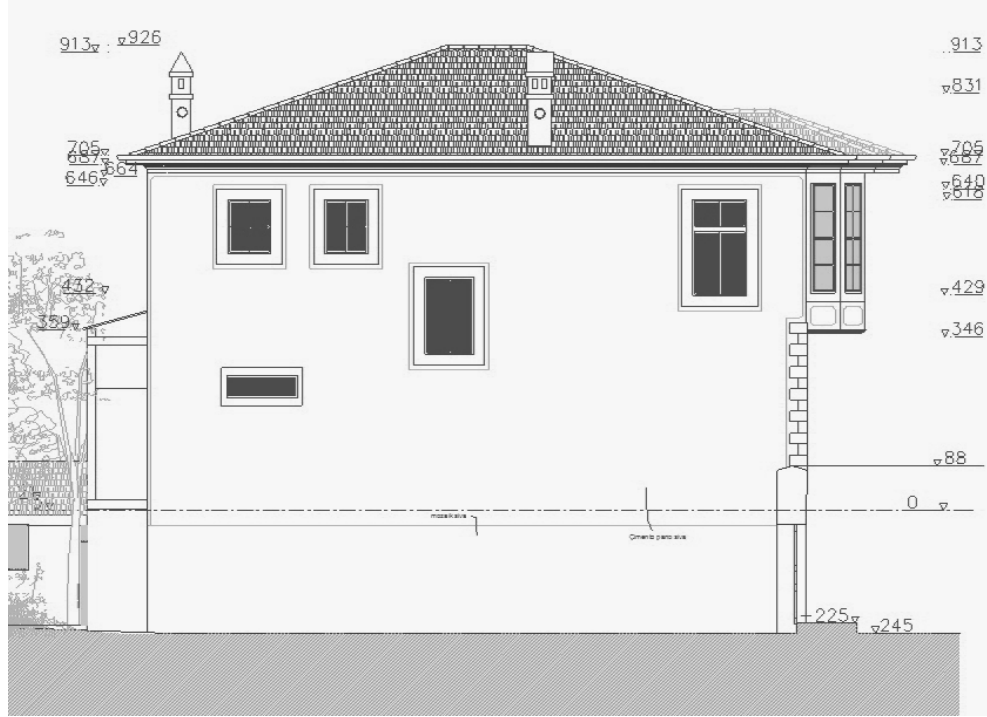
8- Akçakonak Restorasyon Kuzey Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

9- Akçakonak Rölöve Güney Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

10- Akçakonak Restorasyon Güney Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

11- Akçakonak Rölöve Doğu Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

12- Akçakonak Restorasyon Doğu Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

13- Akçakonak Rölöve Batı Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

14- Akçakonak Restorasyon Batı Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

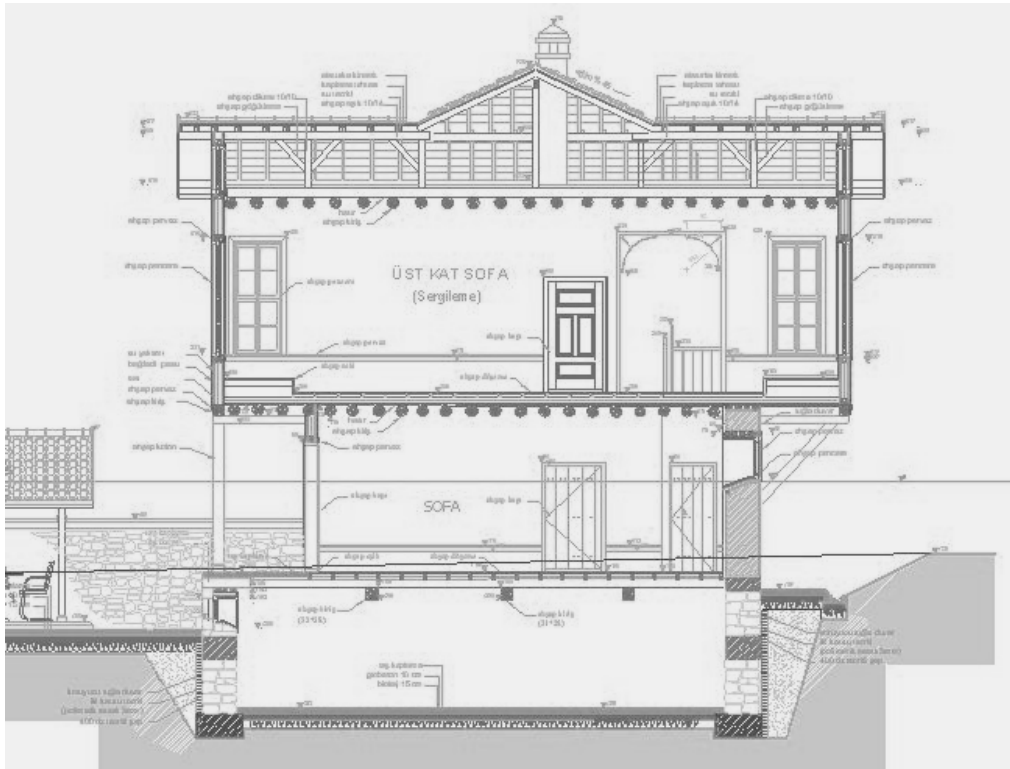
15- Kültür Evi Rölöve A-A Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

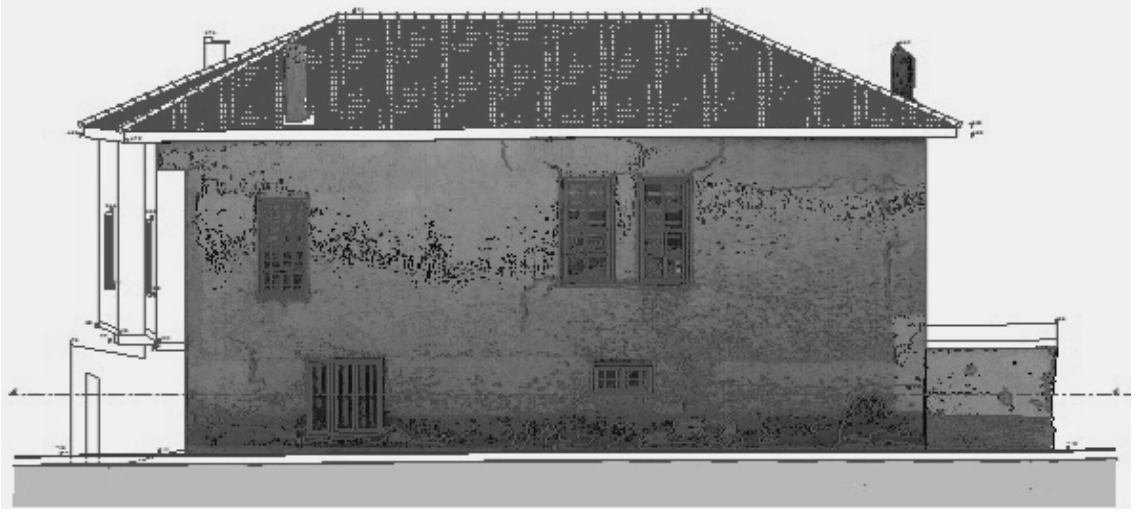
16- Kültür Evi Rekonstrüksiyon A-A Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

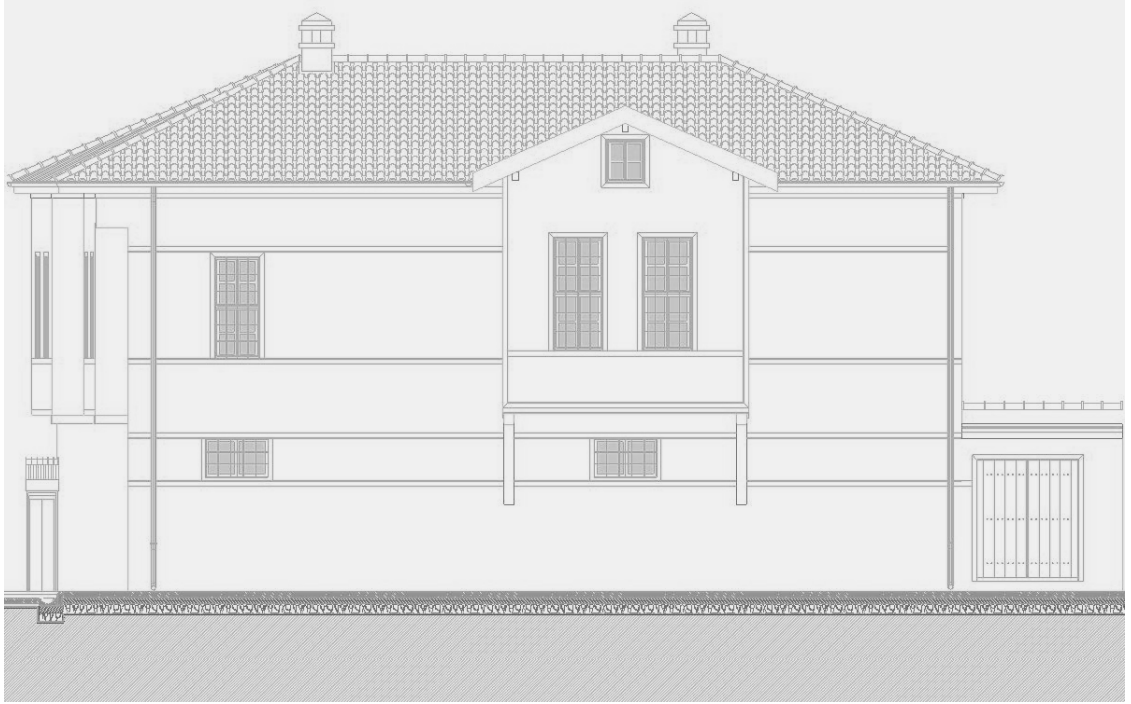
17- Kùltür Evi Rölöve B-B Kesiti (Kùltür İnş.Proje Ekibi)

18- Kùltür Evi Rekonstruksiyon B-B Kesiti (Kùltür İnş.Proje Ekibi)

19- Kùltür Evi Rölöve Kuzey Cephesi (Kùltür İnş.Proje Ekibi)

20- Kùltür Evi Rekonstrüksiyon Kuzey Cephesi (Kùltür İnş.Proje Ekibi)

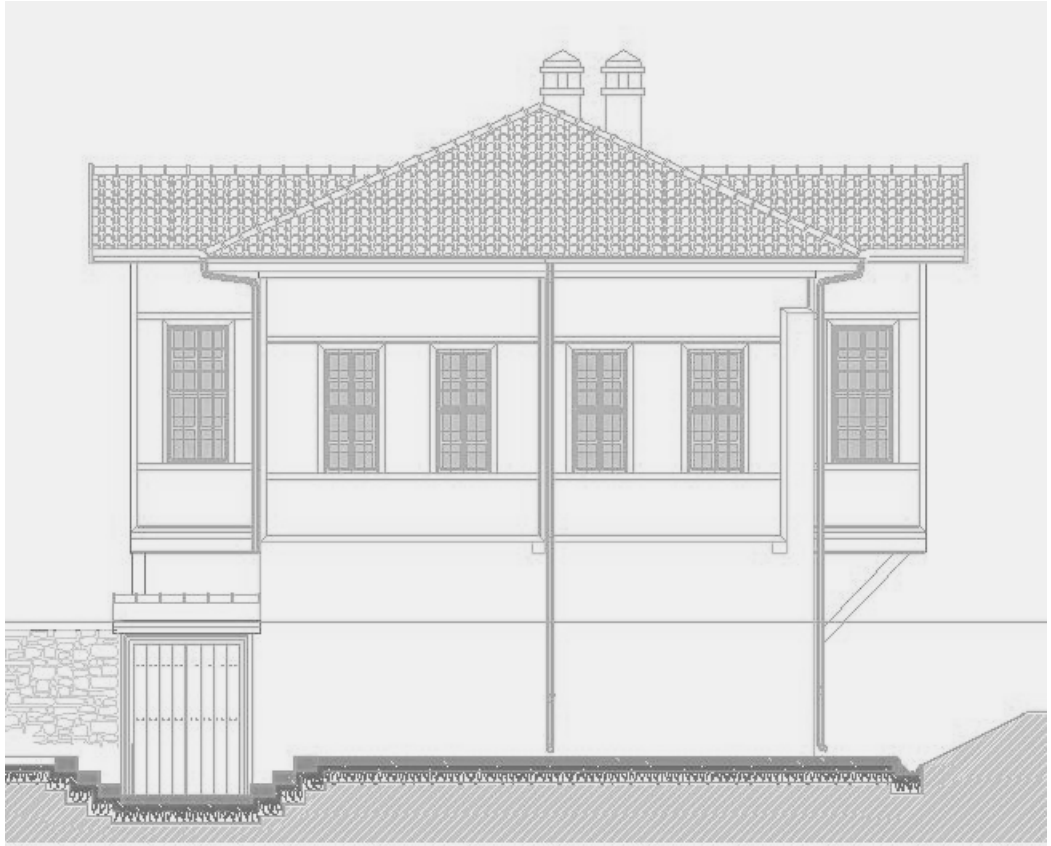
21- Kültür Evi Rölöve Güney Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

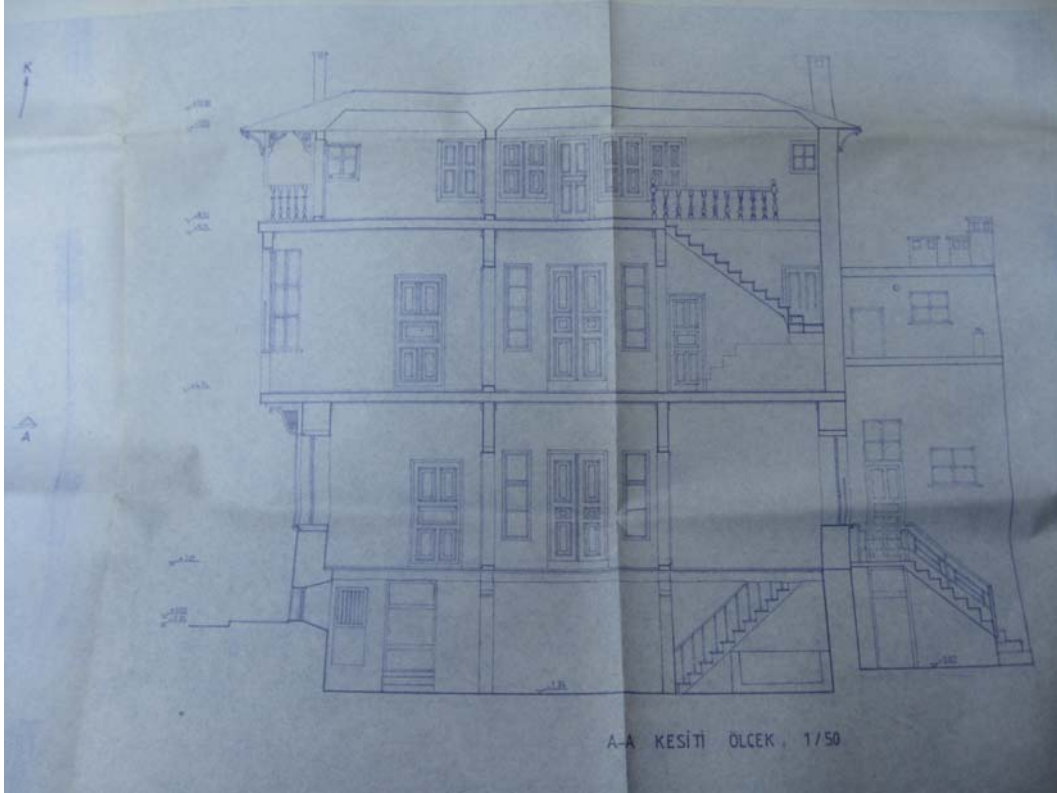
22- Kültür Evi Rekonstrüksiyon Güney Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

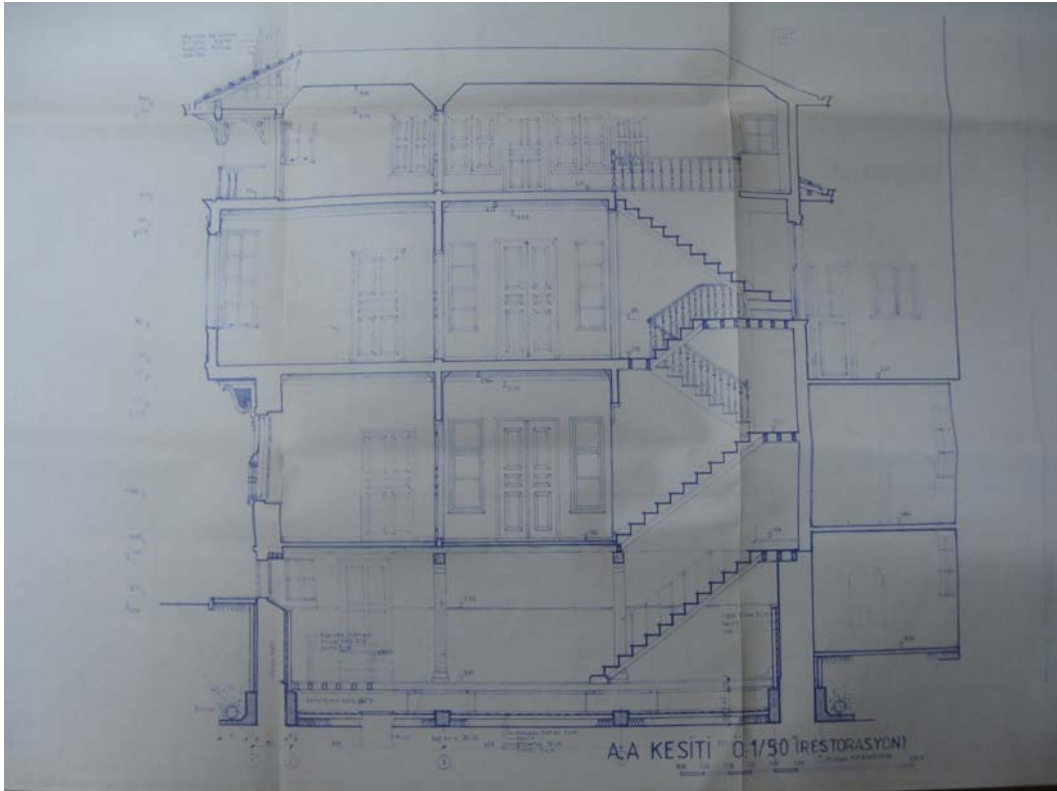
23- Kültür Rölöve Doğu Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

24- Kültür Evi Rekonstrüksiyon Doğu Cephesi (Kültür İnş.Proje Ekibi)

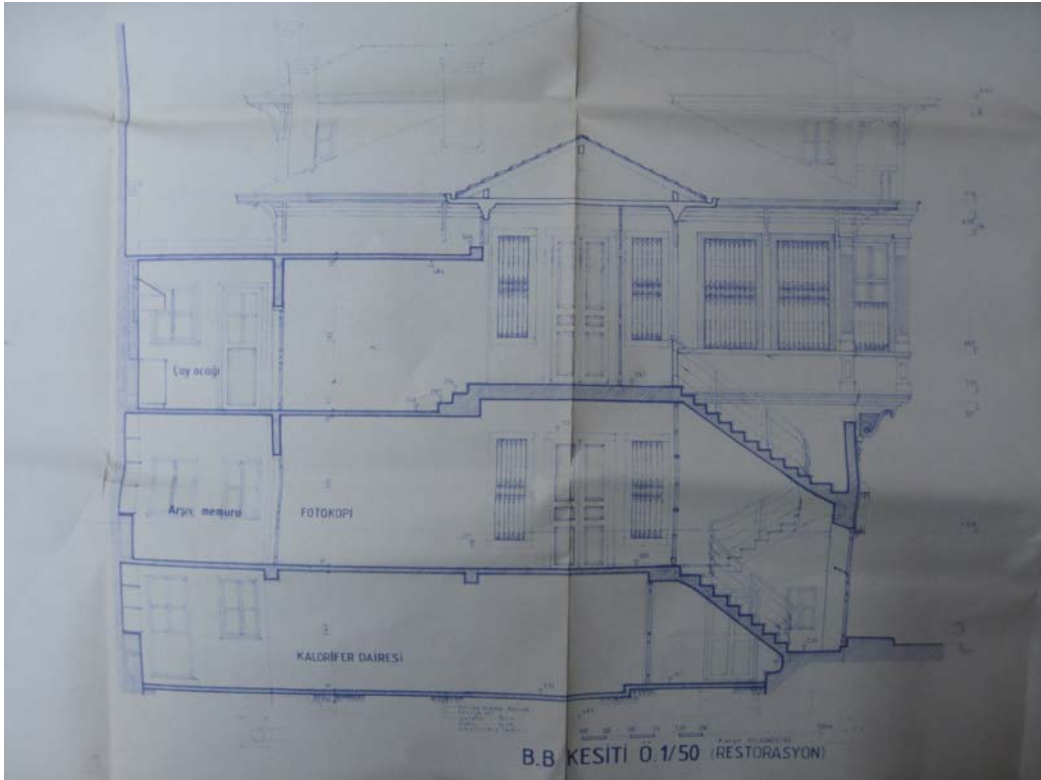
27- Koruma Kurulu Rölöve A-A Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

28- Koruma Kurulu Restorasyon A-A Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

29- Koruma Kurulu Rölöve B-B Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

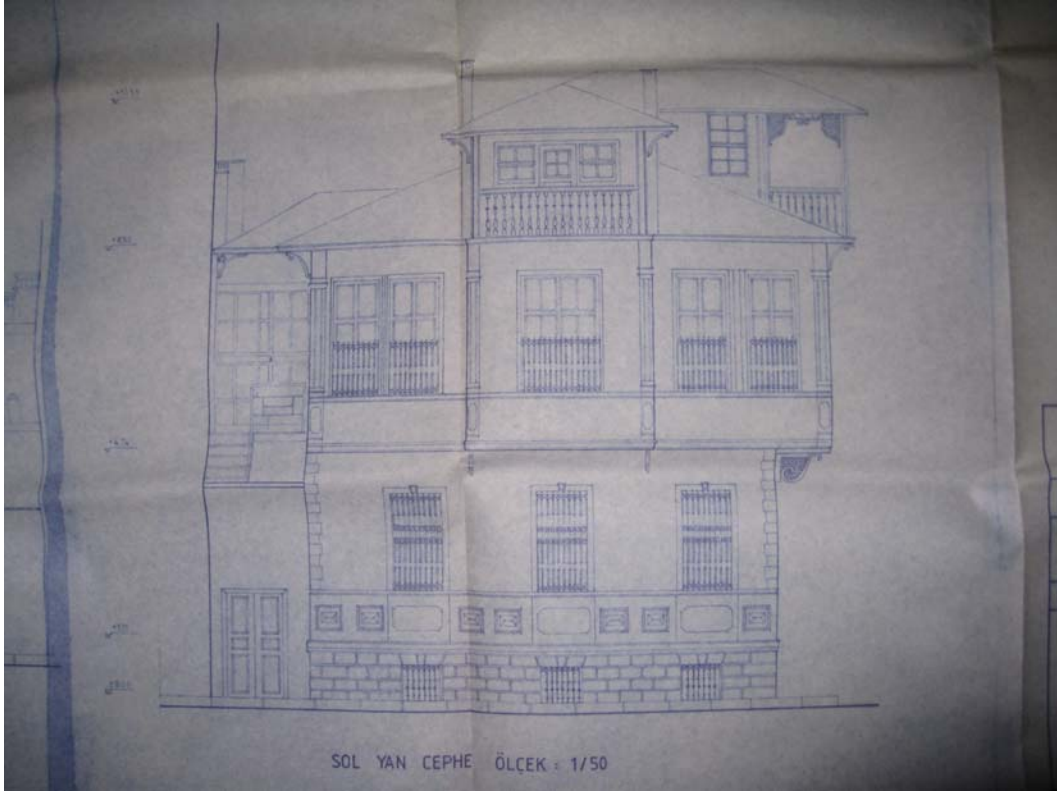
30- Koruma Kurulu Restorasyon B-B Kesiti (Kültür İnş.Proje Ekibi)

31- Koruma Kurulu Rölöve Doğu Cephe (Kültür İnş.Proje Ekibi)

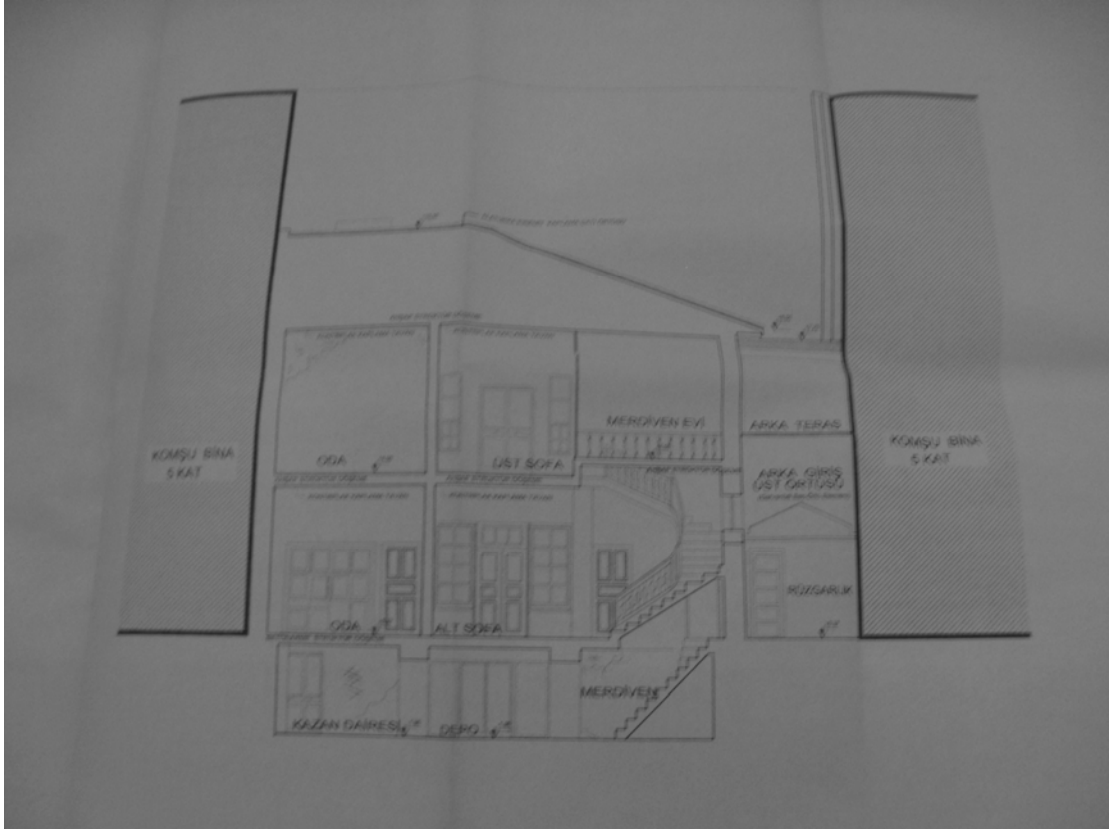
32- Koruma Kurulu Restorasyon Doğu Cephe (Kültür İnş.Proje Ekibi)

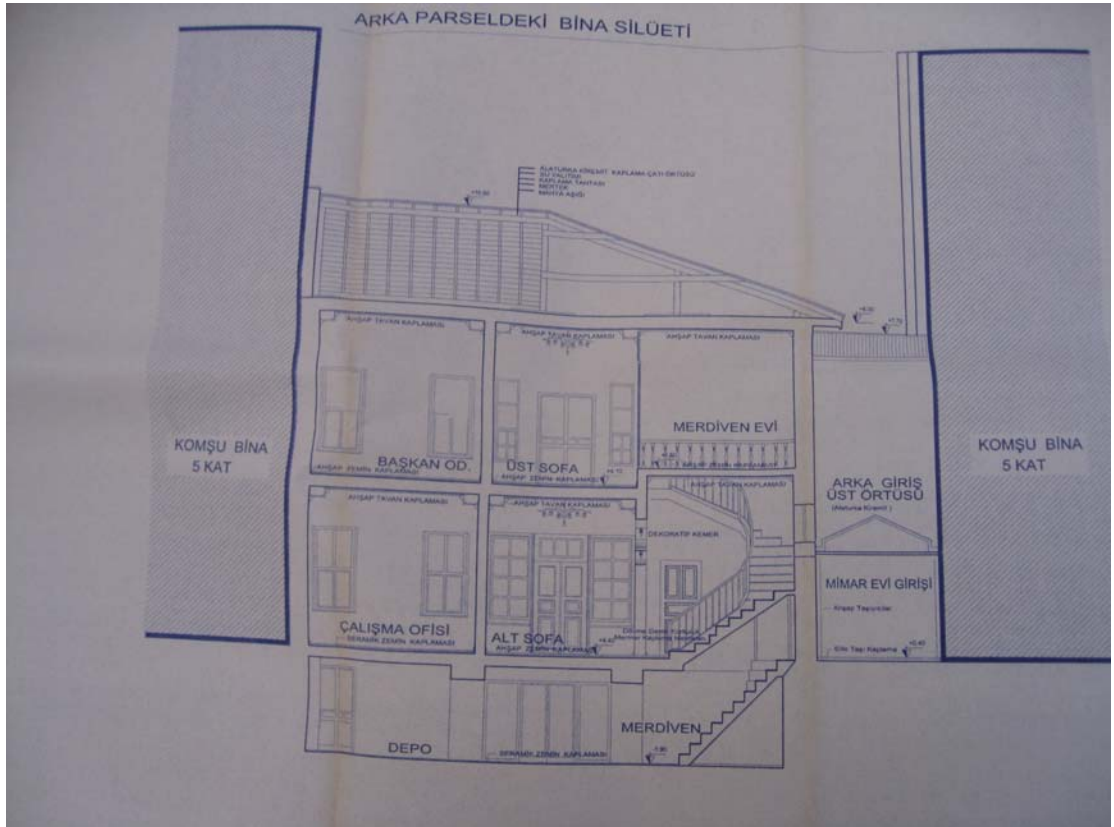
33- Koruma Kurulu Rölöve Güney Cephe (Kültür İnş.Proje Ekibi)

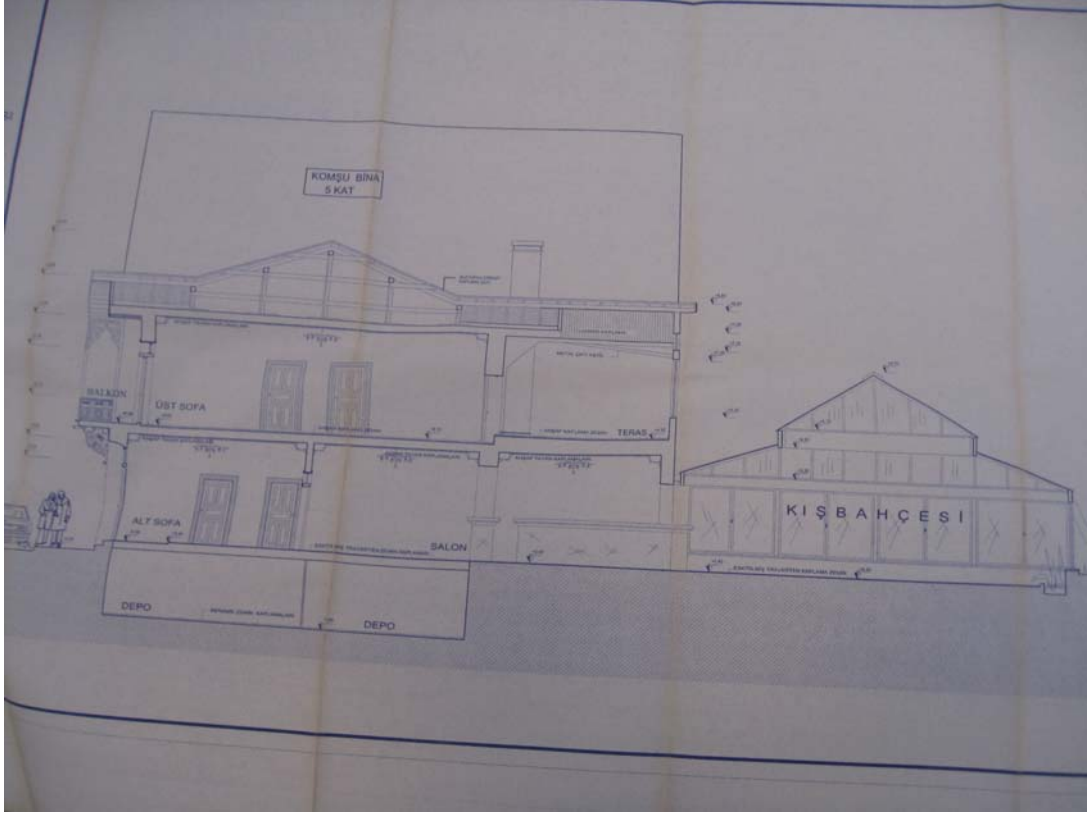
34- Koruma Kurulu Restorasyon Güney Cephe (Kültür İnş.Proje Ekibi)

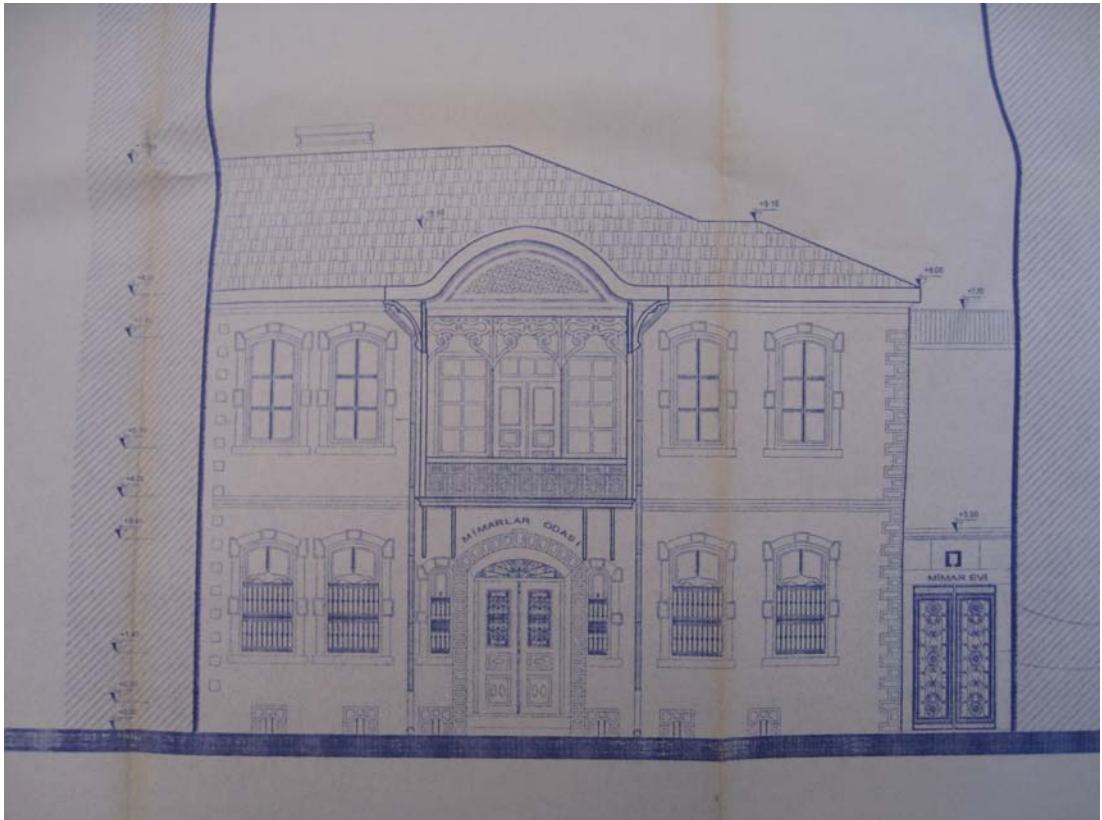
35- Mimarlar Odası Rölöve A-A Kesiti (Abdullah Naltekin Arşivi)

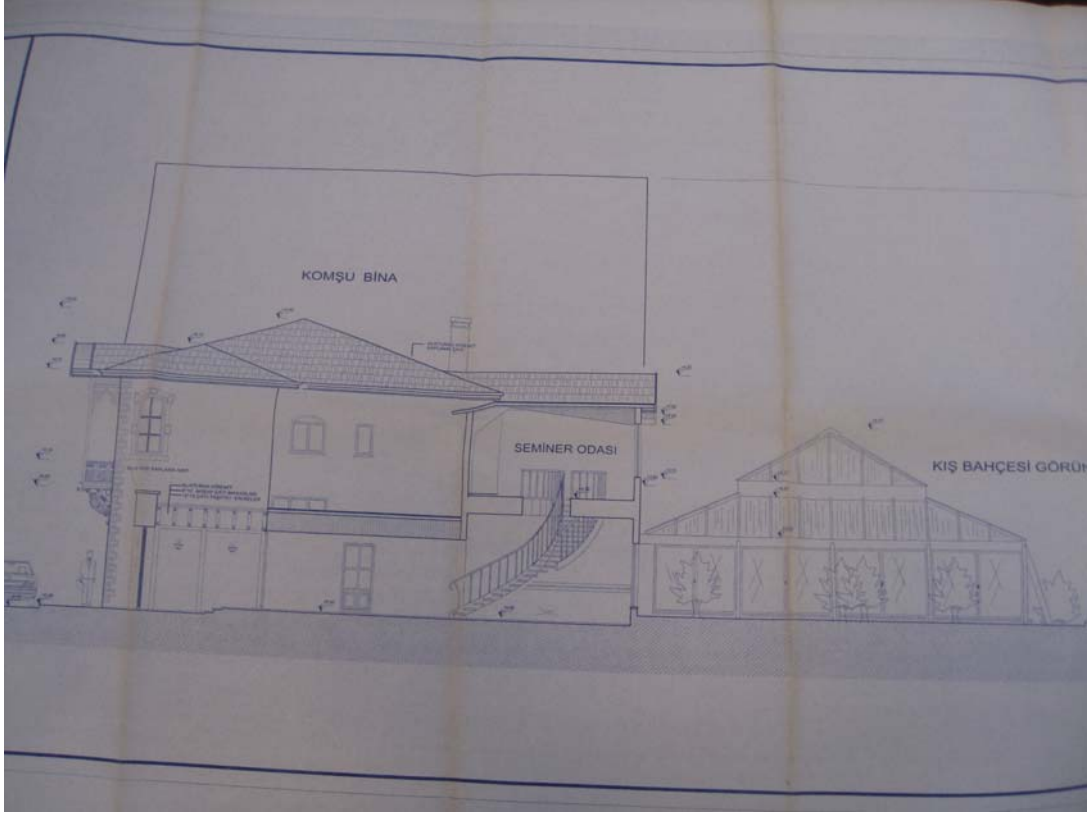
36- Mimarlar Odası Restorasyon A-A Kesiti (Abdullah Naltekin Arşivi)

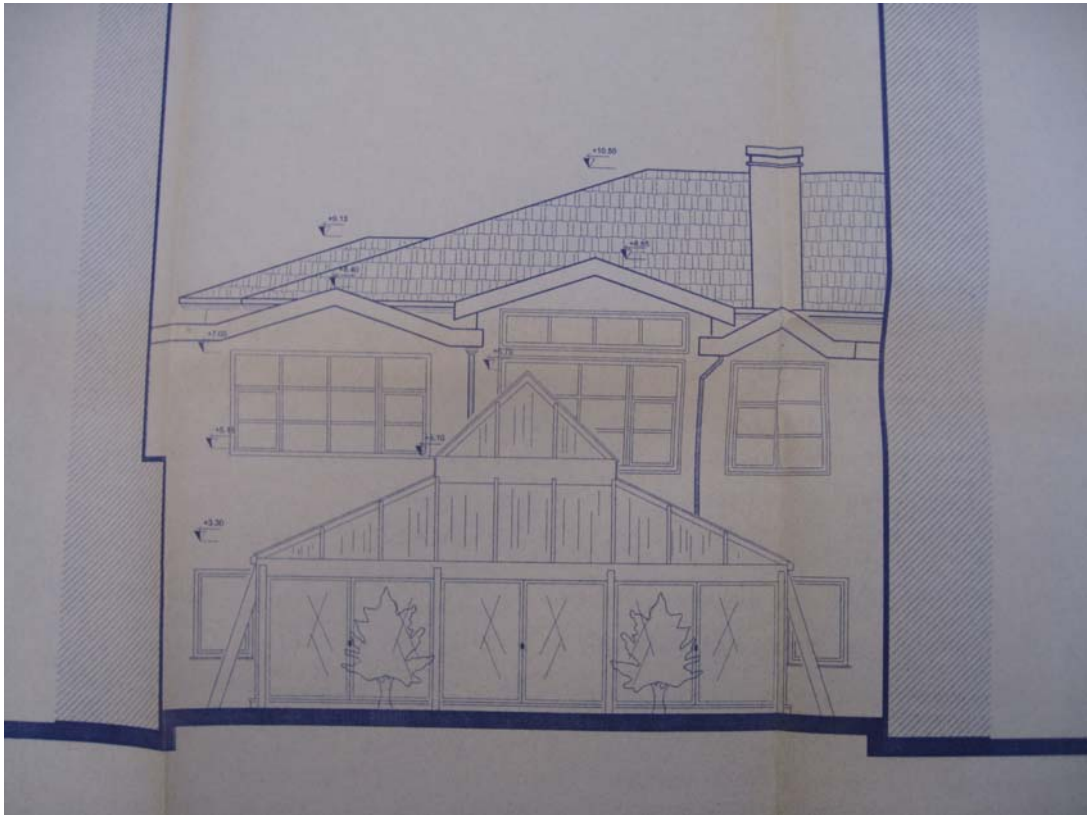
37- Mimarlar Odası Restorasyon B-B Kesiti (Abdullah Naltekin Arşivi)

38- Mimarlar Odası Restorasyon Giriş Cephesi (Abdullah Naltekin Arşivi)

39- Mimarlar Odası Restorasyon Sağ Yan Görünüş (Abdullah Naltekin Arşivi)

40- Mimarlar Odası Restorasyon Arka Görünüş (Abdullah Naltekin Arşivi)